

ČESKÁ REPUBLIKA A JEJÍ PROFESIONÁLNÍ ARMÁDA

Jaroslav Roušar

Ministerstvo obrany České republiky

Praha 2006

© Ministerstvo obrany České republiky
ISBN 80-7278-312-2 (váz.)
ISBN 80-7278-331-9 (brož.)
ISBN 80-7278-313-0 (angl. vyd.)

Agentura vojenských informací a služeb, 2006

ÚVOD

Česká republika a její armáda, to jsou pojmy, které k sobě nerozlučně patří. Země v srdci Evropy a základní instituce k obraně jejího území a ochraně obyvatel. V minulosti i v současnosti...

Publikace, která se vám dostává do rukou, zachycuje nejdůležitější mezníky ve vývoji české státnosti, přibližuje změny odehrávající se od počátků její historie až do dnešních dnů. Připomíná i četné kulturně-historické památky vytvořené předchozími generacemi: starobylá města, gotické hrady, renesanční zámky či skvosty lidového stavitelství, muzejní expozice i umělecké sbírky galerií. Mnohé z nich svou jedinečností a významem přesahují rámec našeho území jako památky zařazené na seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Nejnovější kapitola v historii naší státnosti začíná listopadem roku 1989. Pádem totalitního režimu v Československu se pro naši zemi otevřela perspektiva zásadních změn, cesta k obnově suverénního demokratického státu. Nastartování zásadních ekonomických reforem a reformy státní správy bylo základním východiskem i pro návrat do společenství demokratických států Evropy. Věrnost prvorepublikovým a meziválečným demokratickým tradicím prokázala Česká republika při postupném začleňování do evropských struktur. Její přijetí do orgánů tvořících rámec evropské i světové demokracie a bezpečnosti – do NATO v březnu 1999 a do Evropské unie v květnu 2004 – jsou toho přesvědčivým důkazem.

Stejně zásadní a hlubokou proměnou jako náš stát prošly i ozbrojené síly a jejich základ – Armáda České republiky. Vstupem České republiky do Severoatlantické aliance se otevřely nové možnosti v zabezpečení obrany naší země, neboť v případě ohrožení nyní můžeme počítat s pomocí členských států Aliance. Členství v NATO nám současně umožnilo přistoupit ke zcela zásadní reformě ozbrojených sil, založené na úplné profesionalizaci. Vojáky základní služby, kteří dříve tvořili nedílnou součást naší armády, tak od 1. ledna 2005 nahradili vojenští profesionálové.

Uskutečňování reformy ozbrojených sil je v současné době podřízeno především dosažení počátečních operačních schopností AČR. Znamená to k 31. prosinci 2006 vycvičit, připravit a prověřit jednotky brigádního úkolového uskupení k operačnímu použití. Po tomto datu bude i nadále pokračovat reformní proces, na jehož konci v roce 2012 budou vytvořeny síly disponující schopnostmi po všech stránkách srovnatelnými s armádami ostatních členských států NATO a svou strukturou, výzbrojí, technikou, úrovní vycvičenosti a počty osob odpovídající reálným možnostem České republiky.

V cílovém stavu tak bude naše armáda mobilní, moderní a výkonná, schopná efektivně podporovat realizaci bezpečnostních zájmů České republiky tím, že bude mít odpovídající a vyváženou kapacitu pro komplexní plnění úkolů plynoucích z ústavy a dalších zákonů České republiky i z našeho členství v Alianci a v Evropské unii.

Pražský hrad

ČESKÁ REPUBLIKA

Zrod dnešní podoby České republiky – jako jednoho ze dvou nástupnických států České a Slovenské Federativní Republiky – se datuje 1. lednem 1993 (druhým nově vzniklým státem je Slovenská republika). Historicky navazuje na Československou republiku. Skládá se z historických zemí Čech, Moravy a jihovýchodní části Slezska. Pokojné rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky a zachování přátelských vztahů mezi obyvateli obou nástupnických států zůstanou v evropské historii, zejména v kontextu rozpadu bývalé Jugoslávie a následných balkánských událostí, významným příkladem civilizovaného řešení národnostních problémů.

Česká republika je nezávislý, jednotný a demokratický právní stát. Jejím hlavním městem je Praha (dalšími velkými městy jsou Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec, Hradec Králové, České Budějovice, Pardubice aj.).

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ČESKÉ REPUBLICE

Sídlo vlády České republiky

Rozloha území:	78 864 km ² (z toho Čechy 52 769 km ² , Morava a Slezsko 26 095 km ²)
Geografická poloha:	střední Evropa
Klima:	kombinace oceánského a kontinentálního podnebí nejteplejší měsíc – červenec (20 °C) nejchladnější měsíc – leden (-2 °C)
Počet obyvatel:	cca 10,3 milionu (z toho hlavní město Praha cca 1,2 milionu)
Demografické složení:	Češi (81%) Moravané (13%) Slováci (3%) Poláci, Němci, Slezané, Romové a ostatní (3%)
Oficiální jazyk:	čeština
Měna:	koruna česká – 1 Kč=100 haléřů
Státní poznávací značka:	CZ
Časové pásmo:	GMT + 1 hodina
Celková délka státních hranic:	2290 km (největší územní šíře 278 km a délka 493 km)
Sousedící země (délka společné státní hranice):	Německo (810,3 km) Polsko (761,8 km) Rakousko (466,3 km) Slovensko (251,8 km)

Poznámka: Česká republika se svou rozlohou (21. místo) a počtem obyvatel (14. místo) v Evropě řadí mezi země střední velikosti.

Budova Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Pražský hrad – sídlo prezidenta

Budova Senátu Parlamentu ČR

Ústavněprávní vztahy, státní zřízení a práva a povinnosti občanů upravuje Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992. Součástí ústavního pořádku republiky je i Listina základních práv a svobod. Státní moc je v České republice vykonávána prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

- **Státní zřízení:** republika v čele s prezidentem, kterého volí na společné schůzi obě komory parlamentu na období pěti let.
- **Moc zákonodárná:** Parlament České republiky – nejvyšší zákonodárný orgán; má dvě komory – Poslaneckou sněmovnu a Senát. Poslaneckou sněmovnu tvoří 200 poslanců a její volební období je čtyřleté. Senát má 81 senátorů. Volební období trvá šest let, každé dva roky se obměňuje třetina senátorů. Rozložení politických sil v Parlamentu České republiky je výsledkem svobodných voleb. V současné době mají v tomto zákonodárném orgánu zastoupení následující politické strany:
Česká strana sociálnědemokratická (ČSSD)
Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)
Křesťanskodemokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL)
Občanská demokratická strana (ODS)
Unie svobody – Demokratická unie (US-DEU)
- **Moc výkonná:** prezident republiky (hlava státu) a vláda (nejvyšší výkonný orgán státní moci, jmenuje ji a odvolává prezident republiky, ze své činnosti je odpovědná Parlamentu České republiky). Vláda se skládá z předsedy vlády, místopředsedů vlády a ministrů.
- **Moc soudní:** vykonávají ji jménem republiky nezávislé soudy prostřednictvím nezávislých soudců. Působnost a organizace soudů je stanovena zákonem.
- **Správní rozdělení republiky:** územní samosprávné celky – 14 krajů (vyšší územněsprávní celky) a 6258 obcí (základní územní jednotky).

Vyšší územněsprávní celky České republiky (od 1. ledna 2000)

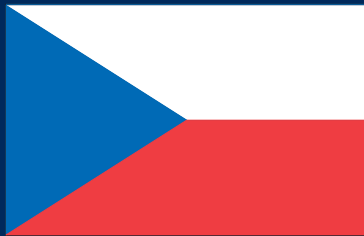
Název kraje	Zkratka	Název kraje	Zkratka
Hlavní město Praha	PHA	Královéhradecký	HKK
Středočeský	STČ	Pardubický	PAK
Jihočeský	JHČ	Vysočina	VYS
Plzeňský	PLK	Jihomoravský	JHM
Karlovarský	KVK	Olomoucký	OLK
Ústecký	ULK	Zlínský	ZLK
Liberecký	LBK	Moravskoslezský	MSK

STÁTNÍ SYMBOLY ČESKÉ REPUBLIKY

Státní barvy

Státní vlajka

Velký státní znak

Malý státní znak

Vlajka prezidenta republiky

Státní pečeť

Státní hymna (Kde domov můj – píseň od Františka Škroupa a Josefa Kajetána Tyla ze zpěvoohry Fidlovačka z roku 1834)

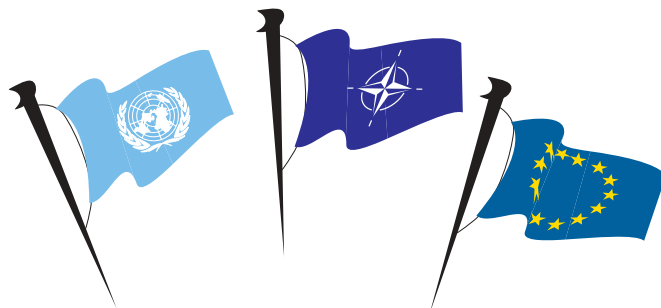
Kde domov můj?

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

ČLENSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH

Organizace spojených národů (OSN)

Česká republika jako nový samostatný stát navázala svým působením v OSN na předchozí dlouholetou činnost Československé republiky. Československo bylo jedním z 51 zakládajících států OSN od 24. 10. 1945. Česká republika byla přijata za řádného člena OSN na obnoveném 47. zasedání Valného shromáždění dne 19. ledna 1993. Stala se tak 179. řádným členem této světové organizace. Jednomyslné přijetí České republiky bylo vyjádřením velké důvěry a podpory novému státu. Prvními významnými úspěchy České republiky bylo její zvolení za nestálého člena Rady bezpečnosti (29. října 1993), do Komise pro mezinárodní právo (do roku 1997) a do Výboru pro informace (od roku 1994).

Po ČSFR převzala Česká republika členství ve Výboru pro mírové využití kosmického prostoru (COPUOS), ve Výboru pro dekolonizaci, ve Zvláštním výboru o Chartě OSN a v řadě dalších orgánů a výborů OSN. V rámci činnosti Hospodářské a sociální rady byla pro léta 1993–1995 zvolena do Statistické komise, Komise pro lidská práva, Komise pro kontrolu narkotik a drog (CND), včetně jejího regionálního orgánu pro Evropu, do Komise pro udržitelný rozvoj a Komise pro nadnárodní společnosti (TNO). Je též členem Rady pro obchod a rozvoj v rámci Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD).

Za existence samostatné České republiky vzrostla česká aktivita v rámci akcí OSN na udržení míru v různých zemích světa. Čeští vojáci byli a jsou zastoupeni v pozorovatelských misích a účastní se vojenskými kontingenty v mírových operacích.

Výsledkem dobré práce České republiky v OSN je i skutečnost, že Informační středisko OSN v Praze zůstalo zachováno. V nových podmínkách může ještě lépe plnit své poslání nejen v České republice, ale v celé střední a východní Evropě.

Výrazným úspěchem pro naši diplomacii a projevem prestiže České republiky v OSN se stala volba předsedy Valného shromáždění OSN. Dne 8. července 2002, poprvé v historii České republiky i bývalého Československa, byl do funkce předsedy zvolen kandidát z ČR. Působení v Organizaci spojených národů bude vždy nedílnou součástí české zahraniční politiky. OSN je totiž – i přes výhrady, které k její činnosti někdy zaznívají – páteří světové mnohostranné diplomacie.

Organizace Severoatlantické smlouvy

Rok 1999 byl pro celou Českou republiku rokem velmi významným, v pravém smyslu slova historickým. V tomto roce byl vrcholným okamžikem den 12. března, kdy v Knihovně Harryho Trumana v městečku Independence ve státě Missouri (USA) bylo završeno sedmileté úsilí České republiky o integraci do transatlantických bezpečnostních struktur – Česká republika se stala členem Severoatlantické aliance. Vstupem do NATO byl tak splněn jeden z hlavních strategických cílů zahraniční politiky ČR. Tato událost ukázala na zřejmý záměr České republiky pevně se začlenit do euroatlantického společenství demokratických zemí a podílet se na jeho rozvoji.

Členstvím v NATO se Česká republika stala poprvé v historii československého a pak i českého státu součástí fungujícího systému kolektivní obrany. Novým spojenectvím se změnil i systém jejích vztahů s vnějším světem a významně se rozšířil horizont českých zájmů – od řešení konfliktů v evropském prostoru ke globálnímu kontextu. Česká republika je za sedmileté působení v NATO hodnocena jako aktivní a zodpovědný člen Severoatlantické aliance. Členství v NATO je i zdrojem dalšího růstu její mezinárodní prestiže a zahraničněpolitických možností.

Česká republika po vstupu do NATO dále posílila svou odpovědnost za prosazování a ochranu hodnot, jež státy Aliance společně sdílejí. Značně rozšířila účast vojenských kontingentů v zahraničních misích, jejichž společným jmenovatelem byla a je ochrana míru.

V této souvislosti lze připomenout zapojení českých vojáků v misích na evropském kontinentě – SFOR v Bosně a Hercegovině, AFOR v Albánii i KFOR v Kosovu – a do mezinárodních mírových operací vedených NATO (Kuvajt, Irák, Afghánistán). Činnost vojenských kontingentů AČR v zahraničí a českých vojáků v pozorovatelských misích je trvale vysoce oceňována i ze strany nejvyšších představitelů NATO a aliančních partnerů.

O tom, že je Česká republika považována za plnohodnotného člena Aliance, svědčí i skutečnost, že se jí jako první z nových atlantických zemí dostalo v roce 2002 cti uspořádat v Praze summit NATO na nejvyšší úrovni. Pro ČR je velmi důležité, že závěry jednání summitu o dalším vývoji a cílech transformace NATO potvrdily správnost hlavních směrů schválené reformy ozbrojených sil České republiky.

Cílem reformy AČR v horizontu do roku 2010, tak jak stanovuje Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil ČR, je zabezpečit plnou integraci do vojenských struktur NATO a plnohodnotně plnit všechny úkoly vyplývající ze závazků vůči Alianci.

Evropská unie

Česká republika se 1. května 2004 stala členem Evropské unie. Společenství, které usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, s vysokým stupněm ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Ve vztazích s okolním světem EU

zastává a podporuje své hodnoty a zájmy. Přispívá k míru, bezpečnosti, udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, k ochraně lidských práv a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů.

Přijetí do tohoto společenství předcházelo více než deset let usilovného jednání a bezpočet úprav k dosažení kompatibility s Evropskou unií v rovině ekonomické, politické a právní. České republice se podařilo při přístupových vyjednáváních prosadit vyvážený kompromis a ochránit české zájmy v důležitých otázkách.

Český stát však nemínil využívat pouze výhody vyplývající z členství v EU, jen prosazovat své legitimní zájmy, ale též aktivně přispívat k formování evropské politiky, k posilování Evropské unie jako celku, tzn. důsledně naplňovat všechny závazky, které z členství vyplývají v ekonomické, vojenské a v dalších oblastech. Česká republika se členstvím v NATO a Evropské unii institucionálně vrátila do společenství demokratických a svobodných národů, které s námi sdílí společné hlavní hodnoty a evropské kulturní, civilizační a náboženské dědictví.

Evropa byla vždy charakteristická kulturní, náboženskou a filozofickou různorodostí. Právě v této pestrosti spočívala síla našeho kontinentu. Zde se zrodilo uznání důstojnosti člověka a respektování jeho individuální svobody a přirozených práv. I dnes spočívá síla sjednocené Evropy v tom, že respektuje rozličnost svých členů a dává jim silný sjednocující moment. Nepotlačuje jejich individualitu, ale vytváří podmínky pro jejich kulturní, hospodářský a politický rozvoj.

Česká republika nemusí mít obavy ze ztráty své identity po vstupu do EU. Naše identita je pevně zakořeněná. Spolupráce s demokratickými státy v rámci EU je efektivnější a výhodnější a neohrožuje zachování našich specifických tradic. Přijetí do Evropské unie se odrazilo i v nové Bezpečnostní strategii ČR. Mezi strategické zájmy ČR je mj. zařazeno uchování pevné transatlantické vazby v rámci NATO, budování strategického partnerství mezi NATO a EU a dále i komplementární rozvíjení obranných schopností NATO a EU.

Tři pilíře Evropské unie

Česká republika se sice nachází v příznivém bezpečnostním prostředí, má dobré vztahy se sousedními zeměmi, členství v OSN, NATO a v Evropské unii, globálně se však bezpečnostní situace v důsledku působení mnoha faktorů zhoršila – nástup terorismu, hrozby asymetrického charakteru, snaha diktátorských a dalších ideologicky nesnášenlivých režimů získat zbraně hromadné destrukce, hrozba šíření zbraní hromadného ničení atd. Stále jsou aktuální i problémy nacionálního a náboženského fundamentalismu, náboženské netolerance, nestabilita různých regionů, zejména na Středním východě.

Svět tedy není bezpečný, právě naopak. Ve světle této skutečnosti je význam pevného zakotvení České republiky ve společenstvích demokratických států ještě zřetelnější.

Gotický hrad Hazmburk z roku 1335, leží 14 km jihozápadně od Litoměřic

HISTORICKÉ MEZNÍKY VE VÝVOJI ČESKÉ STÁTNOSTI

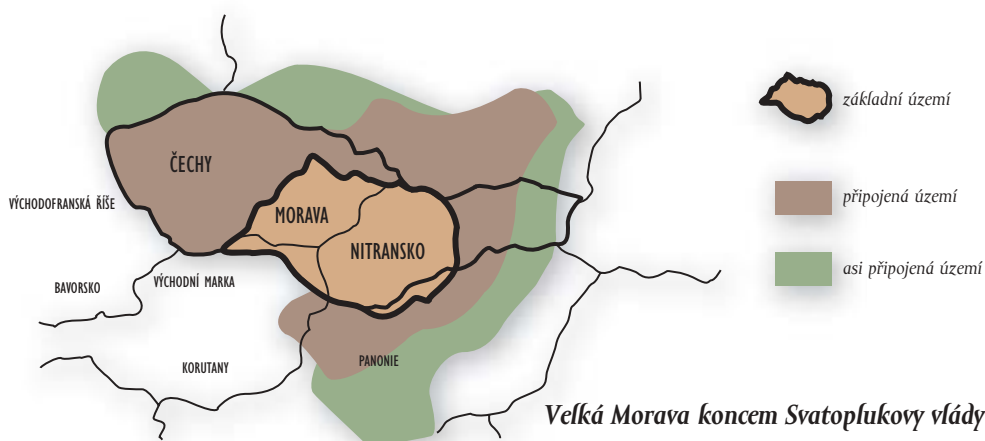
Český stát má více než tisíciletou tradici a jeho územní hranice se mnohokrát měnily. Historické území však vždy bylo ve středu Evropy – v České kotlině, obklopené pohraničními horami. K nejvýznamnějším obyvatelům České kotliny ve 4. století patřili Keltové, zejména kmen Bójů, který dal tomuto území starověké jméno Bohemia. Až koncem 5. století se ve střední Evropě usídlili Slované, z nichž kmen Čechů dal zemi nové jméno – Čechy.

ČECHY ZA VLÁDY DYNASTIE PŘEMYSLOVCŮ

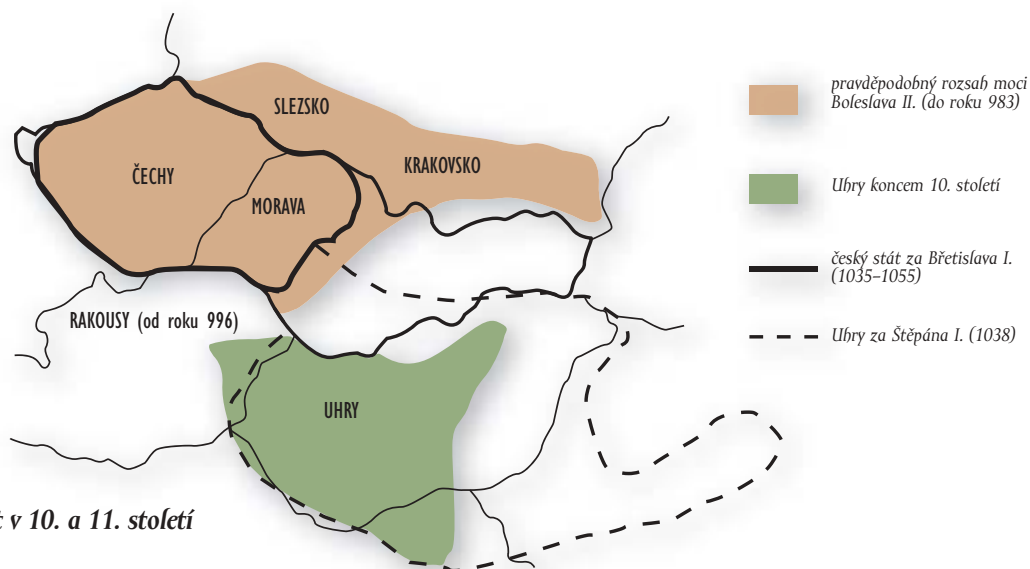
Základem pro vznik prvního českého státního útvaru na území Velké Moravy bylo od počátku 9. století přemyslovské knížectví ve středních a západních Čechách. Ve druhé polovině tohoto století získal na těchto územních celcích nejvyšší autoritu Přemyslovec Bořivoj, který přesídlil z Levého Hradce na dolním toku Vltavy na pražské hradiště. Tak se Praha stala centrem rodícího se českého státu a dokonce zůstala hlavním městem za všech forem českého státního útvaru.

Na sklonku 9. století české kmeny opouštějí svazek Velkomoravské říše, která byla nakonec před rokem 908 rozvrácena nájezdy Maďarů. Začíná proces sjednocování českých kmenů pod vládou Přemyslovců, který krystalizuje ve vznik českého státního útvaru. V kontaktech se sousedy, zejména pak s německou říší, se český přemyslovský stát postupně stává významným mocenským faktorem ve střední Evropě.

Za vlády knížete Boleslava I. v 1. polovině 10. století se začaly razit mince, což znamenalo výrazný hospodářský rozvoj země. Byl vystavěn i první ženský (svatojiřský) klášter. S obdobím panování jeho syna Boleslava II. ve 2. polovině 10. století se spojuje založení pražského biskupství (973) a o něco později mužského břevnovského kláštera (993). Tím se také vytvářela duchovní centra, jež byla současně kolébkou vzdělanosti rodícího se státu.

Český stát v 10. a 11. století

V poslední čtvrtině 10. století se kritickým způsobem vyhroutil poměr mezi dynastií Přemyslovců a knížecím rodem Slavníkovců, jejichž panství (hlavně ve východních Čechách) představovalo poslední překážku úplného sjednocení českého státu. K utužení pout státního celku a k posílení jeho postavení v mezinárodních souvislostech podnikl kníže Boleslav II. v roce 995 ozbrojený útok na Libici (sídlo Slavníkovců) a dosáhl úplné likvidace slavníkovského panství. Proces sjednocování kmenů na českém území pod vládou Přemyslovců byl dovršen.

Na přelomu 10. a 11. století prochází přemyslovský stát vážnou krizí, která vyvrcholila vyhnáním knížete Boleslava III. roku 1002 ze země. Vládcem Čech a Moravy se roku 1003 stává na krátký čas polský vladař Boleslav Chrabrý. Nastává období svárů, zmatků a oslabení moci Přemyslovců, čehož využívali Němci a Poláci k zásahům do vývoje Čech a Moravy. Osobností, jež přinesla obnovu síly českého státu, se stal kníže Břetislav I. (1035-1055), který po otci Oldřichovi zdědil s Čechami i Moravu; tažením do Polska v roce 1039 a statečným odporem při vpádech vojsk římského krále Jindřicha III. do Čech umocnil význam českého vladaře ve středoevropském regionu. Kníže Břetislav I. vyhlásil i první zákony upravující postavení poddaných českého knížete.

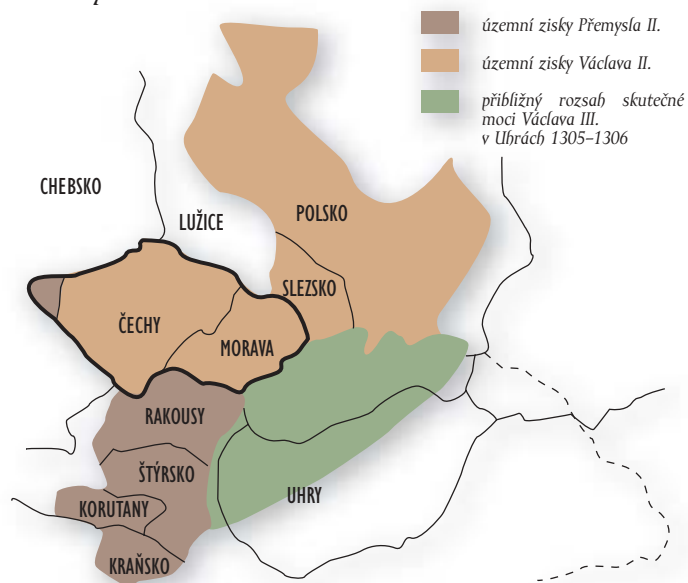
K dalšímu upevnění pozice českého státu ve střední Evropě dochází za panování Vratislava II. (1061-1092), syna Břetislava I., který se stal prvním českým králem. Korunován byl v roce 1085, titul náležel ovšem jen jemu osobně, ne jeho nástupcům. Královskou hodnost získal za pomoc císaři Jindřichu IV. v boji proti papeži. Za jeho vlády byla zřízena vyšehradská kapitula, jejíž probošti stávali jako kancléři po panovníkově boku. V Olomouci vzniklo druhé biskupství v českých zemích.

Po Vratislavově smrti byly české země opět oslabovány sváry mezi jednotlivými členy přemyslovského rodu. Z dalších vladařů výrazně vynikl až Soběslav I. (1125-1140). Dokázal se ubránit německému náporu v bitvě u Chlumce roku 1126, zasahoval do sporů o obsazení uherského a dokonce i říšského trůnu. Nejen vojenskou silou, ale i obratnou diplomacií zajistil stabilitu českého státu a získal si i patřičný respekt v sousedních zemích. Jeho synovec a nástupce Vladislav II. (1140-1172) proslul rovněž jako válečník. Účastnil se např. druhé křížové výpravy (1147-1149) a za pomoc císaři Fridrichu I. Barbarossovi při jeho tažení do Itálie získal v roce 1158 dědičný královský titul, tedy i pro své nástupce.

Od roku 1168 se však vztahy mezi českým králem a císařem prudce zhoršily a roku 1173 se Vladislav II. zřekl trůnu. Začaly nové spory mezi členy rozvětveného přemyslovského rodu, do nichž nejednou zasáhl mocný císař Fridrich. Nejenže Vladislavovým nástupcům upřel právo na královský titul, ale také se všemožně snažil o roztržení českého státu. Rozhodl o vytvoření moravského markrabství závislého nikoli na Čechách, ale přímo na říši (1182) a povýšil pražského biskupa na říšského knížete (1187). Po mnoha peripetích až teprve vláda Přemysla Otakara I. (1197-1230) přinesla definitivní opětovné sjednocení českého státu.

Přemysl Otakar I. se proslavil jako výborný diplomat. Obratně využil sporů o trůn v říši, do nichž aktivně zasahoval, k řešení státoprávních poměrů v Čechách. V roce 1198 se uskutečnila jeho korunovace za krále českého. Svou vděčnost za spojení projevil Přemyslu Otakarovi I. i další císař římský, Fridrich II., a to

Český stát ve 13. století

Markétou Babenberskou (11. 2. 1252) získal obojí Rakousy a Štýrsko a po svém bratrancu Oldřichu Spohnheimském zdědil v roce 1269 Korutany a Kraňsko (dnešní Slovinsko) i další území, ke království připojil také Chebsko.

Hranice českého státu za vlády Přemysla Otakara II. sahala až k Jaderskému moři; v legendě na pečeti českého krále bylo uvedeno devět zemí, jimž vládl. Když se na jaře roku 1272 uprázdnil říšský trůn, cítil se Přemysl Otakar II. dost silný, aby se o něj mohl ucházet. Němečtí feudálové si však nepřáli silného panovníka a raději roku 1273 zvolili bez vědomí Přemysla Otakara II. králem zpočátku málo významného švýcarského hraběte Rudolfa Habsburského.

Proti Přemyslovi II. se vytvořila koalice nově zvoleného římského krále, uherského panovníka a řady říšských knížat. Navíc českému králi podlomila postavení jeho vlastní odbojná šlechta. V roce 1276 se musel vzdát naprosté většiny dřívějších územních zisků ve prospěch Rudolfa Habsburského a při pokusu o odvetu v bitvě na Moravském poli 26. srpna 1278 byl Přemysl Otakar II. poražen a zabit.

Po Přemyslově smrti spravoval Čechy po dobu pěti let kníže Ota Braniborský jako poručník Václava II., nezletilého následníka trůnu, syna Přemysla Otakara II. Značná část Moravy patřila pod dočasnou správu Rudolfa Habsburského. Po nástupu mladičkého Václava na trůn v roce 1283 vykonával pak faktickou vládu v zemi manžel královny-vdovy, mocný český feudál Závíš z Falkenštejna, který byl ale nakonec královskými přívrženci zajat a v roce 1290 popraven.

Král Václav II. pak vládl až do roku 1305. Přes relativní mládí dokázal obnovit sílu českého království, chytře využil uvolnění polského trůnu a sňatkem s Eliškou Rejčkou v roce 1300 získal i polskou korunu a pro svého syna dočasně též trůn uherský. Za jeho vlády doznala nebývalého rozsahu těžba stříbra, začaly se razit pražské groše. Václav II. vytvořil na svou dobu moderní horní zákonodárství a jen odpor papeže zabránil založení univerzity v Praze. Po jeho náhlé smrti nastoupil na český trůn jeho sedmnáctiletý syn Václav III. (1305-1306).

Král Václav III. se pokusil jít v otcových šlépějích. Jako první velký krok připravoval válečné tažení do Polska. Dříve než však překročil české hranice, byl v Olomouci 4. srpna 1306 zavražděn. Jeho smrtí vymřela po meči přemyslovská dynastie, která stála v čele českého státu od jeho počátků. Svými ambicemi zajistili Přemyslovci českému státu pevné místo v politické soustavě středoevropského prostoru.

VRCHOL A KRIZE ČESKÉ STÁTNOSTI

Na uprázdňený český královský trůn, po velkém taktizování římského krále Albrechta, nastoupil Rudolf Habsburský (dřívější vévoda rakouský), jehož vláda však měla krátké trvání (1306-1307). Následovala slabá vláda Jindřicha Korutanského (1307-1310), jenž byl panovníkem bez autority, neschopným zabránit vnitřnímu rozkladu země.

26. září 1212 vydáním významného privilegia, nazývaného podle pečeti Zlatou bulou sicilskou. Byl jí zaručován dědičný královský titul českého vladaře, jímž se měl stát nejstarší králův syn, i právo investitury biskupů. Území českého státu bylo pojato jako nedělitelné, římsští panovníci měli udílet Čechy v léno pouze v této zemi přijatému králi, kterému byla přiznána hodnost kurfiřta, opravňující ho volit krále tzv. říše římské (německé). Na základě Zlaté buly byl český král významným politickým činitelem tehdejší Evropy.

Po Přemyslově smrti v roce 1230 vládu nad českým státem převzal jeho syn Václav I. Ten se roku 1241 stal zástupcem císaře Fridricha II. v říši. Jeho nástupcem se stal syn – kralevic Přemysl Otakar II. (1253-1278). Sňatkem s podstatně starší

Do rozvrácené země vstoupil roku 1310 syn římského císaře Jan Lucemburský, manžel Elišky, sestry posledního přemyslovského panovníka. Pro tohoto válečnického krále-rytíře se České království stalo především ekonomickou základnou. Král Jan je navíc využíval k válečnické a diplomatické činnosti. Ke království se mu podařilo připojit Chebsko (1322) a větší část Slezska. Od roku 1333 se na správě Českého království začal podílet i nástupce krále Jana, jeho syn Karel, kterému byl následujícího roku udělen titul markraběte moravského. Králem římským i českým se stal roku 1346 a od roku 1355 byl jako Karel IV. i císařem římským.

Karel IV. Lucemburský se programově hlásil k přemyslovským kořenům. Znovu rozkvétající České království se stalo centrem římské říše. Proto získal pro Prahu arcibiskupství (1344) a založil ve svém sídelním městě univerzitu (7. 4. 1348), nejstarší vysoké učení na východ od Rýna a na sever od Alp. Univerzita Karlova je do dnešních dnů významným centrem vzdělanosti ve střední Evropě.

Symbolem českého státu se stala svatováclavská koruna, kterou nechal zhotovit. Vytvořil se pojem země Koruny české, které zahrnovaly Království české, markrabství moravské, vévodství a knížectví slezská a území Horní a Dolní Lužice (Budyšínsko, Zhořelecko a okolí dnešní Chotěbuzi). Navíc se Karlovou državou stalo v roce 1373 Braniborsko.

Postavení českého krále vůči říši posílil Karel IV. Zlatou bulou z roku 1356, která stavěla českého panovníka na první místo mezi říšskými kurfiřty. V roce 1361 se Karlovi IV. narodil z manželství s Annou Svídnickou syn Václav, kterého dal jako dvouleté dítě (1363) korunovat českým králem. Poté, ještě za svého života, prosadil v roce 1376 jeho volbu králem římským.

Od 12. do 14. století – tedy jak za vlády Přemyslovců (především Vladislava II., Přemysla Otakara I. a jeho vnuka Přemysla Otakara II.), tak i později v době panování Lucemburků (zejména českého krále a římského císaře Karla IV.) – zažívají české a moravské země značný politický, hospodářský a kulturní rozmach. Český stát se vnitřně upevnil, hospodářsky zesílil a zaujal přední místo mezi střeoevropskými zeměmi, zároveň pak dosáhl i největšího územního rozsahu v celé své historii.

Vyhrocené náboženské a politické rozpory na přelomu 14. a 15. století uvrhly české země do hluboké společenské krize. O východisko z ní se pokusilo nábožensky, národnostně i sociálně motivované hnutí – husitství, které prošlo třemi vývojovými fázemi:

V prvním období (1402-1419) se soustředilo na kritiku církve, jak ji formulovali reformně orientovaní mistři pražské univerzity v čele s učencem Janem Husem. Masový charakter husitství získalo po odpustkových bouřích (1412) a zejména po kostnickém koncilním soudu, který označil některé články učení Jana Husa za kacířské. Verdiktem soudu byl Hus odsouzen a 6. 7. 1415 v Kostnici upálen. Husova smrt posílila v českých zemích reformní hnutí.

Ve druhém období (1419-1436) přerostly události v husitskou revoluci, v jejímž závěru byly poraženy radikální směry husitství – táboři i sirotci – v bitvě u Lipan 30. května 1434. Další iniciativu v zemi převzal husitský střed, reprezentovaný především Pražany. Tomu se podařilo v roce 1436 prosadit hlavní výsledky husitské revoluce sjednáním tzv. kompaktát (dohody mezi husity a zástupci basilejského koncilu, které proklamovaly mír mezi husitskými Čechy, resp. Moravany a ostatními křesťanskými národy). Za husitských válek zůstala formálně zachována územní celistvost původních zemí České koruny. Přes nezměrné hrdinství husitských vojsk v bojích s nepřátelskou přesilou (zejména křižáky, které vedl Zikmund Lucemburský) měla pustošivost válek nedozírné následky na hospodářství země.

Závěrečné období (1436-1485) bylo charakterizováno zápasem o kompaktáta; katolíci usilovali o jejich zrušení, husité chtěli jejich obsah i platnost rozšířit.

Český stát ve 14. století

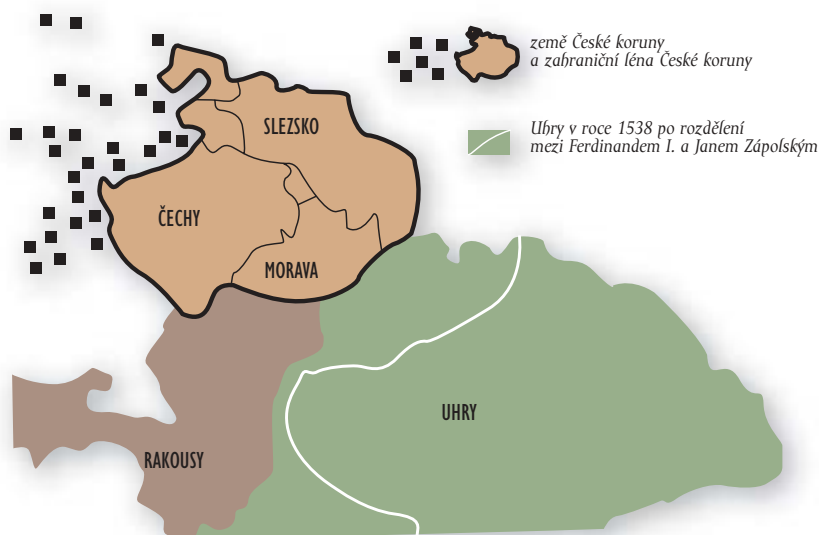
Ke stabilizaci poměrů v zemi došlo až za vlády „husitského krále“ Jiřího z Poděbrad. Toho zvolila česká šlechta (poprvé a naposled) ze svých řad v únoru 1458. Nový král se musel za své uznání papežskému Římu zavázat tajnou přísahou k poslušnosti. Byl to však z jeho strany jeden z diplomatických kompromisů, v nichž byl král Jiří skutečným mistrem. Jiřímu z Poděbrad nebyla příznivě nakloněna Svatá stolice a musel svádět urputné boje s Uhry a domácí šlechtou. Případně izolaci se český panovník snažil zabránit návrhem na vytvoření protiturecké koalice. S pomocí svých rádců připravil roku 1464 projekt spolku křesťanských králů, který v jistých směrech předbíhal svou dobu a některými znaky připomínal dnešní Organizaci spojených národů.

ČESKÝ STAVOVSKÝ STÁT A UPEVNĚNÍ HABSBUŘSKÉ MOCI

Král Jiří zemřel 22. března 1471. Zanechal české země ve stejném stavu vnitřní nejistoty, v jakém byly v době, kdy se ujímal jejich správy. Nebezpečí rozdělení zemí Koruny české zažehnal nástup Vladislava Jagellonského (1471), který se roku 1490 stal i uherským králem.

Za vlády Jagellonců, kteří si za centrum (sídelní město) zvolili Budín, se dotvářel český stavovský stát. V něm stále větší moci nabývaly zemské sněmy, kde významnou úlohu hrála vyšší a nižší šlechta, města a duchovenstvo. Po smrti Vladislava v roce 1516 se stal českým i uherským králem jeho syn Ludvík Jagellonský, tehdy desetiletý. Šlechta nepřipustila, aby zemi po dobu jeho neplnoletosti spravovali královští

Vznik *habsburského soustátí* – 1526

místodržitelé, a zvolila regentskou radu, která ještě více stupňovala tehdy již dost zakořeněnou stavovskou nadvládu nad mocí královskou.

Roku 1526 získali českou korunu Habsburkové a země Koruny české se staly součástí habsburské říše. Již na začátku roku 1547 vypukl první stavovský odboj proti nastupující habsburské centralizaci a absolutismu. Skončil však porážkou a oslabením moci nekatolické šlechty a měst. Po dal-

ším neúspěšném povstání českých stavů v letech 1618 až 1620 (impulzem k němu byla pražská defenestrace 23. 5. 1618 a skončilo roku 1620 bitvou na Bílé hoře) a následné třicetileté válce (1618-1648) nastalo období upevnování habsburské moci. Oslabení české státnosti v rámci habsburské říše provázal proces rekatolizace (bylo povoleno pouze katolické vyznání) a postupné poněmčování českých zemí, prosadil se absolutismus na úkor stavovského uspořádání státu.

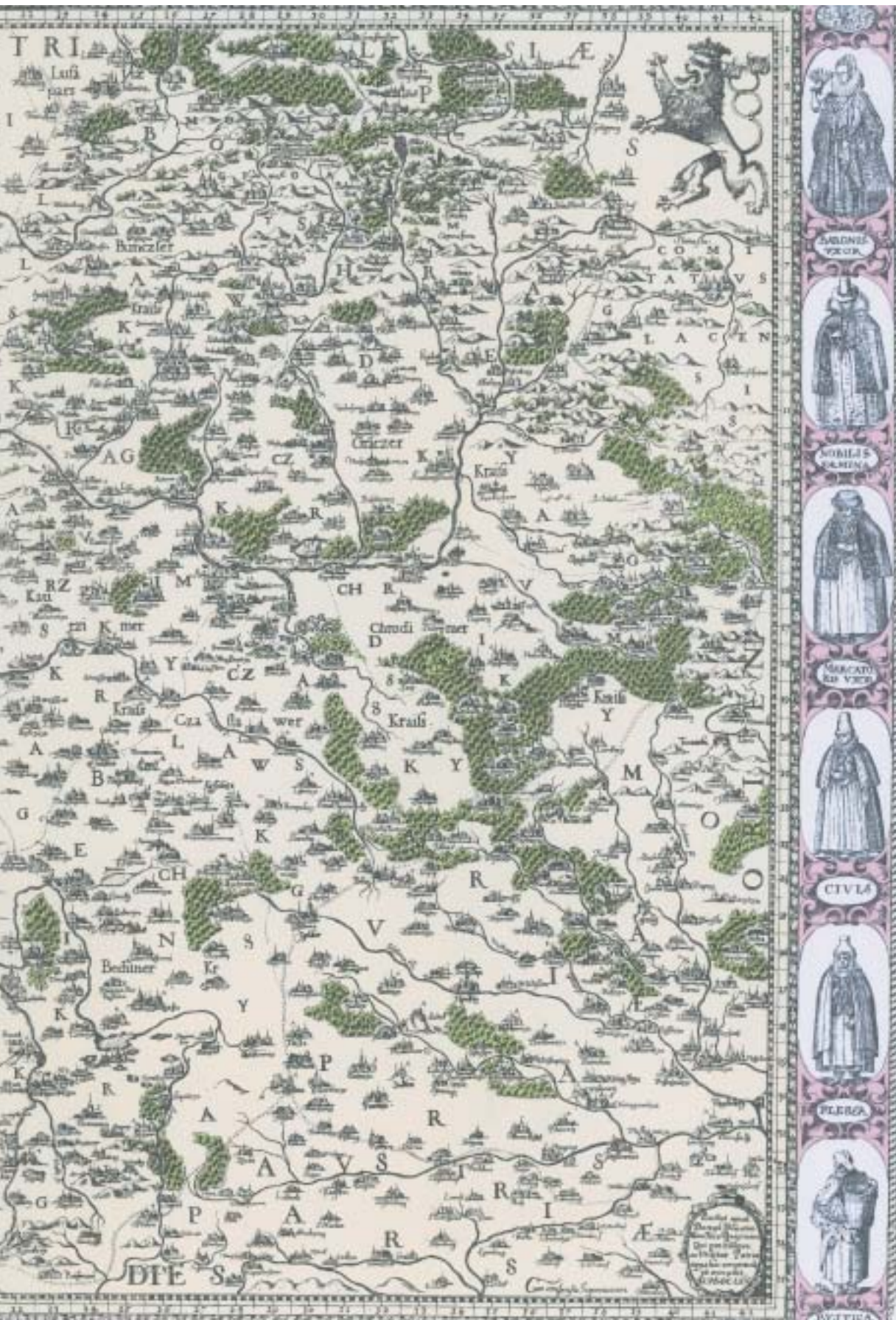
K dalšímu drastickému omezení pravomocí Českého království pak došlo zejména v éře osvěcenských, ale současně centralistických a germanizujících vladařů Marie Terezie (1740-1780), za jejíž vlády přišla Koruna svatováclavská o velkou část Slezska a celé Kládsko, a Josefa II. (1780-1790).

Reformy Marie Terezie dokonce zrušily v roce 1749 českou dvorskou kancelář v Praze, ale upravily robotu, zavedly povinnou školní docházku atd. Další, ještě radikálnější reformy provedl její nástupce Josef II., který zrušil nevolnictví, v roce 1781 vydal toleranční patent, zrovnoprávnil židovské obyvatele, ve prospěch státu omezil moc církve a zrušil většinu klášterů. Centralizace moci monarchie spojená s germanizací vyvolala protitlak šlechty hájící stavovská a zemská privilegia. Josefův nástupce Leopold II. (1790-1792) šlechtě ustoupil a dal se korunovat českým králem (zároveň byl i římským císařem a králem uherským).

Klaudyánova mapa Čech – rok 1518

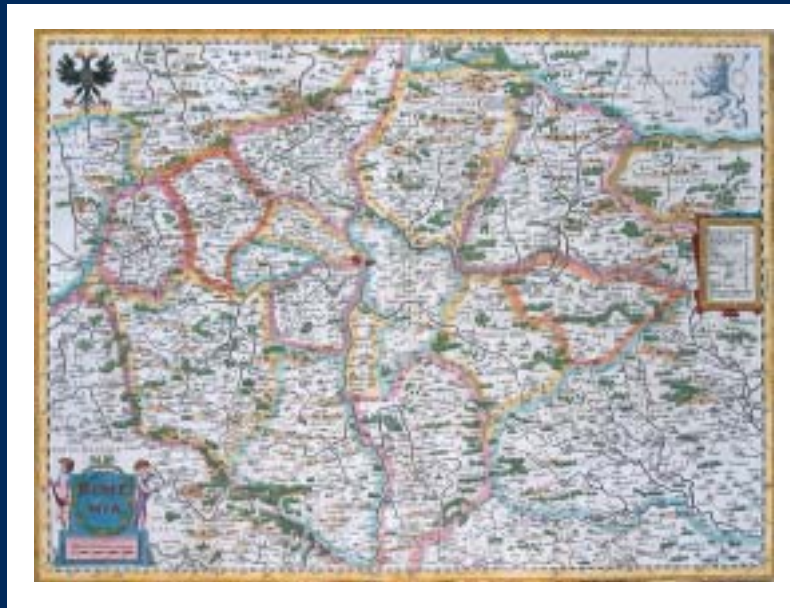
Aretinova mapa Čech - rok 1619

Crigingerova mapa Čech - rok 1570

Fabriciova mapa Moravy - rok 1575

Mapa Čech ze 17. století

Komenského mapa Moravy - rok 1627

Etnografická mapa rakouské monarchie – rok 1855

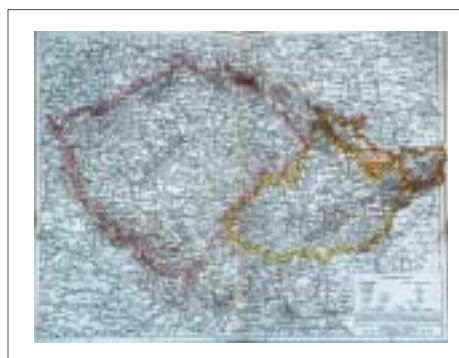
ČESKÉ NÁRODNÍ OBROZENÍ

O období konce 18. století a 1. poloviny století devatenáctého hovoříme jako o českém národním obrození. Tento proces přinesl v počátcích probuzení českého nacionalismu, který se projevoval zejména v rovině jazyka a vědy. S revolucí (1848-1849) Češi vstoupili i na politickou scénu. Vedle radikálních demokratů dominovali zejména liberálové.

Dovršení průmyslové revoluce v rakousko-uherském soustátí prohloubilo stavovské a sociální rozdíly. Emancipační snahy a občanská společnost přinesly novou politickou diferenciaci – na tzv. staročechy a mladočechy. Staročechy požadovali pro české země autonomii uvnitř habsburské monarchie, mladočechi však vystupovali s radikálnějšími požadavky. Ty spočívaly v demokratizaci volebních řádů, v podpoře českého školství, v účasti na zemském a celorakouském fóru.

Jubilejní národohospodářská výstava v Praze (1891) potvrdila vyspělost českého národa, jehož politická scéna se dále diferencovala. Česká politika se podílela i na prosazení všeobecného a rovného volebního práva v monarchii. Emancipace českého národa ovlivňovala režim rakouského císařství. České země a celé Rakousko-Uhersko v té době prošly složitým procesem přeměny starých feudálněstavovských struktur v moderní občanskou společnost. Bylo to za vlády panovníků habsbursko-lotrinské dynastie – Františka I. (1792-1835), Ferdinanda V. (1835-1848) a Františka Josefa I. (1848-1916).

Před první světovou válkou, která začala v létě 1914, tak zde stál český národ kulturně, politicky i hospodářsky plně vyspělý, se všemi atributy národa na vysoké evropské úrovni, kromě samostatného státu.

Čechy a Morava – rok 1896

Poznámka: Podrobnější informace o všech historických mapách českých zemí najdete na straně 159.

ČESKOSLOVENSKÉ JEDNOTKY ZAHRANIČNÍHO VOJENSKÉHO ODBOJE ZA 1. SVĚTOVÉ VÁLKY

Pro český a slovenský národ znamenala 1. světová válka kvalitativně novou situaci. Vystavala reálná naděje vymanit se z třistaletého područí habsburské monarchie a konečně uskutečnit nejmělejší touhu po vytvoření samostatného státu.

Boj za národní samostatnost měl dva hlavní proudy. Prvním byl proud zahraniční, ve kterém se národně-osvobozenecké akce ujali T. G. Masaryk, M. R. Štefánik a E. Beneš. Ti neuvažovali o autonomii jednotlivých zemí v rámci reformované či federalizované habsburské monarchie, ale trvali na úplném rozložení Rakousko-Uherska a vytvoření jednotného českého a slovenského státu. Ten by byl důsledkem vojenské porážky centrálních mocností, k níž by Spojencům dopomohly také vlastní zahraniční jednotky budoucího Československa.

Druhým proudem byl domácí odboj. V jeho čele stály vedoucí osobnosti politických stran – Švehla, Klofáč, Šmeral, Kramář, Rašín a další – i některých zájmových organizací (např. Sokola). Zpočátku nejednotný domácí odboj se pod vlivem úspěchů Masarykovy skupiny sjednotil a v Praze byl ustaven Národní výbor československý (13. 7. 1918) – vrcholný politický orgán, který byl řídicím orgánem revoluce. Národní výbor byl ve styku se zahraničním odbojem a připravoval vše k ustavení samostatného státu.

Díky obrovské diplomatické aktivitě T. G. Masaryka a dalších představitelů Národní rady československé bylo Československo jako státní útvar uznáno dříve, než vlastně vzniklo. Značný podíl na tom mělo i československé zahraniční vojsko, představované legiemi vzniklými na územích jednotlivých států. První vojenské oddíly na straně Spojenců vznikly z českých krajanů žijících ve Francii a v carském Rusku. Ve francouzské armádě byla již na sklonku roku 1914 vytvořena tzv. kompanie (rota) „Nazdar“, jednotka čítající téměř 300 vojáků.

Dne 11. října 1914 (podle starého ruského kalendáře 28. září, tedy v den zasvěcený českému patronu sv. Václavovi) přísahala naše první zahraniční jednotka – Česká družina – na území carského Ruska. Zformovali ji krajané žijící v Rusku a na Ukrajině a měla přes 1100 mužů. Po únorové revoluci v Rusku roku 1917 byl umožněn širší nábor dobrovolníků do československé armády; do náborových středisek

Český dobrovolník
roty „Nazdar“
cizinecké legie, 1914

Praporčík
České družiny,
1914

Český poručík
v Srbském sboru,
1916

Vojín
1. čs. střelecké brigády,
1917

přicházely tisíce zajatců a krajanů rozptýlených na obrovském prostoru od Petrohradu až po Střední Asii a Sibiř. Díky tomu měly čs. jednotky koncem roku 1917 téměř 38 500 dobrovolníků. Ze vzniklých divízi byl 9. 10. 1917 vytvořen československý sbor v Rusku. V průběhu roku 1918 se početní stav sboru rozrostl na téměř 61 000 vojáků. Českoslovenští legionáři za dobu svého působení na frontě svedli mnoho úporných bojů. Mezi nejvýznamnější patří jejich vítězná bitva u Zborova (2. 7. 1917) a ústupové boje u ukrajinského Bachmače (březen 1918). Po bolševické říjnové revoluci 1917 se čs. legionáři snažili dodržovat neutralitu a nezasahovat do vnitřních ruských sporů. Části z nich se podařilo přesunout na západní frontu do Francie, ostatní museli podstoupit strastiplnou bojovou cestu Povolžím přes Ural a Sibiř do Vladivostoku, odkud se loďnými transporty do konce září 1920 vrátili do již samostatného Československa. V boji za samostatnou čs. republiku padlo více než 4000 legionářů.

V prvních třech letech války sloužilo v různých složkách francouzské armády na 600 Čechů. Až na přelomu roku 1917/1918 se početní stav dobrovolníků rozrostl na čs. brigádu ve Francii. Bylo to především zásluhou přesunu legionářů z Ruska a příchodu amerických krajanů (2500 osob), roty zajatců z Rumunska, českých důstojníků ze srbské armády a rakousko-uherských zajatců ze srbské fronty. Čs. legionáři úspěšně bojovali u Arrasu, Champagne a v Argonách u Terronu, kde je zastihl i konec války. Během jara 1919 se na 9600 dobrovolníků brigády vrátilo do vlasti. Na francouzské frontě padlo asi 650 čs. vojáků.

Na tisíc Čechů a Slováků (z poloviny důstojníků) působilo také v dobrovolnickém Srbském sboru, který byl nasazen do bojů v Dobrudži (srpen 1916) a na soluňské frontě (rok 1917), odkud byli na zákrok Čs. národní rady v Paříži přesunuti do Francie a Itálie.

Na italském území vláda neměla pro osvobozené snahy rakouských Slovanů, a tedy ani Čechů a Slováků, dlouho pochopení. Teprve v lednu 1917 mohly vzniknout první čs. výzvedné oddíly. Na jaře 1918 byla vytvořena čs. divize a v prosinci téhož roku armádní sbor, který se rovněž rekrutoval z Čechů a Slováků ze zajateckých táborů. Jeho početní stav dosáhl asi 20 000 vojáků. Čs. legionáři působili velice úspěšně jako rozvědky u italské armády, zúčastnili se tvrdých bojů na řece Piavě a u Doss Alto. Po podepsání příměří byly vytvářeny tzv. domobranecké prapory, v nichž působilo asi 60 000 čs. dobrovolníků. Na italské frontě zahynulo na 350 čs. legionářů.

Rozhodnutí českých a slovenských vlastenců vstoupit do legií bylo nesmírně odvážným a statečným činem. Všichni totiž riskovali v případě zajetí život jako velezrádci a při případné porážce Spojenců jim hrozila trvalá emigrace. Navzdory tomuto nebezpečí desítky tisíc mužů vstoupily do legií a více než 5000 jich položilo životy, aby vznikla samostatná Československá republika.

*Vojín
21. čs. střeleckého pluku
ve Francii, 1918*

*Důstojnický
zástupce
čs. legie v Itálii, 1918*

*Desátník 1. střeleckého pluku
Čs. vojska na Sibiři, 1919*

VZNIK SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKÉHO STÁTU A JEHO DALŠÍ VÝVOJ

Příznivá situace na konci 1. světové války, spojená s porážkou a rozpadem habsburského mocnářství, ale i s vůlí českého národa vytvořit si samostatný stát, prokazovanou též otevřeným odbojem politickým i vojenským, vedla 28. října 1918 ke vzniku samostatného státu Čechů a Slováků – Československé republiky. Její existence byla definitivně uznána poválečnými mírovými smlouvami.

První oficiální symboly českého státu vyhlášené v září 1918

Vyhlášením Československé republiky (spojením historických českých zemí s částmi Uherského království – Slovenskem a Podkarpatskou Rusí) byla dřívější monarchistická podřízenost nahrazena vlastním republikovým zřízením. Vzniklá samostatná republika byla ve srovnání s předcházející monarchií státem s mnohem širšími občanskými, sociálními a národnostními právy. Složitě však bylo národnostní uspořádání. Podle tehdejší koncepce čechoslovakismu byli Češi a Slováci jeden národ, čítající 8,8 milionu osob (tj. 66,9% obyvatelstva). Němců bylo 3,2 milionu, Maďarů 800 000, Ukrajinců 450 000 a Poláků více než 100 000. Tato pestrost spolu s rozdílnou hospodářskou úrovní jimi osídlených oblastí vedly ke vzniku nacionalistických tendencí a hnutí.

Republika měla relativně vyspělý průmysl a zemědělství spolu s vysokým stupněm monopolizace všech odvětví hospodářství. Prvních deset let existence charakterizoval téměř nepřetržitý růst ekonomického potenciálu země a špičkové úspěchy v mnoha oborech průmyslu. Na přelomu 20. a 30. let postihla republiku hospodářská krize, která v tu dobu zachvátila svět. Vzhledem k tomu, že země byla orientována

Československo, 1920

Řešení státních hranic přišlo na program Nejvyšší rady mírové konference v Paříži (Versailles) 4. dubna 1919. Republiky byly přiznány historické české země (včetně Chebska) s připojením menších území Valticka a Vitorazska od Rakouska a hlučínské „zeměčky“ od Německa, dále Slovensko a Podkarpatská Rus. Přesné hranice u dvou posledně jmenovaných území určila až Mírová smlouva sevreská z roku 1920.

Československé státní symboly, 1920

převážně na export, byly důsledky krize hospodářství hlubší a dlouhodobější než v západoevropských státech. V zahraniční politice byla Československá republika orientována na Francii a Velkou Británii. Další demokratický vývoj samostatného Československa násilně přerušily mnichovská dohoda a následná okupace fašistickým Německem. Separatistické tendence německé menšiny v českém pohraničí, podporované z nacistického Německa, vedly roku 1938 k přijetí mnichovské dohody a okleštění československého území Německem. V březnu 1939 Hitler obsadil i zbytek českých zemí a vznikl Protektorát Čechy a Morava (1939–1945). Na Slovensku byl v té době vyhlášen samostatný stát (za 2. světové války satelit Německa). Území Podkarpatské Rusi, požívající v té době autonomie, bylo plně zabráno profašistickým horthyovským Maďarskem.

K aktivní spolupráci získali okupanti jen nepatrnou část českého národa, naopak velmi brzy začala pracovat řada odbojových organizací. Většina Čechů i část demokraticky orientovaných Slováků se s německou okupací nesmířila a odcházela do zahraničí bojovat za svobodu a obnovu Československa.

Československo, 1939

V posledních dvou zářijových dnech roku 1938 se v Mnichově sešli představitelé Německa, Itálie, Francie a Anglie (bez účasti zainteresované Československé republiky) a rozhodli, aby tzv. Sudety (území, kde převládala německá menšina) byly odstoupeny hitlerovskému Německu, a to během 10 dnů. Okleštěná republika však měla jen krátké trvání. Dne 15. března 1939 fašistické Německo obsadilo zbytek Československa a na druhý den vydal Hitler výnos o zřízení Protektorátu Čechy a Morava; na území Slovenska vznikl samostatný stát zcela závislý na nacistické říši. Podkarpatská Rus byla zabrána profašistickým Maďarskem.

ČESKOSLOVENSKÉ VOJENSKÉ JEDNOTKY ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

V počátcích okupace německou armádou a po vypuknutí 2. světové války (1. září 1939) byla nejdůležitější čs. odbojová centra zřízena ve Francii, Velké Británii, v USA, v Polsku a v Jugoslávii. Do čela boje za osvobození vlasti se postavil dr. E. Beneš (poslední prezident předmnichovské republiky, 1935-1938). V roce 1940 byla vytvořena i čs. exilová vláda v Londýně.

První „Zahraniční vojenská skupina československá“ vznikla v Polsku. Krátce nato vyhradila francouzská vláda pro čs. vojáky 4000 míst ve své cizinecké legii a v zámořském vojsku. Část letců byla také zařazena do koloniálního letectva. Teprve vypuknutí 2. světové války umožnilo organizovat čs. armádu přímo na území Francie. Dne 15. 1. 1940 vznikla 1. čs. divize s 3500 muži, jejíž stav koncem května téhož roku narostl až na 11 405 mužů. Ve stejném období bylo na padesát čs. letců přecvičeno na francouzské typy letounů. Ti v průběhu května a června na francouzském nebi dosáhli celkem 166 vítězství, a to přes značnou početní i kvalitativní převahu německé Luftwaffe. Čs. pozemní vojsko bylo zasazeno do bojů na řece Grand Morin a do ústupových bojů na Seině a Loire. Po kapitulaci Francie se čs. vojáci organizovaně přesunuli do přístavu Sète a odtud byli 26. 6. 1940 spojeneckými plavidly evakuováni přes Gibraltar do Velké Británie.

Čeští a slovenští vlastenci, kteří unikali z okupované země jižní cestou, se soustřeďovali v Sýrii a Libanonu, později v Palestině, kde v prosinci 1940 vznikl Československý pěší prapor 11 – Východní. Od května 1941 prapor bojoval v Sýrii a koncem roku posílil obranu Tobrúku proti německé a italské armádě. V květnu 1942 byl prapor reorganizován na Československý 200. lehký protiletadlový pluk – Východní, který chránil Alexandrii, Haifu a později ještě Tobrúk. Po spojeneckém vítězství nad vojsky maršála Rommela v Africe byl pluk přemístěn do Anglie a 11. 8. 1943 začleněn do samostatné obrněné brigády.

Ve Velké Británii vznikla 12. 8. 1940 1. československá smíšená brigáda, která byla k 1. 7. 1941 reorganizována na 1. čs. samostatnou brigádu a po příchodu čs. jednotek ze Středního východu a Afriky se k 1. 9. 1943 rozšířila na Československou samostatnou obrněnou brigádu. Počátkem září 1944 byla brigáda přesunuta do Francie; bojové postavení zaujala u Dunkerque, kde až do konce války v Evropě obléhala podstatně silnější německé seskupení chráněné třemi obrannými valy a zaplaveným územím.

Čs. letci byli ve Velké Británii začleněni přímo do dobrovolnické zálohy Královského letectva, v němž 12. 7. 1940 vytvořili 310. čs. stíhací peruť a 311. bombardovací peruť; počátkem října zahájila bojovou činnost 312. stíhací peruť a v květnu 1941 byla založena 313. čs. stíhací peruť. Sloučením stíhacích perutí o rok později vzniklo Československé stíhací křídlo (wing). Do letecké bitvy

Český dobrovolník-kaprál
v cizinecké legii,
1939

Major 11. čs. pěšího
praporu – Východního,
1940

Svobodník
Čs. vojska ve Francii,
1940

Svobodník 1. čs.
samostatného praporu
v SSSR, 1942

o Anglii bylo zapojeno kolem 1000 čs. letců, kteří se účastnili také dieppské výsadkové operace v srpnu 1942, poskytovali leteckou podporu pro invazní vojska v červenci 1944 a pro některé z nich jejich bojové nasazení končilo až 4. června 1945.

Od srpna 1940 do května 1945 provedli českoslovenští letci přes 40 000 bojových letů, zneškodnili více než 300 německých letadel, potopili několik lodí a ponorek a svrhli na válečně důležité objekty přes milion kilogramů pum. Šestiletou účast ve válce však čs. letectvo zaplatilo smrtí více než pěti set svých příslušníků.

Československý vojenský odboj na území Sovětského svazu nejdříve našel své vyjádření ve vytvoření 1. čs. samostatného polního praporu během roku 1942. Bojový křest prapor prodělal v březnu 1943 u Sokolova, poté byl doplněn a reorganizován na 1. čs. samostatnou brigádu, která se vyznamenala při osvobození Kyjeva a v dalších bojích o Bílou Cerkev a Žaškov. V průběhu roku 1944, jak se zvyšovaly stavy dobrovolníků z osvobozených území, bylo přikročeno k budování 1. čs. armádního sboru. Jeho součástí byly i 1. čs. samostatný letecký pluk a 2. čs. samostatná paradesantní brigáda, jež byly zasazeny na pomoc Slovenskému národnímu povstání, které vypuklo koncem srpna 1944. Vojáci těchto dvou zahraničních jednotek byli vůbec první, kteří zahájili otevřený boj na domácí půdě. Čs. armádní sbor sváděl urputné boje v karpatsko-dukelské operaci a od ledna 1945 jeho hlavní síly pronásledovaly německé oddíly ustupující z východního Slovenska. Počátkem května vojáci 1. čs. armádního sboru postoupili až na Moravu.

S přibližující se frontou vzplálo Květnové povstání českého lidu, které bylo výsledkem organizovaného domácího odboje a nenávisti občanů vůči německým okupantům. Největší intenzitu mělo povstání v Praze, kde bojovníci na barikádách čelili těžce vyzbrojeným a vycvičeným německým vojákům.

Příslušníci čs. zahraničního vojenského odboje i odboje domácího prošli vleklými a krvavými boji, než bylo dosaženo konečného vítězství nad hitlerovským fašismem. Na tisíce jich položilo život za osvobození vlasti, na desetitisíce jich bylo zraněno. V žalářích a koncentračních táborech nacistického Německa zahynulo na 233 000 obyvatel Československa.

Čs. kapitán
(Flight Lieutenant)
v R.A.F., 1944

Rotmistr
1. čs. samostatného praporu
v SSSR, 1943

Tankista Čs. samostatné
obrněné brigády,
1944

Štábní kapitán
1. čs. armádního sboru
v SSSR, 1944

Vojín
1. čs. armádního sboru
v SSSR, 1945

ČESKOSLOVENSKO V LETECH 1945-1989

Úplné osvobození Československé republiky od německého fašismu v květnových dnech roku 1945 nebylo jen záležitostí vojenských operací spojenců, nýbrž i předmětem politického zájmu velmocí. Zejména tehdejší Sovětský svaz spolu s osvobozovací misí sledoval cíle územní a politické – rozšíření sféry svého vlivu na další vývoj v naší republice.

Po ukončení války sice došlo k obnovení Československa, ale bez Podkarpatské Rusi (podle smlouvy se SSSR z 29. 6. 1945 byla pod názvem Zakarpatská Ukrajina připojena k Ukrajinské SSR a přeměněna na Zakarpatskou oblast). Zároveň byly v letech 1945–1946 na základě tzv. Benešových dekretů vysídleny ze země zhruba tři miliony etnických Němců.

V prvním poválečném roce se čs. diplomacie zasloužila o to, že se Československo stalo jedním ze zakládajících členů Organizace spojených národů. K založení OSN došlo 24. 10. 1945.

Další poválečný demokratický vývoj Československa byl však zmařen komunistickým převratem v únoru 1948. Byly odstraněny všechny atributy parlamentnědemokratického státu a zavedena diktatura KSČ v politickém, hospodářském i kulturním životě československé společnosti. Republika se stala součástí sovětského bloku a komunistická strana zde zavedla totalitní režim s mechanickým kopírováním zkušeností z budování socialismu v Sovětském svazu do zcela odlišných podmínek československého státu. Ve vykonstruovaných politických procesech probíhajících od roku 1949 do roku 1957 bylo popraveno nebo odsouzeno k dlouholetým trestům vězení mnoho představitelů opozice a církevních hodnostářů.

Postupně byla provedena nacionalizace průmyslu a obchodu a zahájena násilná kolektivizace zemědělství. Byla potlačována základní práva, svobody a náboženské smýšlení občanů, v kultuře i umění zavládla komunistická ideologie. V roce 1949 se republika stala členem politicko-hospodářské organizace Rady vzájemné hospodářské pomoci a v roce 1955 vojensko-politického paktu Varšavské smlouvy.

V letech 1960–1990 nesla země název Československá socialistická republika. Samotná 60. léta pak přinesla i určité reformy a liberalizaci kulturního a společenského života. Tento demokratizační proces vyvrcholil takzvaným Pražským jarem 1968, které ukončila v srpnu téhož roku vojenská intervence států Varšavské smlouvy a následná sovětská okupace. Dne 27. 10. 1968 přijalo Národní shromáždění zákon o federaci, který zakotvil rovnoprávné postavení českých zemí a Slovenska. V platnost však tento zákon vstoupil až na začátku roku 1969, tedy již ve zcela jiné politické situaci.

Nastoupila éra nazývaná jako „normalizace“. Ta představovala upevnění vlády jedné strany (komunistické) a narůstání vleklých problémů ve společnosti. V polovině 80. let, pod dojmem reformního hnutí v Sovětském svazu, došlo i v ČSSR k určitým pokusům o reformy při zachování mocenského monopolu komunistické strany. Dlouholeté vnitropolitické napětí v Československu vyústilo nakonec v listopadu 1989 v otevřené vystoupení nejširších vrstev proti totalitnímu režimu. Komunistická státní reprezentace, zbavená zahraniční podpory, pod tlakem protestů a demonstrací kapitulovala a předala moc ve státě opozičním silám. Před společností se otevřela perspektiva zásadních změn založených na principech svobody, demokracie a humanismu.

Československo od července 1945

Poválečnou podobu osvobozené Československé republiky ovlivnily také politické a územní zájmy vítězných mocností, zejména Sovětského svazu. Vážným zásahem do vnitřních záležitostí Československa byla proklamace SSSR o vůli obyvatel Podkarpatské Rusi připojit se k Sovětskému svazu. S poukazem na skutečnost, že toto území bylo v 10. až 11. století součástí Kyjevské Rusi, byla Podkarpatská Rus připojena k SSSR. Stalo se tak československo-sovětskou smlouvou z 29. června 1945.

PŘECHOD K DEMOKRATICKÉ SPOLEČNOSTI A VZNIK DVOU SUVERÉNNÍCH STÁTŮ

Listopadové revoluční události roku 1989 přinesly pád totalitního režimu v Československu. Ještě v prosinci 1989 byla zrušena vedoucí úloha KSČ a monopol státní marxisticko-leninské ideologie a představitel disentu Václav Havel byl zvolen prezidentem republiky. V následujícím roce byla postupně obnovena parlamentní demokracie, uskutečnily se svobodné volby a dosavadní název Československá socialistická republika byl změněn na Česká a Slovenská Federativní Republika (ČSFR).

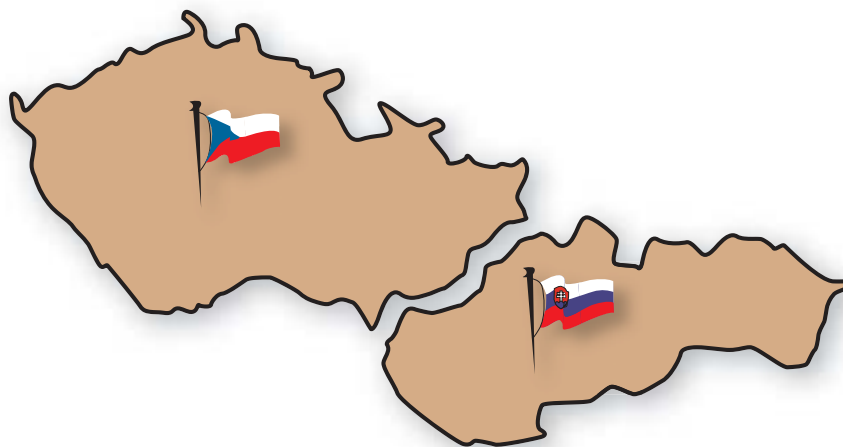

Státní znaky České a Slovenské Federativní Republiky

První svobodné volby z roku 1990, které se staly ve své podstatě protikomunistickým referendem, přivedly k moci široká občanská hnutí – české Občanské fórum a slovenskou Veřejnost proti násilí (46 % hlasů proti necelým 14 % pro KSČ). Nejvýznamnějším počinem této „nepolitické“ reprezentace bylo kromě nastartování zásadních ekonomických reforem (plná obnova tržní ekonomiky) přijetí ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se do československého zákonodárství přebírá Listina základních práv a svobod, a zřízení československého Ústavního soudu. Byla zahájena i reforma státní správy.

Rovněž v zahraniční orientaci státu došlo k zásadnímu obratu, jehož cílem bylo navázat na postavení a demokratické tradice předválečné republiky a dosáhnout návratu do Evropy. Než však bylo možno zahájit začleňování do evropských politických, hospodářských a bezpečnostních struktur, bylo nutné zbavit se závislosti na Sovětském svazu. V této oblasti zaznamenala nová československá diplomacie značné úspěchy. Již koncem února 1990 byla v Moskvě podepsána na nejvyšší státní úrovni „Dohoda o odchodu sovětských vojsk z území ČSFR“, na jejímž základě se přikročilo k odsunu, který byl definitivně ukončen v červnu 1991. Hned nato byla k 1. červenci 1991 zrušena Varšavská smlouva. Zahraniční politika ČSFR spolu s tím vyvíjela i značné úsilí o zapojení do činnosti orgánů tvořících rámec evropské demokracie a bezpečnosti – Rady Evropy, KBSE/OBSE, ES/EU, ZEU a NATO.

Od roku 1991 byla československá zahraniční i vnitřní politika stále více ochromována spory o česko-slovenské a federální kompetence v rámci společného státu. Návrhy slovenské reprezentace na vytvoření volné konfederace vyústily po parlamentních volbách v roce 1992 v rozdělení Československa na dva samostatné státy. Dne 1. 1. 1993 se tedy Česká republika a Slovenská republika jako dva suverénní státy vydaly každý vlastní cestou.

HISTORICKÉ PAMÁTKY SVĚDECTVÍ O BOHATÉ MINULOSTI

Česká republika má nespočet kulturně-historických památek jako doklad bohaté a mnohotvárné historie – starobylá města, majestátní gotické hrady a kostely, renesanční zámky, kláštery, památky lidového stavitelství, zajímavé technické stavby. Celkový počet registrovaných nemovitých památek přesahuje 40 000 (z toho je 196 národních kulturních památek) a movitých památek téměř 800 000.

Nejkrásnější a unikátní historické památky jsou dokonce zařazeny i v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. V současnosti je do něho zaneseno 12 památek: historická jádra měst – Praha, Telč, Kutná Hora a středověké město Český Krumlov, dále poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou, židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči, lednicko-valtický zámecký a přírodní areál na jihu Moravy, arcibiskupský zámek v Kroměříži se svými zahradami Květná a Podzámecká, jihočeská vesnice Holašovice, renesanční zámecký areál v Litomyšli, barokní sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci a vila Tugendhat v Brně od Miese van der Rohe.

Pozornost si zaslouží také gotický hrad Karlštejn, romantický zámek Hluboká a mnoho dalších historicky zajímavých měst, hradů a zámků. Mezi nejnavštěvovanější města patří bezesporu Praha a Český Krumlov.

Barokní sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

Zámek Hluboká

Český Krumlov

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY ČESKÉ REPUBLIKY

- 1. leden Den obnovy samostatného českého státu
- 8. květen Den vítězství
- 5. červenec Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje
- 6. červenec Den upálení mistra Jana Husa
- 28. září Den české státnosti
- 28. říjen Den vzniku samostatného československého státu
- 17. listopad Den boje za svobodu a demokracii

Ostatní svátky

- 1. leden Nový rok
- Velikonoční pondělí
- 1. květen Svátek práce
- 24. prosinec Štědrý den
- 25. prosinec 1. svátek vánoční
- 26. prosinec 2. svátek vánoční

Významné dny^{*)}

- 27. leden Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti
- 8. březen Mezinárodní den žen
- 12. březen Den přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě (NATO)
- 5. květen Květnové povstání českého lidu
- 27. červen Den památky obětí komunistického režimu
- 11. listopad Den válečných veteránů

^{*)} jsou dny pracovními

Praha v říjnových dnech 1918

30. ČERVEN – DEN OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY

Od roku 2002 Armáda České republiky slaví Den ozbrojených sil připomínající událost, která následovala po uznání československých nároků na nezávislost spojeneckými mocnostmi v roce 1918. Dne 30. června tohoto roku se ve francouzském Darney konala vojenská přehlídka jednotek československého zahraničního odboje, jíž se zúčastnily oba pluky československé střelecké brigády ve Francii, dohromady asi 6000 vojáků. Jednalo se o 21. československý střelecký pluk, vzniklý v lednu 1918 v Cognaku z dobrovolníků z Ruska, Rumunska, USA a Itálie, z francouzské cizinecké legie a zajatců ze Srbska, a o 22. československý střelecký pluk, založený 20. května 1918 v Jarnaku na základě vyčleněných částí 21. pluku.

Soustředění brigády v Darney souviselo především s jejím plánovaným odchodem na frontu, bylo však navrženo využít této skutečnosti a zorganizovat slavnost spojenou s předáním praporu 21. čs. střeleckému pluku a přehlídkou celé brigády.

Slavnostní přehlídce kromě Edvarda Beneše a zástupců Československé národní rady přihlíželi francouzský prezident, členové francouzské vlády a představitelé spojeneckých armád.

Francouzský prezident Raymond Poincaré při této příležitosti předal 21. pluku prapor vyrobený podle návrhu významného českého malíře Františka Kupky, který darovalo město Paříž. V projevu k československým legionářům francouzský prezident ocenil jejich vlastenectví a zdůraznil skutečnost, že nezaváhali, když měli „na vybranou mezi právem a násilím, mezi pravdou a lží, mezi světlem a tmou“. Pěvecký sbor legií poté zazpíval vlasteneckou píseň „Bývali Čechové“ a ke zpěvu se spontánně přidali i všichni legionáři.

Následovala slavnostní přísaha, v níž bylo mimo jiné uvedeno: „Ve jménu naší národní cti přísaháme, že bojovati budeme po boku svých spojenců proti všem našim nepřátelům do té doby, dokud naše země české a slovenské nesplnou v samostatný a nezávislý stát československý...“

Slavnost byla zakončena pochodem všech příslušníků brigády. Její průběh zapůsobil na přítomné hlubokým dojmem: vrchní velitel československých vojsk generál Pierre Janin dokonce vydal zvláštní rozkaz, jímž blahopřál brigádě ke vzornému provedení přehlídky.

Vojáci poté odešli bojovat na frontu v severovýchodní Francii, kde se v září a říjnu 1918 zúčastnili těžkých bojů a vyznamenali se zejména u Terronu (21. pluk) a Chestres (22. pluk).

Na památku přísahy v Darney byl na místě přehlídky v roce 1938 postaven památník, který byl zničen nacisty v roce 1940 a obnoven díky sbírkám československých krajanů v roce 1968.

Den ozbrojených sil České republiky slaví nejen vojáci, ale i široká veřejnost, včetně školáků a dětí předškolního věku v doprovodu rodičů. U mnohých vojenských útvarů a zařízení jsou pořádány Dny otevřených dveří a další setkání přibližující veřejnosti vycvičenost a život vojáků. Největší akcí u této příležitosti je dvoudenní program spojený s ukázkami vojenské techniky a výcviku na pražském Vypichu pod názvem Armáda dětem a mládeži. V roce 2005 se zde poprvé v historii představila plně profesionální armáda. V expozicích dočasné stanové vesničky bylo skutečně co obdivovat a na své si přišli i zájemci o vojenskou techniku. Například zájem o simulátor střelnice převyšoval kapacitní možnosti a obdobná situace byla i v soutěžích různých vojenských odborností. Pozornost návštěvníků přitahovaly také ukázky výcviku služebních psů, bojového umění MUSADO, zásah Vojenské policie, seskoky výsadkářů apod. A v neposlední řadě mohl každý z účastníků ochutnat pravý vojenský guláš.

OZBROJENÉ SÍLY ČESKÉ REPUBLIKY

Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Spolu s tím plní další úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení, a rozvíjejí k tomu své schopnosti zahrnující i výstavbu jednotek zařazených do sil rychlé reakce NATO (NRF – NATO Response Force). Trvale zabezpečují aktivní účast v integrovaném systému protivzdušné obrany NATO (NATINADS – NATO Integrated Air Defence System) a schopnost přijmout v případě potřeby alianční síly na vlastním území. V rámci podílu ČR na rozvoji Evropské bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie (ESDP – European Security and Defence Policy) jsou ozbrojené síly ČR zapojeny do přípravy vojenských kapacit EU včetně sil rychlé reakce, které jsou budovány jako kompatibilní a komplementární se silami NATO.

Výše uvedené stěžejní úkoly ozbrojených sil vyplývají z povinnosti podílet se na zajišťování bezpečnostních zájmů ČR, které jsou souhrnně definovány v Bezpečnostní strategii ČR:

- **životní zájmy** – zajištění existence ČR, její suverenity, územní celistvosti a politické nezávislosti; obrana demokracie a právního státu, ochrana základních lidských práv a svobod obyvatel;
- **strategické zájmy** – bezpečnost a stabilita v euroatlantickém prostoru; zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti Organizace spojených národů (OSN); pevná transatlantická vazba v rámci NATO a budování strategického partnerství mezi NATO a EU; komplementární rozvíjení obranných schopností NATO a EU; rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, stabilizace a demokratizace; potírání mezinárodního terorismu; snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů; eliminace organizovaného zločinu a nelegální migrace; podpora regionální spolupráce; zajištění ekonomické bezpečnosti ČR; posilování konkurenceschopnosti domácího obranného průmyslu a zajištění adekvátní úrovně rezerv; podpora šíření svobody a demokracie a principů právního státu;
- **další významné zájmy** – prevence a připravenost v souvislosti s nepředvídatelnými živelnými, ekologickými či průmyslovými haváriemi a katastrofami; ochrana životního prostředí; možné souvislosti s globálními klimatickými změnami, nedostatkem potravin a vody, nedostatkem průmyslového potenciálu a energií atd.

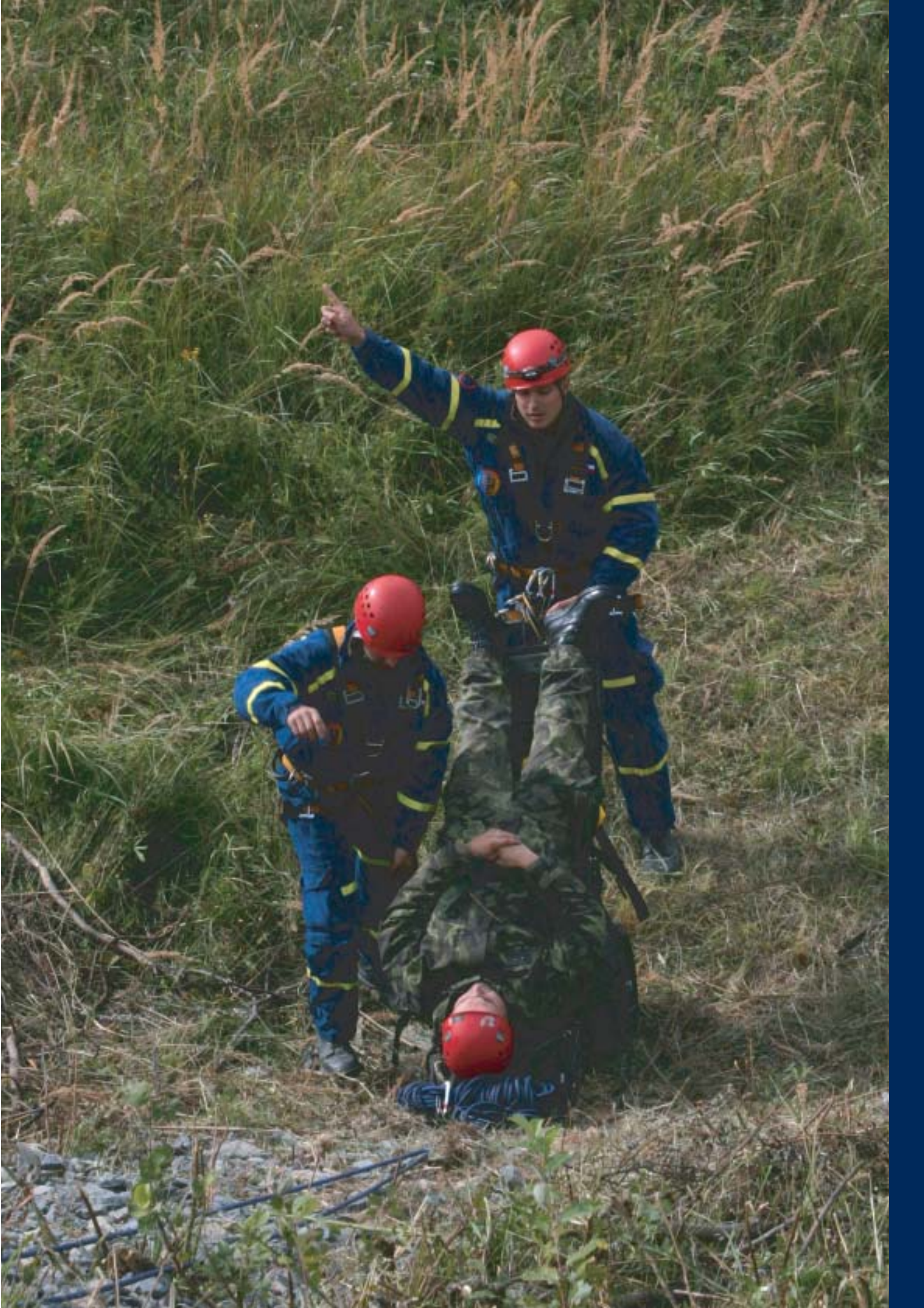
Vojenská obrana ČR je založena na třech pilířích

1. **pilíř** – obrana vlastního teritoria včetně opatření mobilizace, zahrnující rovněž operační přípravu státního území, asistenci Policii ČR a integrovanému záchrannému systému a připravenost pro možné přijetí aliančních sil na území ČR;
2. **pilíř** – ochrana a obrana vzdušného prostoru ČR, zejména prostřednictvím aktivní účasti v NATINADS;
3. **pilíř** – schopnost účastnit se aliančních a unijních operací všestranně připravenými a zabezpečenými mobilními silami, zahrnující nasazení předurčených sil podle povahy a rozsahu krizové situace do operací NATO, EU či účelové koalice.

Koncepční rámec pro ozbrojené síly k plnění vojenských úkolů obrany země, závazků kolektivní obrany zemí NATO a účasti na aliančních, unijních a koaličních operacích vymezuje základní bezpečnostní dokument Vojenská strategie ČR, který je souborem hlavních principů zajišťování obrany ČR a zásad výstavby a použití ozbrojených sil. V něm je také uvedeno, že na zajištění obrany se společně s ozbrojenými silami podílejí ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby v součinnosti se státními orgány, orgány územních samosprávných celků a dalšími právníckými a fyzickými osobami.

REFORMA OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY

Pro naplňování nové strategie obrany České republiky je nezbytné, aby ozbrojené síly postupně a plánovitě dosahovaly požadované úrovně operačních schopností. Splnění tohoto požadavku si vynutilo zahájit radikální reformu ozbrojených sil.

Cíle reformy a úkoly ozbrojených sil ČR vycházejí především ze současné bezpečnostní situace a prognóz jejího vývoje. Česká republika se sice nachází v příznivém bezpečnostním prostředí (dobré vztahy se sousedními zeměmi, členství v NATO a v Evropské unii), ale bezpečnostní situace na globální úrovni se zhoršila. Hrozba šíření zbraní hromadného ničení a teroristické útoky na počátku 21. století svědčí o tom, že tyto faktory již nebudou působit lokálně a izolovaně, nýbrž globálně a koordinovaně.

Politicko-vojenskou ambicí ČR k pokrytí rizik proto zůstává zajistit účast všemi silami v operaci společné obrany podle článku 5 Severoatlantické smlouvy a v plném rozsahu zabezpečit splnění úkolů vyplývajících z Ústavy České republiky a dalších zákonů.

Ozbrojené síly ČR musí být reformovány tak, aby disponovaly operačními schopnostmi, které s vysokou úrovní efektivnosti zabezpečí praktickou realizaci těchto cílů. Reforma ozbrojených sil spočívá ve změně dosavadních principů v oblasti sociální, ekonomické, řídicí a v neposlední řadě také organizační. Je dlouhodobým procesem, na jehož konci by měla být armáda po všech stránkách srovnatelná s armádami ostatních členských států NATO a svou strukturou, výzbrojí, technikou a počty osob odpovídající reálným možnostem České republiky.

Operační schopnosti ozbrojených sil budou představovat především dosažitelnost sil a prostředků potřebných pro plnění úkolů v operacích, efektivnost systému velení a řízení, spojení, informatizace, zpravodajství, sledování a průzkumu, přepravitelnost prostředky strategické přepravy v celém prostoru možných operací, účinnost bojového nasazení a průzkumu, dlouhodobou udržitelnost sil v prostoru nasazení, účinnou ochranu nasazených sil a jejich odolnost vůči úderům protivníka. Důraz bude kladen na dosažení vysokého stupně interoperability se silami a prostředky NATO.

Dosažení požadované úrovně výše uvedených klíčových schopností ozbrojených sil ČR bude plánováno ve dvou na sebe navazujících etapách. Za cílový stav první etapy bude považováno dosažení **počátečních operačních schopností** ozbrojených sil ČR s termínem plnění do 31. prosince 2006. Bude zahrnovat vybudování a dosažení připravenosti jedné mechanizované brigády a jednotek dělostřelectva, protivzdušné ochrany, vrtulníkového letectva, průzkumu, elektronického boje, chemické a biologické ochrany, ženižního, logistického, zdravotnického a policejního zabezpečení, potřebných pro vytvoření brigádního úkolového uskupení. V této etapě již došlo (do konce roku 2004) k ukončení základní vojenské služby a přechodu k plné profesionalizaci ozbrojených sil ČR a bylo zahájeno uskutečňování významných modernizačních projektů rozvoje a výstavby.

Za cílový stav druhé etapy bude považováno dosažení **cílových operačních schopností** ozbrojených sil ČR. Přesný termín jejich dosažení vzhledem k závislosti na reálném vývoji zdrojových možností po roce 2006 a dále nebyl stanoven. Bude upřesněn až v procesu plánování obrany ČR. Předběžným záměrem je dosáhnout cílových operačních schopností v horizontu let 2010 až 2012.

Dosažení požadované úrovně operačních schopností ozbrojených sil ČR probíhá plánovitě. Proces realizace výstavby ozbrojených sil zahrnuje Střednědobý plán činnosti a rozvoje resortu Ministerstva obrany a Programy rozvoje ozbrojených sil. Jejich cílem je „vybalancovat“ účelné a efektivní užití vyčleňovaných zdrojů k dosažení požadovaných operačních schopností tak, aby ozbrojené síly ČR byly budovány v souladu s principy stanovenými Konceptí výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky.

Celkové výdaje vyčleňované pro kapitolu státního rozpočtu Ministerstvo obrany v jednotlivých letech jsou stanoveny ve výši, která garantuje pokrytí nezbytně nutných výdajů pro realizaci Konceptce. Výdaje na léta 2004-2006 jsou alokovány formou střednědobého výdajového rámce ve vazbě na reformu veřejných financí (viz tabulka).

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mld. Kč	50,7	52,9	58,4	61,3	64,2	67,4	70,3

Výdaje uvedené v tabulce po roce 2006 odrážejí minimální potřebu nezbytně nutných zdrojů k zabezpečení realizace cílů Konceptce. Pro zachování principu dlouhodobě udržitelného rozvoje představuje optimální rozdělení zdrojů přibližně 50% osobních (mandatorních), 20 až 25% investičních a 25 až 30% běžných a souvisejících výdajů resortu MO. Tyto skutečnosti kromě jiného limitují i početní stav personálu ozbrojených sil, jehož celkové cílové počty by neměly překročit 35 tisíc osob.

MODERNIZAČNÍ PROJEKTY ROZVOJE A VÝSTAVBY OZBROJENÝCH SIL

Materiální zdroje pro potřeby ozbrojených sil jsou tvořeny zbraněmi, zbraňovými systémy, vojenskou technikou, materiálem a infrastrukturou. Vybavení nejmodernější výzbrojí, výstrojí a kvalitní logistické zabezpečení vytváří předpoklady pro dosažení požadovaných klíčových vojenských schopností, které vymezuje reforma ozbrojených sil ČR.

Požadované operační schopnosti vyjádřené formou programů zahrnujících požadavky na strategické akvizice vojenského materiálu jsou realizovány v procesu vyzbrojování. Střednědobý plán činnosti a rozvoje resortu Ministerstva obrany je základním nástrojem sloužícím ke splnění cílů vytyčených v Konceptu výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracované na změněný zdrojový rámec.

Vyzbrojování je úzce propojeno s plánováním obrany a požadavky harmonizace s trendy NATO a EU v oblasti výzbroje, komunikačních informačních systémů a infrastruktury. Vyjádřením strategie vyzbrojování

jsou **modernizační projekty**. K nejdůležitějším v oblasti výzbroje a výstroje patří:

- obnova individuální výzbroje a výstroje vojáků s využitím zkušeností z nasazení v zahraničních misích;
- obměna morálně zastaralé techniky a materiálu s ohledem na vývojové trendy;
- nákup a unifikace nákladního terénního automobilu střední třídy a rozšíření kontejnerizace;
- přezbrojení mechanizovaného vojska kolovými obrněnými transportéry;
- modernizace výzbroje a techniky pro podpůrný komplet společných sil (zejména pro chemické vojsko);
- modernizace a nákup prostředků letištního, provozního a radiotechnického zabezpečení k provozu nově nakoupené letecké techniky;
- realizace rozhodujících projektů jednotlivých druhů sil a průřezových projektů resortu obrany (s důrazem na pasivní sledovací systémy, komunikační infrastrukturu, vojenskou chemickou, biologickou a zdravotnickou specializaci, rozvoj teorie vojenského umění a požadavky na vojáka 21. století).

Hlavními prioritami v oblasti infrastruktury jsou:

- zabezpečit výstavbu a modernizaci center, základen (Čáslav, Náměšť nad Oslavou, Bechyně, Jince, Žatec, Přešlavice), laboratoří a cvičišť v oblasti chemické a biologické ochrany a zařízení v oblasti pasivních sledovacích systémů;
- zabezpečit výstavbu a modernizaci zařízení pro potřeby základního výcviku profesionálních vojáků a cvičišť pozemních sil;
- zabezpečit výstavbu a modernizaci zařízení ochrany vzdušného prostoru, které jsou součástí NATINADS, a zabezpečit projekty, které jsou realizovány v rámci NSIP (NATO Security Investment Programme – Program bezpečnostních investic NATO);
- zabezpečit výstavbu objektů a zařízení pro velení a řízení a ubytovacích zařízení pro vojáky, vyplývající z harmonogramu realizace Konceptu.

Stěžejní projekty výzbroje jednotlivých druhů sil

✓ Pořízení nadzvukového letounu JAS-39 Gripen

Cílem projektu je zabezpečení kontinuity ochrany vzdušného prostoru ČR nadzvukovými letouny schopnými působit za všech povětrnostních podmínek, ve dne i v noci a v součinnosti s ostatními druhy vojsk NATO. První letouny byly dodány v dubnu 2005 a od 1. července 2005 plní úkoly NATINADS.

✓ Přezbrojení AČR obrněnými transportéry

Cílem projektu je přezbrojení dvou mechanizovaných praporů a vybraných speciálních jednotek brigádního uskupení novými kolovými bojovými vozidly a kolovými obrněnými transportéry k plnění úkolů

JAS-39 Gripen

Mi-24V

T-72M4 CZ

prevence a eliminace krizové situace v národním, ale především v aliančním rozsahu v operacích podle článku 5 Washingtonské smlouvy i mimo něj. Dodávky jsou plánovány v letech 2007 až 2012, včetně souvisejících prostředků učebně-výcvikové základny a logistického zabezpečení.

✓ **Modernizace tanku T-72M4 CZ**

Cílem modernizace je dosažení bojových parametrů a užitných vlastností na úrovni tanků 3.-4. generace. Provedenou modernizací bylo dosaženo nižší ekonomické náročnosti oproti nákupu nových tanků této generace. Tanky jsou do AČR dodávány od roku 2004, jejich počet do roku 2006 dosáhne 30 kusů (3 kusy s velitelskou výbavou). Součástí kontraktu je i komplexní řešení dodávek učebně-výcvikové základny a logistického zabezpečení.

✓ **Pořízení systému L-159**

Cílem projektu bylo vybavit v období let 1994 až 2005 taktické letectvo podzvukovými letouny L-159 s potřebnými systémy, jimiž bude schopno vést bojovou činnost za všech povětrnostních podmínek ve dne i v noci a jež budou kompatibilní se zbraňovými systémy a výzbrojí NATO, a také interoperabilními prostředky pro spojení a přenos informací. V rámci projektu je postupně naplňována koncepce zavádění simulacní a trenažérové techniky do AČR v provázanosti s nově zaváděnými zbraňovými systémy.

✓ **Modernizace vrtulníkového letectva**

Cílem projektu je zabezpečení interoperability při plnění společných bojových úkolů a záchranných akcí s armádami členských států NATO. Základem plnění cíle je pořízení 16 kusů vrtulníků Mi-171Š a do 10 kusů vrtulníků Mi-24V (Mi-35) v rámci deblokace ruského dluhu v letech 2003 až 2006.

✓ **Dělostřelecký střelecký a vyhledávací radiolokátor a trenažér ARTHUR**

Cílem projektu je vybavit AČR vysoce mobilními a moderními prostředky pro zjišťování a lokalizaci střílejšího dělostřelectva protivníka, umožňujícími včasnou výstrahu vlastních vojsk před dělostřeleckou palbou protivníka. V rámci modernizace dělostřelectva AČR bylo rozhodnuto realizovat v letech 2005 až 2008 nákup tří kusů radiolokátoru a jednoho trenažéru, operační použití v AČR je plánováno od roku 2007.

L-159 ALCA

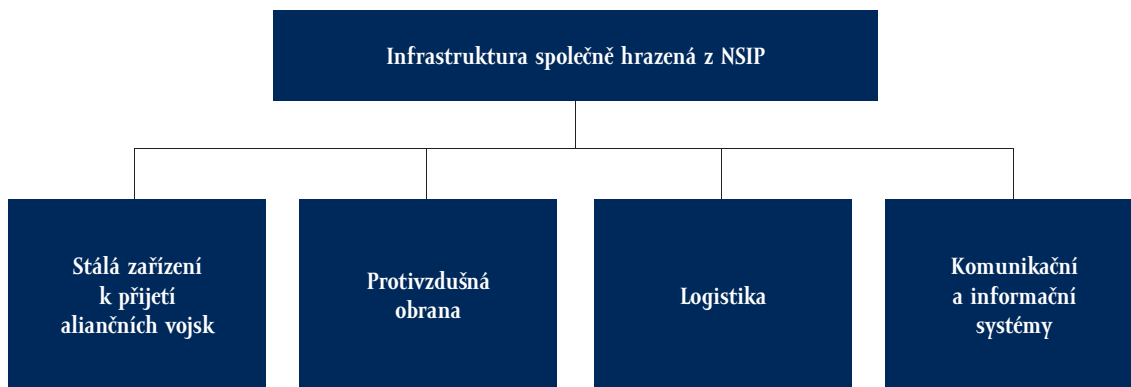

Radarová věž Nepolisy

Program bezpečnostních investic NATO – NATO Security Investment Programme (NSIP)

K vyzbrojování ozbrojených sil jsou využívány i mimorozpočtové prostředky (zejména z fondů NATO a Evropské unie) na rozšíření materiálových zdrojů pro potřeby ozbrojených sil. Česká republika je zapojena do NSIP od 12. března 1999 (přijetí do NATO). Program bezpečnostních investic NATO slouží k zajišťování společného financování obranné infrastruktury nezbytné pro nasazení a výcvik sil NATO na území jednotlivých členských států, případně i v jiném operačním prostoru. Program zabezpečuje společné financování stacionárních zařízení, jako jsou letiště, komunikační a informační systémy, vojenská velitelství, produktovody a sklady paliva, radarová a navigační zařízení, podpůrná pomocná zařízení atd. Dále umožňuje financovat oblasti týkající se cvičení, výcviku a služeb (logistické podpory). Společně financovanou infrastrukturu NATO na území daného státu je přitom zároveň možné využívat i ve prospěch dané členské země.

Na program NSIP je v České republice plánována do roku 2008 celková částka ve výši cca 6,15 mld. Kč. Z toho podíl zdrojů ze státního rozpočtu ČR se předpokládá ve výši cca 2,5 mld. Kč a z fondů NATO 3,65 mld. Kč. Tyto prostředky budou použity na financování projektů zaměřených na výstavbu společně využívané alianční infrastruktury, tj. projektů na podporu přijetí posilujících sil na území státu a na dokončení výstavby integrovaného systému protivzdušné obrany NATO.

Zapojení do NSIP je realizováno prostřednictvím tzv. Capability Packages. Jde celkem o tři soubory projektů:

- **Soubor č. 1** řeší pořízení dvou páteřních 3D radarů dalekého dosahu. Ty velmi výrazně ovlivní kvalitu informací o vzdušném prostoru ČR a tím i jeho obranu a zabezpečení.
- **Soubor č. 2** se týká integrovaného systému protivzdušné obrany NATO (NATINADS).
- **Soubor č. 3** řeší rozvoj obranné infrastruktury nezbytné pro přijetí vojenských sil NATO na území ČR v případě krizové situace a zabezpečení podmínek pro jejich operační nasazení. Zde jde především o dobudování leteckých základen v Čáslavi a Náměšti nad Oslavou, a to v souladu s minimálními vojenskými požadavky NATO.

Budoucí letecká základna v Čáslavi

ČLENĚNÍ OZBROJENÝCH SIL V MÍRU

Hlavním subjektem realizace obranných cílů naší země jsou ozbrojené síly České republiky a jejich základ – Armáda České republiky. Součástími ozbrojených sil jsou kromě AČR ještě Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

Záměrem reformy ozbrojených sil je dosáhnout toho, aby Armáda České republiky byla kompaktní, vnitřně vyváženou a efektivní součástí aliančních sil. Tomu musí odpovídat i její mírová struktura. Válečná struktura AČR bude vycházet ze scénáře jejího použití v rámci operace podle článku 5 Washingtonské smlouvy, která by znamenala přímé ohrožení teritoria ČR.

České republice jde o výstavbu takového vojenského potenciálu, který bude schopen v součinnosti se spojenci reagovat na jakoukoli krizovou situaci, vojenského i nevojenského charakteru, ohrožující zájmy státu a Aliance na vlastním, spojeneckém a případně i jiném teritoriu.

VOJENSKÁ KANCELÁŘ PREZIDENTA REPUBLIKY A HRADNÍ STRÁŽ

Vojenská kancelář prezidenta republiky je vojenským útvarem ozbrojených sil České republiky, který zajišťuje úkoly související s výkonem pravomocí prezidenta republiky jako vrchního velitele ozbrojených sil a s řízením Hradní stráže. Vojenskou kancelář řídí náčelník, kterého jmenuje a odvolává prezident republiky. Náčelník Vojenské kanceláře je prezidentu republiky přímo podřízen.

Jmenování generálů na Pražském hradě dne 28. října 2005

Hradní stráž je od 22. prosince 2004 plně profesionální složkou ozbrojených sil České republiky. Služba u ní podléhá standardnímu kariéernímu řádu vojáků z povolání. Hlavní součástí organizační struktury Hradní stráže tvoří dva strážní prapory, rota zabezpečení a hudba Hradní stráže.

Hradní stráž zabezpečuje ceremoniály, které pro prezidenta republiky vyplývají z Ústavy České republiky a dalších zákonů zejména při jmenování:

- předsedy a dalších členů vlády,
- předsedy, místopředsedů a soudců Ústavního soudu,
- guvernéra, viceguvernéřů a dalších členů Bankovní rady České národní banky,
- předsedy a místopředsedů Nejvyššího soudu,
- soudců,
- předsedy a členů prezidia Komise pro cenné papíry,
- rektorů vysokých škol,
- generálů a jejich povyšování,
- předsedy a inspektorů Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Mimo to Hradní stráž organizuje a zajišťuje vojenské pocty při přijímání návštěv státních představitelů, vedoucích diplomatických misí, představitelů jmenovaných či volených parlamentů, předsedů vlád, ministrů zahraničních věcí, představitelů Evropské unie, NATO apod. prezidentem republiky.

Hradní stráž zároveň zabezpečuje vnější ostrahu a obranu Pražského hradu, zámku Lány a objektů, které jsou dočasným sídlem prezidenta a jeho hostů. Spolu s tím plní i úkoly k reprezentaci úřadu prezidenta republiky na veřejnosti.

RESORT OBRANY

Součástí resortu jsou Ministerstvo obrany, společné síly, síly podpory a výcviku, Vojenská policie, Vojenské zpravodajství, správní úřady vytvářené příslušnými zákony, státní podniky a příspěvkové organizace zřizované MO a další subjekty, jejichž činnost a použití se specifickým charakterem odlišuje od ostatních sil.

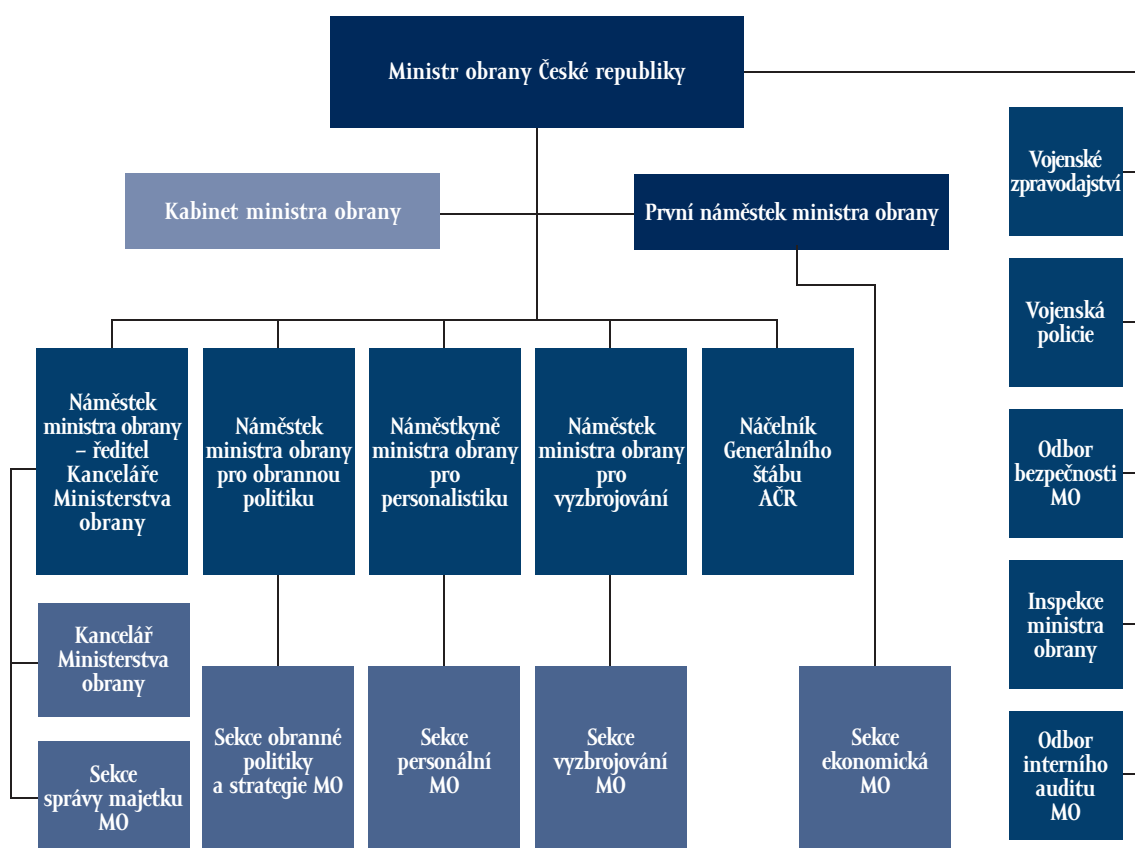
MINISTERSTVO OBRANY

Ústřední orgán státní správy pro zabezpečování obrany České republiky, řídí Armádu České republiky a spravuje vojenské újezdy. Jako orgán pro zabezpečování obrany se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje opatření potřebná k zajištění obrany státu vládě ČR, Bezpečnostní radě ČR a prezidentu České republiky.

Kromě dalších povinností souvisejících s obranou státu zabezpečuje plnění závazků České republiky vyplývajících z mezinárodních vojensko-politických bezpečnostních dokumentů, které byly z rozhodnutí vlády ČR určeny do jeho gesce. V rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost s armádami jiných států.

Organizační struktura Ministerstva obrany České republiky

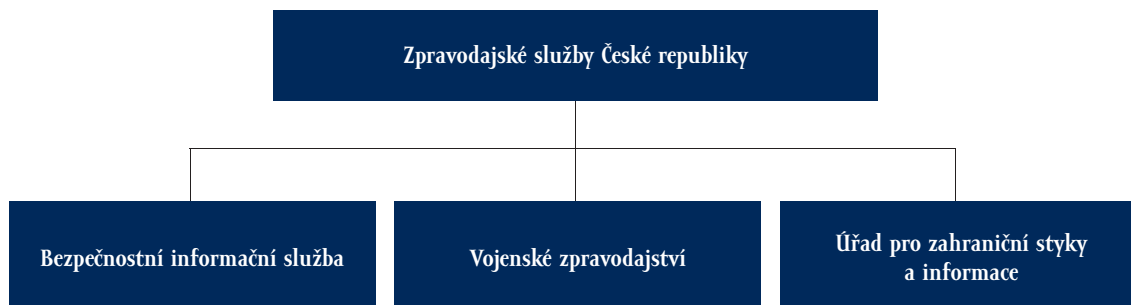
Poznámka: Schéma zachycuje jen hlavní součásti (neznázorňuje dělení sekcí na odbory a podřízenost ústavů, útvarů, zařízení).

Základní údaje o rozpočtu Ministerstva obrany České republiky v posledních letech

Rok	Prostředky kapitoly MO	Podíl výdajů kapitoly MO na výdajích státního rozpočtu
2002	47 505 502 000 Kč	6,6 %
2003	52 320 280 000 Kč	6,6 %
2004	50 725 985 000 Kč	5,8 %
2005	52 961 193 000 Kč	5,8 %

VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ

Z ústavního zakotvení právního postavení státních orgánů vychází zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který ve svém druhém paragrafu uvádí, že „zpravodajské služby jsou státní orgány pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky“.

Vojenské zpravodajství ze zákona zabezpečuje informace o záměrech a činnostech představujících vojenskou ohrožení České republiky, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany, o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky a také o činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany České republiky. Dále získává, shromažďuje a vyhodnocuje informace, které svědčí o riziku terorismu, organizovaného zločinu a sabotáží.

V čele Vojenského zpravodajství je ředitel, kterého jmenuje a odvolává po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu příslušném ve věcech bezpečnosti ministr obrany se souhlasem vlády. Z výkonu své funkce je ředitel Vojenského zpravodajství odpovědný ministru obrany.

Z výcviku příslušníků 601. skupiny speciálních sil

VOJENSKÁ POLICIE

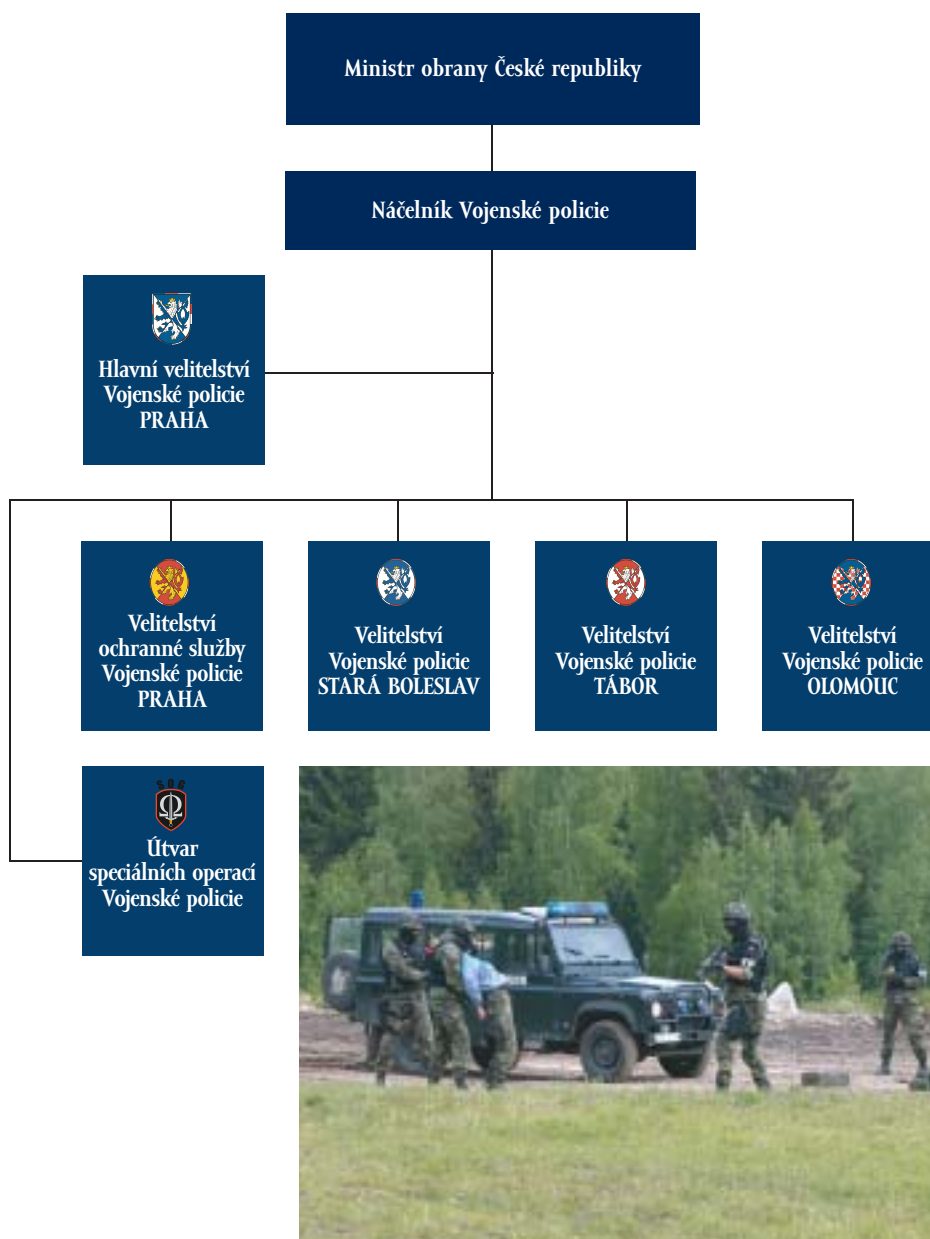

Vojenská policie (VP) byla zřízena 21. ledna 1991. V rozsahu vymezeném zákonem plní úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany České republiky. Je plně profesionální. Vojenská policie se zaměřuje na předcházení závažným protiprávním jednáním, jevům a událostem. Zvýšenou pozornost věnuje problematice drog, ochraně zbraní, munice a výbušnin. Vedle prevence, která je chápána jako jedna z rozhodujících aktivit ke snižování trestné činnosti v ozbrojených silách České republiky, je jejím posláním i trestní represe.

V čele Vojenské policie stojí náčelník Vojenské policie, který je přímo podřízen ministru obrany České republiky. Organizační struktura Vojenské policie je založena na principu územního rozdělení. Skládá se z jednotlivých velitelství dislokovaných v posádkách Praha, Stará Boleslav, Tábor a Olomouc.

Organizační struktura Vojenské policie

(platná od 1. listopadu 2004)

Poznámka: Náčelník Vojenské policie metodicky řídí také Odbornou školu Vojenské policie Vojenské akademie ve Vyškově, která je v podřízenosti Generálního štábu AČR, a jednotky Vojenské policie nasazené v zahraničních misích.

Hlavní velitelství Vojenské policie Praha je orgánem pro zpracování koncepce a řízení policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany. Je nadřízeným útvarům pro jednotlivá územní velitelství. Útvary VP organizují a zabezpečují součinnost s orgány resortu MO, orgány činnými v trestním řízení, orgány státní správy a samosprávy a dalšími orgány na území svěřeném k policejní ochraně velitelství VP. Vojenští policisté jsou rozmístěni bezprostředně u vojsk a působí také u vojenských kontingentů AČR v zahraničních misích na území Iráku a na Balkáně.

V misích na Balkáně se vojenští policisté střídají v intervalech šesti měsíců. Kontingenty Vojenské policie působící v Iráku v podřízenosti mnohonárodních sil (Multinational Forces – MNF) se střídají po tříměsíčních obdobích.

Hlavní úkoly českých vojenských policistů v operaci KFOR (na území Kosova) a ALTHEA (na území Bosny a Hercegoviny) spočívají v policejním zabezpečení zde působících kontingentů Armády České republiky. V Iráku vykonávají dohled nad činností irácké policie, pomáhají při výcviku jejích příslušníků a připravují instruktory irácké policie.

Služba odhalování a dokumentace trestné činnosti je metodicky řízena stejnojmenným odborem Hlavního velitelství Vojenské policie. Výkonnou složkou pro odhalování případů závažné ekonomické a organizované kriminality je Zvláštní odbor Hlavního velitelství VP. Specializovaným pracovištěm pro kriminalistická zkoumání je oddělení kriminalistických technik a expertiz. Do oblasti služby odhalování a dokumentace trestné činnosti dále patří i pyrotechnická služba Vojenské policie.

Dopravní, pořádková a ochranná služba (DPOSl) je metodicky řízena ze stupně stejnojmenného odboru Hlavního velitelství Vojenské policie. Na úrovni velitelství VP působí oddělení DPOSl, oddělení ochrany objektů, pohotovostní oddělení a specifická oddělení Velitelství ochranné služby VP Praha, jako jsou oddělení ochrany a doprovodů, oddělení ochrany osob a oddělení ochrany letounů. Samostatnou částí jsou oddělení ochrany ministra obrany a speciální oddělení Útvaru speciálních operací VP Praha. Ve vybraných posádkách působí expozitury, skupiny a pracoviště DPOSl.

Pro podporu své činnosti příslušníci dopravní, pořádkové a ochranné služby i služby odhalování a dokumentace trestné činnosti využívají kynologickou službu. Vojenská policie má k dispozici jednak psy hlídkové, jednak psy cvičené na speciální pachové práce – například k vyhledávání zbraní, výbušnin a drog. Součástí VP jsou také specializovaná pracoviště, která odpovídají za odborné úseky činnosti – např.

pracoviště kriminalistické techniky a expertiz, analyticko-informační pracoviště, automatizace řízení, pracoviště pro výběr, výchovu a vzdělávání vojenských policistů, logistické zabezpečení. Pro podporu velitelsko-štábní práce a policejního výkonu je na Hlavním velitelství VP a u podřízených útvarů provozován informační systém Vojenské policie. Garantuje nezávislý informační tok směrem od podřízených útvarů prostřednictvím Hlavního velitelství VP k ministroví obrany.

Výřazení absolventů Odborné školy Vojenské policie ve Vyškově

Odborná škola Vojenské policie Vojenské akademie ve Vyškově zajišťuje všestrannou odbornou přípravu vojáků z povolání pro profesionální výkon funkcí u Vojenské policie. Úkolem školy je však nejen provádět a zabezpečovat výuku v základní, odborné a specializační formě pro přímý výkon v organizační struktuře Vojenské policie, ale i plnit úkoly přípravy záloh předurčených pro plnění úkolů Vojenské policie v době ohrožení státu nebo válečného konfliktu.

Praktická policejní příprava vojáků z povolání jako budoucích příslušníků Vojenské policie je obsahově adekvátní přípravě příslušníka Policie České republiky na středních policejních školách Policie České republiky. Absolventi školy jsou po ukončení služebního poměru plně adaptabilní pro činnost v útvech Policie České republiky, v útvech integrovaného záchranného systému i v orgánech státní správy, zejména pak v oblasti veřejné správy.

Odborná škola Vojenské policie Vojenské akademie ve Vyškově připravuje studenty především v těchto oblastech a problematice: odhalování a dokumentace trestné činnosti, dopravní, pořádková a ochranná služba, speciální tělesná příprava a speciální střelecká příprava. Škola se také aktivně podílí na přípravě vojenských policistů před jejich vysláním do jednotek mírových misí v zahraničí.

VOJENSKÉ AKREDITOVANÉ ŠKOLSTVÍ

Rozhodující prvek systému vojenského vzdělávání představují vojenské školy, které jsou součástí celostátní vzdělávací soustavy a řídí se platnými právními předpisy. V přímé podřízenosti náměstkyně ministra pro personalistiku jsou následující tři školská zařízení.

Univerzita obrany v Brně

Je vysokou školou, která má novou tvář. Vznikla 1. září 2004 sloučením tří samostatně působících vzdělávacích zařízení – Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově, Vojenské akademie v Brně a Vojenské lékařské akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové.

Univerzita připravuje vojenské profesionály a další odborníky působící ve sféře bezpečnosti a obrany státu na základě potřeb Armády České republiky, státní správy a smluvních závazků s ostatními demokratickými státy. Příprava probíhá na bázi nejnovějších poznatků z vojenství, výzkumu a vývoje v národním i mezinárodním měřítku a vlastního vědeckého bádání. Vzdělávání na univerzitě je směřováno k širšímu zaměření odborného profilu absolventů, což umožňuje jejich lepší uplatnitelnost a kariéerní růst v měnících se armádních podmínkách.

V souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, Univerzita obrany uskutečňuje akreditované vysokoškolské studium: bakalářské (Bc.) – doba studia 3 a 4 roky; navazující magisterské (Ing.) – doba studia 2 roky; magisterské (MUDr., Mgr.) – doba studia 5 a 6 let; doktorské (Ph.D.) – doba studia 3 roky. Bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy jsou vojenského, vojensko-manažerského, ekonomického, technického a zdravotnického zaměření. Důraz je kladen rovněž na přípravu v oborech, které česká armáda deklarovala Severoatlantické alianci jako oblasti své specializace, tedy na vojenské zdravotnictví, chemii, biologii a pasivní sledovací systémy. Tímto směrem se ubírá i vědecká činnost. Univerzita obrany je také centrem celoživotního vzdělávání. Realizuje rovněž neakreditované nejvyšší resortní vzdělávání formou kvalifikačních kurzů pro vyšší důstojníky. Je otevřená i civilním a zahraničním studentům. Univerzita obrany má své nezastupitelné místo v systému českých vysokých škol a poskytuje vzdělání srovnatelné se vzděláním získaným na civilních vysokých školách v České republice.

Organizačně se člení na tři fakulty a tři ústavy:

• Fakulta ekonomiky a managementu

Posláním fakulty je připravovat vojenské profesionály – kariérní důstojníky AČR jako kvalifikované odborníky, vzdělané ve vojenství a speciálně připravované pro vojenskou praxi. Absolventi fakulty nastupují do manažerských a ekonomických funkcí ve všech organizačních strukturách armády.

Získání vysokoškolské kvalifikace zabezpečují akreditované obory, které jsou koncipovány v bakalářském, navazujícím magisterském a doktorském studiu. Jedná se o studijní obory Vojenský management a Ekonomika obrany státu. Uvedené obory jsou podle požadavků resortu obrany projektovány do konkrétních modulů, které umožňují komplexní rozvoj a formování kvalifikačních předpokladů a požadavků nutných pro kariéru vojenského profesionála, v symbióze vysokoškolského a resortního celoživotního vzdělávání.

• Fakulta vojenských technologií

Posláním fakulty je vzdělávat odborníky především pro ozbrojené síly, ale i pro český obranný průmysl. Po ukončení studia absolventi nacházejí uplatnění na nejrůznějších velitelských, technických a technicko-manažerských funkcích v armádě.

Vzdělávání se uskutečňuje v akreditovaných studijních programech a v programech celoživotního vzdělávání. Od 1. září 2005 zahájila fakulta výuku v nově akreditovaném studijním programu s názvem Vojenské technologie. Vzdělávací a vědecká činnost v rámci tohoto programu zahrnuje zejména inženýrské a vojensko-technické oblasti strojní, elektrotechnické, stavební, geodetické, kartografické a také oblast informatiky.

V bakalářském, navazujícím magisterském a doktorském studiu jsou nabízeny následující studijní obory (některé z nich budou zahájeny později, až podle potřeb resortu obrany): Zbraně a munice, Bojová a speciální vozidla, Ženijní technologie, Letecká a raketová technika, Letový provoz, Letecké elektrotechnické systémy, Radiolokace, Systémy protivzdušné obrany, Komunikační a informační systémy, Vojenská geografie a meteorologie apod.

Vědecká činnost je dlouhodobě orientována a vyjádřena zejména výzkumnými záměry fakulty a specifickým výzkumem, ale i výzkumem organizovaným orgány AČR a společnými výzkumnými projekty s domácími a zahraničními partnery. Pro perspektivní orientaci rozvoje vědecké činnosti je udržována intenzivní mezinárodní spolupráce s vědeckou komunitou členských států NATO, s důrazem na vědeckou podporu cílů výstavby sil Aliance.

• Fakulta vojenského zdravotnictví

Působí jako vzdělávací a vědecké centrum zdravotnictví AČR. Zabezpečuje výuku a přípravu studentů v akreditovaných bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech. Uskutečňuje přípravu svých absolventů – lékařů a farmaceutů – v rámci specializační průpravy, zajišťuje celoživotní vzdělávání lékařů, farmaceutů a dalších pracovníků vojenské zdravotnické služby, včetně nástavbových atestací ve vymezených oborech.

V rámci přípravy vojenských zdravotnických profesionálů AČR fakulta nabízí následující studijní programy a obory: bakalářský studijní program Vojenský zdravotnický management; magisterské studijní

programy Vojenské všeobecné lékařství, Vojenské zubní lékařství a Vojenská farmacie; doktorské studijní programy Epidemiologie, Lékařská mikrobiologie, Molekulární patologie, Toxikologie, Vojenská hygiena, Vojenská chirurgie, Vojenská radiobiologie a Vojenské vnitřní lékařství.

Fakulta je jediným školicím centrem v AČR v oblasti neodkladné péče v polních podmínkách a garantem vojenského zdravotnického výzkumu v oblasti NBC problematiky v rámci NATO a EU. Jedním z konkrétních realizačních výstupů vědecké práce na výzkumných projektech řešených fakultou jsou antidota, která jsou výsledkem práce katedry toxikologie.

- **Ústav operačně taktických studií**

Poskytuje vzdělání vojenským profesionálům v souladu s reformou ozbrojených sil v rámci neakreditovaných studijních forem s důrazem na přípravu vyšších důstojníků. Úkolem ústavu je rozvíjet teorii vojenské vědy a podílet se na řešení problémů výstavby a použití vojsk na vojensko-strategické a operačně-taktické úrovni.

- **Ústav strategických studií**

Je především vědeckým pracovištěm Univerzity obrany. Svou působnost naplňuje v oblastech základního a aplikovaného výzkumu, pedagogické činnosti, vědecko-informační činnosti, koordinace výzkumů, poradenských a expertizních aktivit. Přípravuje pracovníky státní správy, vojenské a civilní odborníky v oborech souvisejících se strategickou úrovní řízení bezpečnosti a obrany státu.

- **Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení**

Je samostatnou součástí Univerzity obrany s působností v oblasti základního a aplikovaného výzkumu, pedagogické činnosti a vědecko-výzkumných služeb. Přípravuje specialisty chemického vojska a státní správy v problematice ochrany proti zbraním hromadného ničení v uceleném systému úplného vysokoškolského studia, včetně kariérových a specializačních kurzů a kurzů pro zahraniční specialisty.

Katedra vojenské tělovýchovy Univerzity Karlovy v Praze

Zabezpečuje v rámci Fakulty tělesné výchovy a sportu prezenční, kombinované a postgraduální formy studia, včetně spolupráce při doktorském studiu příslušníků ozbrojených složek ČR s důrazem na Armádu České republiky. Jde o výuku teorie a didaktiky tělovýchovy v AČR, tvořící hlavní součást studijního oboru Vojenská tělovýchova v rámci akreditovaného studijního programu Tělesná výchova a sport. Obsah studijního oboru a profil absolventa umožňují příslušníkům ozbrojených složek ČR aplikovat získané vědomosti a dovednosti, které nevyžadují rekvalifikaci ani po odchodu ze služebního poměru do občanského života.

Výuka teorie a didaktiky tělovýchovy v AČR zahrnuje zejména: teoretické vzdělávání v rámci uceleného tělovýchovného systému AČR a praktickou výuku speciální tělesné přípravy (boj zblízka, vojenské lezení, vojenské plavání, základy přežití, překonávání překážek a házení, přesuny, výsadekovou přípravu apod.). Vědecko-odborná činnost katedry je zaměřena na následující oblasti: rozpracovávání teoretických základů tělesné kultury a tělovýchovy do systému služební tělesné výchovy a didaktiky základní a speciální tělesné přípravy; aplikovaný výzkum ve prospěch optimalizace armádního tělovýchovného procesu a zabezpečení koncepční a normotvorné činnosti vrcholných orgánů tělovýchovy resortu obrany; systém přípravy a udělování oprávnění instruktorů speciální tělesné přípravy pro AČR; spolupráce při sportovním tréninku a přípravě reprezentačních družstev AČR ve vojenských vícebojích soutěží CISM (Conseil International du Sport Militaire – Mezinárodní rada vojenských sportů).

Střední technická škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové

Tradice vojenské školy v Moravské Třebové sahá až do roku 1935. V roce 1996 zde byla zřízena Střední technická škola Ministerstva obrany, která od roku 1997 nese čestný název „Škola Československé obce legionářské“. Škola připravuje žáky na budoucí povolání profesionálního vojáka AČR. Umožňuje absolventům získat úplné střední vzdělání, připravuje je ke studiu na Univerzitě obrany a pro práci u útvarů AČR v praporčických hodnostech.

Škola nabízí v současnosti tyto vzdělávací aktivity:

Čtyřleté denní studium (pro absolventy základních škol – chlapce i dívky). Absolvent čtyřletého studia získává úplné středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou, osvědčení o dosažené úrovni jazykové způsobilosti podle normy STANAG 6001, doklad o počítačové gramotnosti (certifikát ECDL – European Computer Driving Licence) a řidičské oprávnění skupiny „B“.

Tříleté dálkové nástavbové studium (pro vyučené vojáky z povolání a občanské zaměstnance).

Jazykové kurzy pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance (připravují příslušníky útvarů a složek AČR na vykonání jazykových zkoušek podle normy STANAG 6001 z anglického a německého jazyka).

Kurzy výpočetní techniky pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance (připravují je na vykonání zkoušek ECDL).

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

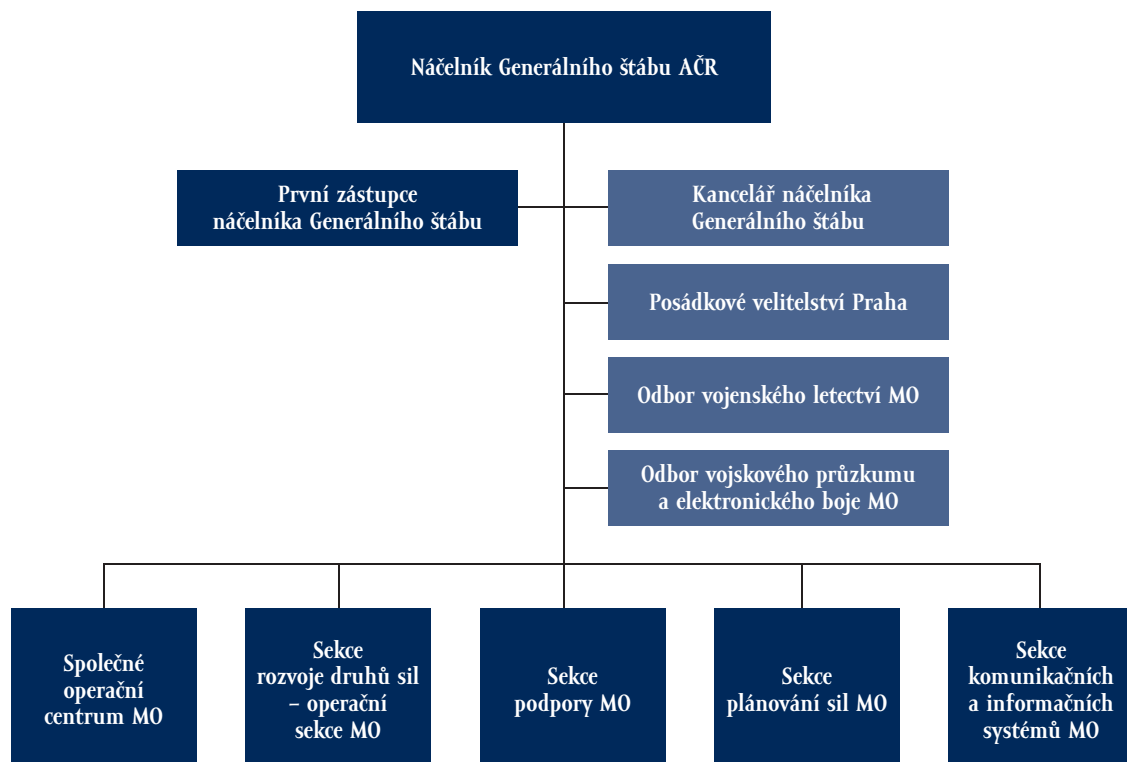
Armáda je hlavním subjektem realizace obranných cílů České republiky. V souladu se strategickými zásadami NATO jsou, jednotlivě i společně, nepřetržitou efektivní přípravou rozvíjeny operační nezávislost a schopnost součinnosti pozemních a vzdušných sil a ostatních součástí AČR. Armáda je zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systémů obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních a organizačních aspektů jaderných konzultací a do společných cvičení a operací.

Armáda České republiky se připravuje k tomu, aby byla schopna samostatně nebo s alianční podporou účinně reagovat na všechny bezpečnostní hrozby vojenského i nevojenského charakteru. Současně se podílí na mírových operacích mezinárodního společenství vycvičenými, mobilními a logisticky soběstačnými silami.

Organizační struktura Generálního štábu Armády České republiky

PLNĚ PROFESIONÁLNÍ ARMÁDA

Od 1. ledna 2005 má Česká republika plně profesionální armádu. Poslední vojáci v základní vojenské službě odešli do civilu 22. prosince 2004. K zrušení vojenské základní a civilní služby došlo na základě novely branného zákona, kterou schválila Poslanecká sněmovna dne 24. září 2004 a Senát Parlamentu České republiky 4. listopadu 2004. Jak stanovuje v současnosti platná právní úprava, bude branná povinnost vyžadována pouze při ohrožení státu nebo za válečného stavu.

V souvislosti s rozsáhlou armádní reformou posledních let se poměr vojáků z povolání a vojáků v základní službě postupně vyrovnával a v roce 2003 bylo v armádě poprvé více vojáků z povolání než v základní službě. Po zrušení vojenské základní služby i nadále pokračuje snižování početního stavu personálu na cílový počet 26 200 vojáků a 8800 civilních zaměstnanců v roce 2008. K 1. lednu 2006 měla AČR 39 084 osob (23 092 vojáků z povolání a 15 992 občanských zaměstnanců).

Početní stav vojáků v základní službě (v posledních letech před zrušením branné povinnosti)

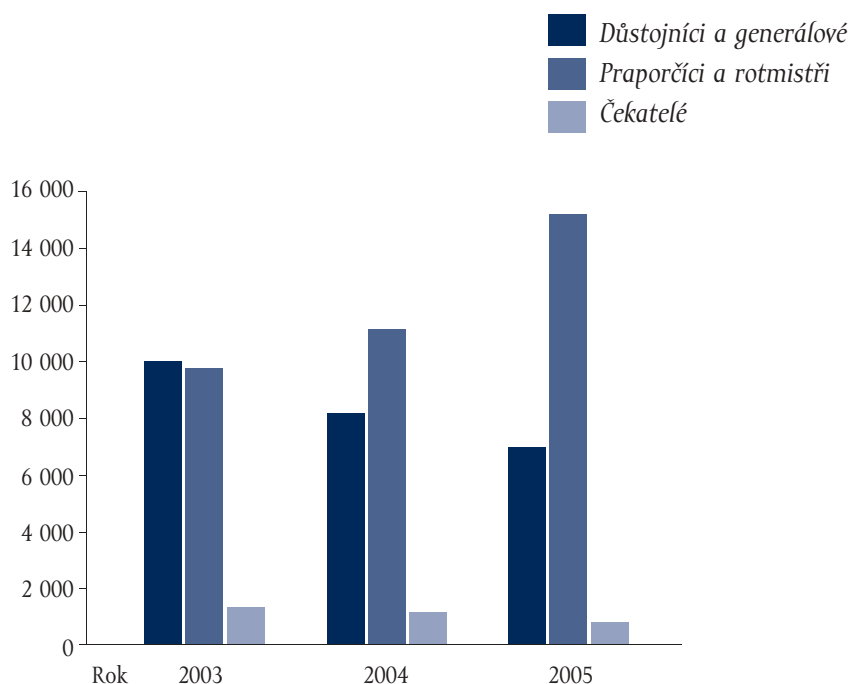
Rok	Základní služba	Náhradní služba	Celkem
1999	33 023	1 178	34 201
2000	26 212	1 181	27 393
2001	22 503	1 117	23 620
2002	21 218	1 094	22 312
2003	9 971	636	10 607
2004	1 596	116	1 712

S postupným uskutečňováním reformy dochází také ke strukturální změně v hodnostních sborech, tj. ke snížení počtu osob u sboru důstojníků a u občanských zaměstnanců a k nárůstu počtu příslušníků praporčíckého a rotmistrovského sboru.

Předpokládané složení hodnostních sborů: 10 až 25% důstojníků, 25 až 35% praporčíků, 40 až 60% rotmistrů.

Dosavadní změny ve složení hodnostních sborů

Současná AČR je budována na principu účelné dostatečnosti, který vyplývá z reálných dopadů plnohodnotného členství České republiky v Severoatlantické alianci a Evropské unii. Armáda i s výrazně nižšími počty osob si díky novému členění, mobilitě, modernizaci a většímu prostoru pro výcvik zachová či zvýší připravenost a bojovou hodnotu jednotlivých vojenských součástí.

SPOLEČNÉ SÍLY

Jsou určeny k zajištění vytváření, přípravy, rotace a rozpouštění úkolových uskupení určených pro řešení taktických nebo operačně-taktických úkolů na území České republiky i mimo ně a k plnění dalších, zákony stanovených úkolů na teritoriu České republiky. Tvoří je Velitelství společných sil, svazky a útvary pozemních sil, svazky a útvary vzdušných sil, svazky, útvary a zařízení podpůrného kompletu.

Velitelství společných sil je určeno k zabezpečení plánování a řízení výstavby, přípravy, výcviku a vyčleňování podřízených sil a prostředků do úkolových uskupení k zajištění vojensko-politických ambicí ČR a plnění z toho vyplývajících úkolů. Je dislokováno v Olomouci, městě s bohatou vojenskou tradicí, které patří mezi nejvýznamnější centra v České republice.

Společné síly jsou každoročně hlavním pořadatelem akce „BAHNA“, která patří k největším prezentacím Armády České republiky na veřejnosti. Den pozemního vojska „BAHNA“ probíhá již od roku 1990 v prostoru vojenského cvičiště u Strašic.

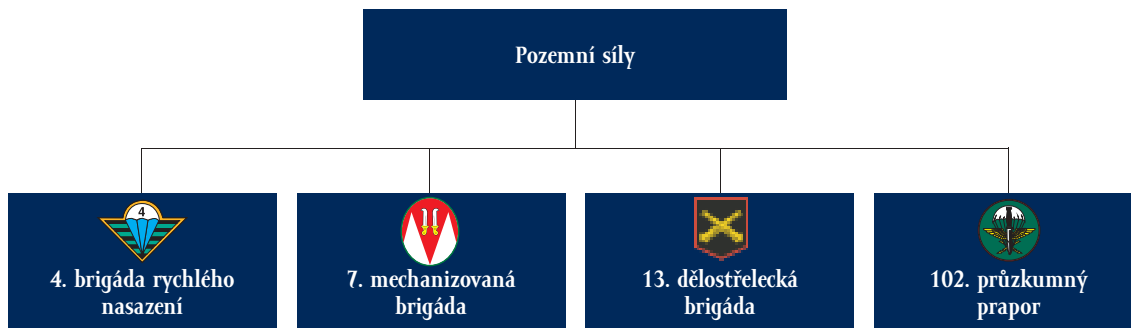
POZEMNÍ SÍLY

Jsou určeny k vedení obranné a útočné bojové činnosti, k ochraně komunikací, objektů a prostorů mimo oblast přímé bojové činnosti, k monitorování situace v přiděleném prostoru, k udržování klidu a pořádku a ochraně civilního obyvatelstva při mírových a jiných nestandardních operacích mimo území státu, k posílení ochrany státní hranice, ke střežení důležitých objektů na území České republiky a k plnění úkolů ve prospěch Policie České republiky. Dále jsou předurčeny i k plnění úkolů prevence a reakce na krizové situace v národním a aliančním rozsahu. V roce 2005 bylo vytvořeno brigádní úkolové uskupení na bázi 4. brigády rychlého nasazení.

Hlavní modernizační programy a projekty uskutečňované u pozemních sil v rámci reformy ozbrojených sil:

- Dodávky tanků T-72M4 CZ v roce 2005 pro 73. tankový prapor (28 kusů). Celý modernizační projekt končí v polovině roku 2006.
- Dodávka přístrojů nočního vidění: v letech 2005 až 2007 pro 4. brigádu rychlého nasazení (cca 360 kusů), v roce 2008 pro 7. mechanizovanou brigádu (cca 200 kusů).
- Pořízení automobilů nákladních terénních středních od roku 2006.
- Pokračování v nákupu dělostřeleckých radiolokátorů ARTHUR.
- Dodávka obrněného kolového vozidla v letech 2006–2009 pro 4. brigádu rychlého nasazení.
- Dodávka obrněného transportéru kolového ve speciálních verzích v letech 2007 až 2010 pro 7. mechanizovanou brigádu.
- Nákup přenosného protitankového kompletu v letech 2007–2008 pro 4. brigádu rychlého nasazení.
- Nákup ručních protitankových zbraní v letech 2009–2010 pro 7. mechanizovanou brigádu.
- Nákup výbavy „Voják 21. století“ po roce 2010.
- Pokračování výstavby a modernizace základen pozemních sil Žatec, Jince, Bechyně a začátek přípravné fáze výstavby základny pozemních sil Přáslavice.

Organizační struktura

4. brigáda rychlého nasazení

Brigáda je svazkem pozemních sil určeným k plnění celého spektra nejdůležitějších úkolů pozemních sil. Její organizace umožňuje vytváření základů potřebných úkolových uskupení pro řešení taktických úkolů a operací částí nebo všemi silami brigády, samostatně nebo v sestavě aliančního uskupení na území České republiky i mimo ně. Její příslušníci se podílejí na plnění úkolů téměř ve všech zahraničních misích.

Vysoká mobilnost brigády se odráží v organizaci, výzbroji i vlastním výcviku jejích příslušníků.

Organizační struktura

Oba mechanizované prapory se vyznačují vysokým stupněm pohotovosti, pohyblivostí a palebné síly, schopností rychlých přesunů (včetně částečné přepravy vzduchem) a možností plnění zvláštních úkolů. Tomu odpovídá i jejich organizační struktura, ve které jsou jednotlivé prvky začleněny do tří základních celků: do bojové části, části bojové podpory a části logistické a zdravotní podpory.

Výsadkový mechanizovaný prapor je celkem určeným k plnění taktických úkolů (i speciálního a zvláštního charakteru) v bojové sestavě mechanizované brigády nebo samostatně a je hlavní expediční silou mechanizovaného vojska s vysokou mobilitou. Vyznačuje se vysokým stupněm pohotovosti, schopností přepravy vzduchem a možností plnit speciální a zvláštní úkoly výsadkem na padácích nebo z vrtulníků. Je vyčleněn do sil rychlé reakce NATO.

Spojovací rota zajišťuje trvalou komunikaci velitele brigády a štábu s nadřízeným stupněm a podřízenými jednotkami. Využívá k tomu rádiových a telefonních prostředků komunikace.

Provozní četa velitelství zabezpečuje trvalou podporu velitelství brigády jak v době míru, tak i v bojových podmínkách s využitím lehkých vozidel Land Rover a nákladních automobilů Tatra.

V současné době má brigáda následující techniku a výzbroj:

bojové vozidlo pěchoty (BVP-2), protitankový raketový komplet 9K 111, granátomet AGS-17, 82mm minomet vz. 52, terénní osobní automobil Land Rover DEFENDER atd.

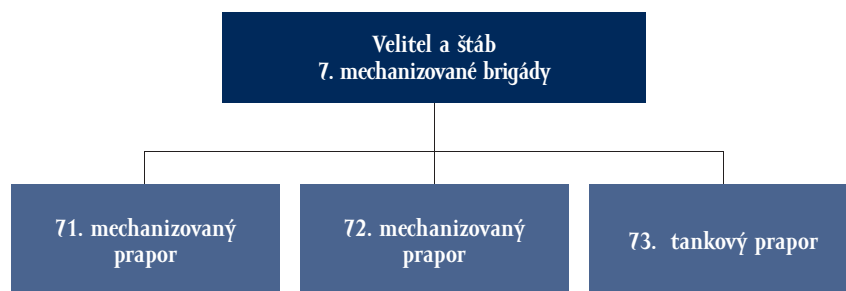

7. mechanizovaná brigáda

Je svazkem pozemních sil určeným k plnění všech nejdůležitějších úkolů pozemních sil na území České republiky i mimo ně. Její organizace umožňuje vytvářet základy potřebných úkolových uskupení pro řešení taktických úkolů a operací částí nebo všemi silami brigády, a to samostatně nebo v sestavě aliančních uskupení.

Organizační struktura

Mechanizované prapory brigády jsou základní taktické útvary mechanizovaného vojska předurčené k plnění taktických úkolů v její sestavě nebo samostatně. Vyznačují se vysokým stupněm pohotovosti, částečnou schopností přepravy vzduchem a vysokou pohyblivostí.

Tankový prapor je určen k plnění taktických úkolů samostatně nebo v sestavě brigády. Vyznačuje se vysokou průchodností, značnou palebnou silou a vysokou odolností proti úderům protivníka. Od mechanizovaných praporů se liší vnitřní strukturou bojového zabezpečení.

Hlavní druhy techniky a výzbroje brigády:

bojové vozidlo pěchoty (BVP-2), modernizovaný tank T-72M4 CZ a 120mm minomet.

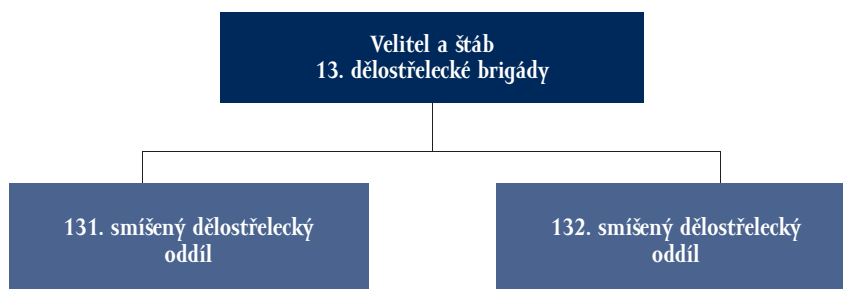

13. dělostřelecká brigáda

Je základním prostředkem pozemních sil k ničení protivníka na zemi. Činnost dělostřelectva a minometných jednotek je nedílnou součástí vševojskového boje a jedním z předpokladů k dosažení úspěchu v boji. Jeho úkoly spočívají v boji s dělostřelectvem protivníka, v poskytování přímé a všeobecné palebné podpory bojovým silám palebným ničením protivníka, ve vedení neletálních paleb s demonstračním, psychologickým nebo jiným účinkem omezujícím činnost protivníka a v použití speciální munice k zadýmování nebo osvětlení (zapálení, oslepení). Vede průzkum v pásmu činnosti a předává jeho výsledky k dalšímu využití. Jednotky brigády zabezpečují s vysokou profesionalitou tradiční prezentaci AČR na akci „BAHNA“.

Organizační struktura

Rozvoj dělostřelectva do roku 2020 a dále bude zaměřen na zavedení dělostřeleckého vyhledávacího a střeleckého radiolokátoru ARTHUR a zavádění přesné munice, na obměnu průzkumných prostředků dělostřelectva na pásových podvozcích, na modernizaci průzkumných prostředků typu LOS a SNĚŽKA nebo jejich nahrazení, modernizaci nebo nahrazení meteostanice SONDA, nákup nových palebných prostředků pro minometné baterie mechanizovaných praporů, modernizaci a zapojení systému řízení palby ASPRO do programu ASCA a nákup nových topografických prostředků pro potřeby dělostřeleckých jednotek.

Hlavní druhy techniky a výzbroje:

průzkumný a pozorovací komplet SNĚŽKA, lehký průzkumný a pozorovací systém LOS, samohybná kanonová houfnice – 152mm ShKH DANA vz. 77, 122mm raketomet vz. 70 GRAD.

102. průzkumný prapor

Je útvarem společných sil určeným k vedení bojového, hloubkového a vzdušného průzkumu, včetně provádění úderných akcí, monitorování situace v přiděleném prostoru, vyhledávání a ničení průzkumných a diverzních jednotek a teroristických uskupení, popř. k posílení ochrany státní hranice, střežení důležitých objektů a plnění úkolů ve prospěch Policie České republiky. Zabezpečuje vyčlenění stanovených sil a prostředků průzkumu ve prospěch vytvářených brigádních úkolových uskupení. Jeho jednotky jsou předurčeny k získávání informací o protivníkovi, terénu a počasí z prostoru vedení bojové činnosti, potřebných pro rozhodování velitelů na všech stupních velení.

Prapor je vyzbrojen bojovými průzkumnými vozidly (BPzV) na pásovém podvozku, která jsou určena k vedení bojového průzkumu s využitím pozemních radiolokátorů, a bezpilotními průzkumnými prostředky SOJKA III TV/TVM, které umožňují vedení vzdušného průzkumu pozemních cílů do hloubky zpravodajské zodpovědnosti brigádního úkolového uskupení. Další používanou technikou průzkumného praporu jsou osobní terénní automobily, těžké a střední nákladní terénní automobily.

VÝCVIK JEDNOTEK POZEMNÍCH SIL

V roce 2005 byly zpracovány a schváleny nové Programy přípravy pro profesionální jednotky a vytvořeny podmínky pro zahájení výcviku ve dvouletém systému přípravy a pohotovosti. Výcvik jednotek pozemních sil je zaměřen zejména na přípravu velitelského sboru všech stupňů a sladění činnosti jednotek na stupni četa, rota a prapor s postupným součinnostním výcvikem na stupni brigáda.

Přípravu a výstavbu kontingentů AČR pro zahraniční aktivity (KFOR a EUFOR) završovala závěrečná odborně-taktická cvičení ve vojenských výcvikových prostorech. Od 1. ledna 2006 se již veškerý výcvik jednotek pozemních sil uskutečňuje ve dvouletém cyklu přípravy a pohotovosti.

HLAVNÍ DRUHY TECHNIKY A VÝZBROJE POZEMNÍCH SIL

(takticko-technická data)

Bojové vozidlo pěchoty (BVP-2):

osádka – 3 osoby, výsadek – 6 osob, hmotnost 14 tun, maximální rychlost na silnici 65 km/h, v terénu 45 km/h, rychlost plavby 7 km/h, výzbroj – kanon 2A42 ráže 30 mm, spřažený kulomet PKT ráže 7,62 mm, protitankový komplet PTRS.

Modernizovaný tank T-72M4 CZ:

osádka – 3 osoby, hmotnost 48 tun, maximální rychlost na silnici 61 km/h, v terénu 42 km/h, výzbroj – kanon 2A46M ráže 125 mm, spřažený kulomet PKT ráže 7,62 mm, protiletadlový kulomet NSV ráže 12,7 mm.

Granátomet AGS-17:

hmotnost s podstavcem 31 kg, ráže 30 mm, účinný dostřel 1700 m, rychlost střelby 50 až 100 ran/min.

120mm minomet:

obsluha – 1+3 osoby, rychlost střelby 10-12 ran/min.

Průzkumný a pozorovací komplet SNĚŽKA:

výška senzorů v bojové poloze 14,25 m, max. rychlost po silnici 55 km/h (v terénu 20 km/h a při plavání 7 km/h), detekce cílů pomocí radiolokátoru 27 km, detekce cílů denní přehledovou kamerou 5 km (denní zaměřovací kamerou 10 km, IČ kamerou – úzké zorné pole 9 km), dosah laserového dálkoměru 20 km, fonické spojení na vzdálenost do 20 km, přenos dat do systému řízení palby na vzdálenost do 14 km, obsluha 4 osoby, bojová hmotnost kompletu 17,4 t.

Lehký průzkumný a pozorovací systém LOS:

max. výška senzorů 4,3m, výška v pochodové poloze 2,1m, detekce cílů denní kamerou 10km (IČ kamerou 6km), dosah laserového dálkoměru 15km, vzdálenost datového přenosu 20km, bojová hmotnost kompletu 11,5t, max. rychlost na silnici 65km/h (v terénu 35km/h), maximální jízdní dosah 300km, osádka 4 osoby.

Samohybná kanonová houfnice – 152mm ShKH DANA vz. 77:

bojová hmotnost 29t, obsluha 5 osob, max. dostřel 20km, kadence 4 rány/min, příprava k palbě do 2 min.

Raketomet – 122mm RM vz. 70 GRAD:

bojová hmotnost 5,5t, obsluha 4 osob, max. dostřel 20km, příprava k palbě 2,5 min.

Bojové průzkumné vozidlo SVATAVA (BPzV)

umožňuje jízdu a střelbu ve dne i v noci a poskytuje osádce ochranu proti účinku pěchotních zbraní a proti střepinám. Osádka vozidla 6 osob, jízdní dosah 600 až 750 km. Výzbroj bojového průzkumného vozidla tvoří kanon 2A28 ráže 73mm, spřažený kulomet PKT ráže 7,62mm a protitanková řízená střela 9M 14M „MALJUTKA“.

Komplet bezpilotního prostředku SOJKA III TV/TVM

je tvořen čtyřmi bezpilotními letouny a čtyřmi vozidly (řídící stanoviště, startovací zařízení, transportní a dílenský kontejner, dohledávací vozidlo).

Parametry bezpilotního letounu	SOJKA III	TV SOJKA III TVM
Maximální rychlost letu	180km/h	200km/h
Maximální dostup	2000m	2000m

Land Rover DEFENDER:

terénní osobní automobil britské výroby k přepravě osob popřípadě materiálu do hmotnosti jedné tuny; pohotovostní hmotnost 2000 kg, maximální rychlost 120 km/h, stoupavost 45 %.

VZDUŠNÉ SÍLY

Od 1. prosince 2003 přešly vzdušné síly do podřízenosti nově vzniklého Velitelství společných sil. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky, který zajišťují v rámci NATINADS a v případě potřeby prostředky národního posilového systému protivzdušné obrany ČR. Mimo to plní vzdušné síly nezastupitelnou úlohu při podpoře pozemních sil, při zabezpečení mobility vojsk, možnosti provedení rychlého manévru a zabezpečení úkolů přepravy. V mírových podmínkách se vzdušné síly stanovenými silami a prostředky podílejí na plnění úkolů vyplývajících z přijatých zákonů a meziresortních dohod.

Modernizační programy a projekty vzdušných sil v letech 2006 až 2011 (rozhodující rozvojové projekty potřebné k dosažení cílových operačních schopností stanovených reformou ozbrojených sil):

- pronájem nadzvukových letounů a výcvik personálu,
- modernizace vrtulníků Mi-17/171Š a Mi-24/35 na normy NATO,
- pořízení protiletadlových řízených střel AMRAAM,
- modernizace radionavigačního vybavení dopravních letounů,
- komunikační spojovací systémy – IATCC (ŘLP – řídicí letového provozu),
- přenosný protiletadlový raketový komplet (PPLRK),
- operačně-taktický systém velení a řízení vzdušných sil AČR,
- výstavba leteckých základen Čáslav, Náměšť nad Oslavou, Praha-Kbely,
- náhrada PLRK 2K12 KUB,
- pořízení mobilních 3D radiolokátorů,
- pořízení ShPLK (samohybný protiletadlový kanon),
- obnova leteckého parku dopravního letectva.

Organizační struktura vzdušných sil

21. základna taktického letectva

Je jednou z hlavních bojových složek vzdušných sil Armády České republiky. Od 12. března 1999 je začleněna do integrovaného systému protivzdušné obrany NATO – NATINADS. Kromě stěžejního úkolu NATINADS zabezpečuje výcvik pilotů, přeškolení pilotů a podpůrného personálu na nový nadzvukový letoun JAS-39 Gripen, zajišťuje přípravu prvků základny vyčleňovaných a předurčených pro NATO, zabezpečuje letový provoz, komunikační prostředky a infrastrukturu dle standardu NATO.

Organizační struktura

V současné době je základna organizačně členěna na velitelství, štáb, taktické křídlo, dvě taktické letky (211. a 212.), leteckou logistiku a logistiku vojsk. Je vyzbrojena letouny JAS-39C Gripen a L-159 ALCA. Logistika letectva zabezpečuje provozuschopnost a bojové použití letounů a jejich speciálních systémů. Letecké technické zabezpečení se stará o neustálou provozuschopnost letiště a logistika vojsk svými jednotkami zajišťuje a podporuje chod základny.

Od roku 2003 probíhá přestavba letecké základny (LZ) podle projektu Generel LZ Čáslav na standard NATO. Jeho cílem je dobudování infrastruktury LZ v souladu s normami STANAG NATO, její plnohodnotné srovnání s ostatními aliančními leteckými základnami a vytvoření optimálních podmínek pro plnění úkolů leteckého výcviku, vedení bojové činnosti i pro regeneraci fyzických sil příslušníků základny. Projektované práce přestavby potrvají do roku 2008.

22. základna letectva

Plní cíle výstavby sil (Force Goals) – předsunutých leteckých návodčích (Forward Air Controller – FAC), zvyšuje úroveň vycvičenosti roje CSAR (Combat Search and Rescue – pátrání a záchrana v boji), zabezpečuje výcvik létajícího personálu na letounech L-39ZA Albatros, vyčleňuje prostředky pro ochranu vzdušného prostoru České republiky a důležitých objektů v národní odpovědnosti po aktivaci pohotovostního systému a monitoruje vzdušný prostor v zakázané zóně a těsném okolí jaderné elektrárny Dukovany.

Organizační struktura

Velitelství je členěno na štáb letecké základny a jednotlivá oddělení, skupiny a služby, jejichž úkolem je poskytovat technickou a administrativní podporu následujícím jednotlivým složkám letecké základny:

- Taktická letka plní úkoly leteckého výcviku, přípravy pilotů a zabezpečení provozuschopnosti a bojovschopnosti letecké techniky a jejích speciálních systémů.
- Letka zabezpečení velení sdružuje odborníky leteckého pozemního personálu pro vlastní letový provoz základny, poskytuje služby pro leteckou záchrannou službu, civilní letouny a letadla v nouzi.
- Letka bojového zabezpečení je členěna na roje. Roj předsunutých leteckých návodčích je určen pro přípravu a výcvik skupin navedení taktického letectva – TACP (Tactical Air Control Party). Roj SAR/CSAR se skládá ze skupiny záchranné a výsadkové přípravy (SAR) a skupiny CSAR.
- Letka logistické podpory zabezpečuje denní chod základny udržováním neustálé provozuschopnosti letištních ploch k letovému provozu a přistavením technických prostředků potřebných pro přípravu vzletu letounů. Hlavním druhem letecké techniky základny je dvoumístný podzvukový proudový letoun L-39ZA Albatros, který je v omezené míře schopen plnit i bojové úkoly.

Současná přestavba základny se uskutečňuje podle projektu Generel LZ Náměšť nad Oslavou, jehož cílem je dobudování infrastruktury základny v souladu s normami STANAG NATO. V konečné podobě bude základna rozdělena na tři zóny, a to bojovou, podpůrnou a veřejnou. Zároveň je základna také upravována podle specifických potřeb vrtulníkového letectva, jehož přesun je plánován na rok 2008.

23. základna vrtulníkového letectva

Má statut neveřejného mezinárodního letiště se smíšeným provozem a je určena k přímé podpoře a zabezpečení bojové činnosti jednotek Armády České republiky.

Hlavní úkoly:

palebná podpora, vysazování průzkumných skupin, přeprava osob a materiálu, vzdušný průzkum, CASEVAC (prvotní transport zraněných), MEDEVAC (následný zdravotnický transport), CSAR (záchrana v bojové akci), zabezpečení velení a spojení.

Organizační struktura

Hlavními jednotkami základny jsou tři letky:

- 231. vrtulníková letka, jejíž hlavní náplní činnosti jsou výcvikové lety a příprava na plnění úkolů bojového použití. Ve výzbroji má vrtulníky Mi-24, které jsou postupně nahrazovány modernější verzí Mi-24V (v rámci deblokace ruského dluhu).
- 232. vrtulníková letka, jejímiž hlavními úkoly jsou vzdušná přeprava a letecká pátrací a záchranná služba. Je vyzbrojena vrtulníky W-3A a Mi-17, které jsou rovněž nahrazovány modernějšími vrtulníky Mi-171Š z deblokace ruského dluhu.
- 233. vrtulníková letka je vyzbrojena vrtulníky W-3A Sokol, jimiž zabezpečuje nepřetržitou leteckou záchrannou službu.

24. základna dopravního letectva

Je určena k provádění letecké přepravy dopravními letouny a vrtulníky na území České republiky a do zahraničí.

Hlavní úkoly:

přeprava osob a materiálu ve prospěch Armády České republiky, podíl na humanitární přepravě osob a materiální pomoci do a z postižených oblastí, přeprava ústavních a státních představitelů a představitelů resortu Ministerstva obrany. Dále zabezpečuje přepravu lidských orgánů pro transplantace a sekundárně se podílí na integrovaném záchranném systému.

Organizační struktura Velitelství základny

- 24. křídlo – zabezpečuje leteckou činnost a letecký výcvik.
- 241. dopravní a speciální letka – provádí leteckou činnost a letecký výcvik na provozovaných typech letounů.
- 242. vrtulníková letka – provádí leteckou činnost a letecký výcvik na provozovaných typech vrtulníků.

Jednotky zabezpečení základny:

- 243. letka zabezpečení velení – zajišťuje řízení letového provozu v CTR a TMA, plánování letů, hydro-meteorologické zabezpečení, zabezpečení činnosti WOC, provozu, údržby a oprav spojovacích prostředků a radiotechnických systémů základny.
- 244. letka bojového zabezpečení – zajišťuje fyzickou ochranu a obranu základny, kynologické a ornitologické zabezpečení základny, požární ochranu letiště.
- 245. technická letka – zabezpečuje provoz a údržbu provozovaných letounů.
- 46. technická letka – zabezpečuje provoz a údržbu provozovaných vrtulníků.
- 247. letka oprav letecké techniky – provádí předepsané práce a opravy provozované letecké techniky.
- 248. letka logistické podpory – zajišťuje pozemní zabezpečení letového provozu, opravy a údržbu zpevněných a travnatých ploch letiště, materiální a technické zabezpečení základny.
- 249. letka zabezpečení Ruzyně – zajišťuje provoz a údržbu letounů, pozemní zabezpečení letového provozu a činnost základny z letiště Ruzyně-Jih.

Základna provozuje letouny Tu-154, CL 601, Jak-40, An-26, L 410, vrtulníky Mi-8, Mi-17 a W3A Sokol.

25. protiletadlová raketová brigáda

Je určena k plnění úkolů obrany vzdušného prostoru České republiky. Chrání objekty důležité pro obranu státu, například jaderné elektrárny či hlavní město Prahu. Mezi její hlavní úkoly patří i protivzdušná obrana operačních uskupení Armády České republiky. Plní též závazky vyplývající ze zařazení jednotek brigády do integrovaného systému protivzdušné obrany zemí NATO. Bojová technika brigády je schopna účinně fungovat za všech povětrnostních podmínek ve dne i v noci a při působení nepřátelských prostředků elektronického boje. Její bojové součásti jsou schopny v krátkém intervalu zaujmout palebné postavení, připravit se k odražení vzdušného protivníka a po jeho zničení své postavení rychle opustit. Tím se snižuje na minimum protivníkova možnost protiletadlový komplet zaměřit a zničit.

Organizační struktura

Brigádu tvoří dvě protiletadlové raketové skupiny a prapor zabezpečení. 251. protiletadlová raketová skupina KUB je postavena na základě kompletu 2K12 KUB. 252. skupina SHORAD (Short-Range Air Defence, protivzdušná obrana krátkého dosahu) je vyzbrojena technikou určenou především k přímé protiletadlové obraně útvarů a pozemních jednotek. V současnosti je brigáda vyzbrojena samohybným protiletadlovým raketovým kompletem 2K12 KUB (v kódu NATO označen jako SA-6 Gainful), samohybným protiletadlovým raketovým kompletem 9K33M OSA-AKM (v kódu NATO označen jako SA-8 Gecko), samohybným protiletadlovým raketovým kompletem 9K35M STRELA-10M (v kódu NATO označen jako SA-13 Gopher) a přenosným protiletadlovým raketovým kompletem 9K32M STRELA-2M (v kódu NATO označen jako SA-7 Grail).

26. brigáda velení, řízení a průzkumu

Je útvarem určeným převážně k všestrannému zabezpečení, zajištění součinnosti a organizaci výcviku vybraných prvků AČR vyčleněných rozhodnutím Poslanecké sněmovny do trvalé podřízenosti vrchního velitele sil NATO v Evropě (SACEUR).

Hlavní úkoly:

vyčlenění sil do NATINADS, zajištění nepřetržité ochrany vzdušného prostoru vyčleněnými silami a prostředky, plnění úkolů v národním posilovém systému, zajištění ochrany a obrany důležitých objektů národním posilovým systémem, zabezpečení řízení vojenského letového provozu.

Organizační struktura

Velitelství brigády jsou podřízeny:

- Středisko řízení a uvědomování (Control and Reporting Centre – CRC) s úkolem poskytovat taktické řízení ve vzdušném prostoru silám a prostředkům nadřízeného stupně v rámci NATO a vybraným silám a prostředkům pod národním velením.
- Střediska radiolokačního průzkumu (Remote Radar Posts – RRP) s úkolem provádět radiolokační průzkum vzdušného prostoru a podílet se na tvorbě integrované informace o vzdušné situaci dle dispozic nadřízeného stupně v rámci NATO nad územím ČR i mimo něj.
- Národní středisko řízení a velení (Air National Command Centre – ANCC) s úkolem zajišťovat koordinaci mezi silami trvale vyčleněnými pod velení NATO a silami pod národním velením a zabezpečovat trvalý informační tok k nadřízeným a podřízeným složkám v rámci organizační struktury AČR.
- Řízení letového provozu (Military Air Control Centre – MACC) s úkolem řídit letový provoz vojenského letectva a koordinovat jej s ostatním letovým provozem ve vzdušném prostoru ČR.
- Prapor zabezpečení s úkolem zajistit ochranu, obranu a obnovu bojovnosti jednotek brigády. Prostředky radiolokační výzbroje brigády (připravuje se přezbrojení na moderní radiolokátory) jsou přehledový radiolokátor RL-4AS, radiolokační výškoměr PRV-17, radiolokátor 1L22-1/IFE, třídimenzionální radiolokátor ST-68U CZ a radiolokátor P-37.

VÝCVIK SOUČÁSTÍ VZDUŠNÝCH SIL

V souvislosti se zavedením nových víceúčelových nadzvukových letounů JAS-39 Gripen do výzbroje AČR bylo hlavním úkolem vzdušných sil AČR vycvičit a přeškolit letecký i pozemní personál na novou techniku a zabezpečit převzetí ochrany vzdušného prostoru ČR a plnění úkolů v integrovaném systému protivzdušné ochrany států NATO (NATINADS) s novými letouny. Tento úkol pokračuje i v roce 2006. Příslušníci základen taktického, vrtulníkového a dopravního letectva AČR nalétali za rok 2005 na všech typech letounů na 19 000 hodin. Kromě leteckého výcviku se mnozí účastnili cvičení a společných výcviků se zahraničními partnery v rámci NATO a PpP (Partnerství pro mír).

K nejvýznamnějším cvičením patřily:

mezinárodní britsko-české cvičení **FLYING RHINO 2005** (vzdušný prostor České republiky), taktické cvičení s bojovou střelbou úkolového uskupení 25. protiletadlové raketové brigády **BALT 2005** (Polsko, střelnice Ustka), mezinárodní cvičení **CLEAN HUNTER 2005** (vzdušný prostor NATO), mezinárodní cvičení **NATO AIR MEET 2005** (letecká základna Orland v Norsku) apod.

LETECKÁ TECHNKA A VÝZBROJ VZDUŠNÝCH SIL

(takticko-technická data)

JAS-39C Gripen – jednomístný jednomotorový víceúčelový nadzvukový letoun 4. generace. Je schopen plnit veškeré úkoly vzdušného boje, ničení pozemních či námořních cílů i provádění průzkumu. Jeho přístrojová deska je osazena výhradně třemi vícefunkčními a jedním průhledovým displejem. Letoun má v přídi výklopný tankovací nástavec a další vylepšení. Výzbroj tvoří palubní kanon ráže 27mm a 7 zbraňových závěsníků, na které lze

podvěsit protiletadlové řízené střely krátkého i středního doletu a celou řadu protizemních řízených střel, pum i přesně naváděné munice. Dosahuje maximální rychlosti 2250km/h a má dolet cca 3000km, který lze prodloužit tankováním za letu.

L-159A – lehký víceúčelový jednomístný podzvukový bojový letoun, který je kombinací modifikovaného draku osvědčených strojů řady L-39/59 s moderním přístrojovým vybavením a novou pohonnou jednotkou. Je určen pro přímou leteckou podporu pozemních jednotek, může však plnit i úkoly vzdušného boje s některými typy cílů. Má inerciální navigační systém, přijímač systému GPS a modulově řešený obranný systém. Pilotní

prostor je zespu a ze stran opatřen kompozitovo/keramickou balistickou ochranou. Dosahuje maximální rychlosti 935km/h a má taktický dolet 415 až 950km v závislosti na zátěži.

L-39C Albatros – dvoumístný jednomotorový cvičný letoun pro základní, pokračovací a operační výcvik pilotů na proudových strojích. Verze L-39ZA může navíc sloužit jako lehký bojový letoun. Pod trup lze umístit dvouhlavňový 23mm kanon se zásobou 150 nábojů a na 4 podkřídlové závěsníky neřízené rakety, lehké pumy a přídavné palivové nádrže. Provedení L-59

se vyznačuje výkonnějším motorem, zesíleným drakem a vylepšenou avionikou. Dosahuje maximální rychlosti 750km/h a má dolet do 1200 km.

Mi-24V – dvoumotorový bojový vrtulník schopný ničit celou řadu pozemních cílů včetně tanků. Zároveň však může v kabině přepravovat až osmičlenný výsadek. Vrtulník je vybaven předovým pohyblivým čtyřhlavňovým 12,7mm kulometem se zásobou až 1470 nábojů. Další výzbroj se umísťuje na 6 závěsníků pod krátkými křídly. Mohou ji tvořit protitankové řízené střely, neřízené rakety, pumy, speciální zbraňové kontej-

nerý nebo přídavné nádrže. Oproti Mi-24D má výkonnější motory a zbraňový systém Šturm-V. Dosahuje maximální rychlosti 320km/h a má taktický dolet 450 km.

Mi-171Š – nový víceúčelový transportní vrtulník má řadu odlišností od Mi-17, které podstatně zlepšují jeho výkony a operační schopnosti. Jedná se především o motory, které dokáží udržet vysoký výkon až do značné letové výšky, pomocnou energetickou jednotku české výroby nebo boční nosníky s celkem 6 závěsníky pro přídavné palivové nádrže, které umožňují prodloužit vytrvalost až na 6 hodin. Nakládání

a vykládání osob, techniky nebo materiálu zjednodušuje a zrychluje hydraulicky sklopná záďová rampa (bude jí vybaveno 8 z celkem 16 strojů pro AČR). V pravém boku jsou nové široké dveře, přičemž dveře na levé straně kabiny zůstávají. Bezpečnost v oblastech konfliktu zvyšuje zařízení pro ochlazování výstupních plynů z motorů, pancéřování kabiny, motorů a hlavního reduktoru. Dosahuje maximální rychlosti 250km/h a má taktický dolet 600 km.

W-3A Sokol – dvumotorový lehký vrtulník polské výroby určený především pro dopravu, pátrací a záchrané úkoly (SAR) nebo převoz raněných. V kabině může přepravovat 12 osob (10 vyzbrojených vojáků) nebo náklad do celkové hmotnosti 2100 kg. Moderní přístrojové vybavení mu umožňuje činnost i za ztížených povětrnostních podmínek nebo v noci. Dosahuje maximální rychlosti 260 km/h a má dolet do 760 km.

An-26 – dvumotorový turbovrtulový víceúčelový taktický transportní letoun krátkého a středního dosahu. Sklopnou záďovou rampou zakončená nákladová kabina je 11,5 m dlouhá, 2,8 m široká a 1,91 m vysoká. V ní lze převážet náklady do hmotnosti 4500 kg včetně terénního automobilu nebo až 40 osob. Kabinu lze poměrně rychle uzpůsobit pro přepravu až 22 ležících pacientů a zdravotnický doprovod. Kromě základního transportního provedení vznikla například salonní verze An-26S, verze s prodlouženým doletem An-26D a další specializované varianty. Dosahuje maximální rychlosti 440 km/h a má dolet s nákladem do 1100 km.

Tu-154M – třímotorový proudový dopravní letoun středního doletu určený především pro dopravu osob nebo menších nákladů. Vzdušné síly provozují dva stroje Tu-154M. Tato verze má oproti základnímu provedení Tu-154A/B vylepšené motory a další drobnější úpravy. Stroje převzaté armádou v letech 1999 a 2000 pojmu ve standardní konfiguraci 120 osob, v salonním provedení až 97 cestujících. Letoun dosahuje maximální cestovní rychlosti 935 km/h a dolet s plným vytížením má 3460 km.

Jak-40 – lehký třímotorový proudový dopravní letoun kratšího doletu. Armáda používá 2 stroje, z nichž jeden je v salonní úpravě pro 18 osob, druhý ve standardním provedení přepraví až 26 cestujících. Dosahuje maximální cestovní rychlosti 500 km/h a má dolet 1750 km.

L-410 – lehký dopravní dvumotorový turbovrtulový letoun krátkého doletu. Kromě jedné salonní verze s kapacitou 9 osob jsou k dispozici další 3 stroje schopné pojmout 18 cestujících, které při plném vytížení mají dolet 320, resp. 370 km. Letoun dosahuje cestovní rychlosti 300 km/h a má dolet do 1200 km.

CL-601 Challenger – dvumotorový letoun delšího doletu určený pro přepravu VIP osob. Může pojmout maximálně 17 cestujících. Dosahuje maximální cestovní rychlosti 820 km/h a má maximální dolet 5800 km.

2K12 KUB – pozemní samohybný taktický protiletadlový raketový komplet. Je určen k ničení letounů, řízených střel s plochou dráhou letu a bojových vrtulníků v malých a středních výškách (umožňuje ničit i vysoce manévrující vzdušné cíle). Součástí kompletu je radiolokátor řízení palby a navedení, odpalovací zařízení na podvozku obrněného transportéru (tři rakety na jednom vozidle), přepravní a zásobovací automobily. Pravděpodobnost zničení cíle je okolo 95 procent. Maximální účinný dosah střelby je 25 km

---

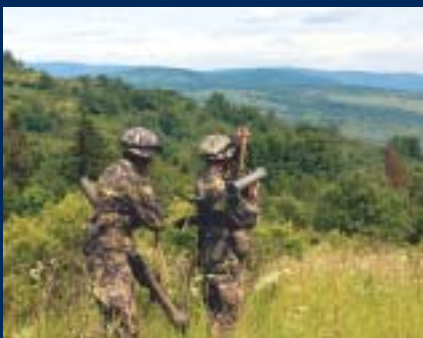
9K35M STRELA-10M – protiletadlový raketový komplet je určen k vedení boje se vzdušným protivníkem ve všech druzích vedení bojové činnosti bráněných vojsk. Bojové prostředky kompletu tvoří bojová pásová vozidla a protiletadlové rakety. Např. raketa 9M37 s infračervenou naváděcí soustavou a motorem na tuhé pohonné látky dosahuje maximální rychlosti Mach 2 a je schopná zasáhnout cíl letící rychlostí do Mach 1,25. Dálkový dosah se pohybuje v rozmezí 1,5 až 10 km.

9K33M OSA-AKM – v protiletadlovém vojsku představuje nejmodernější prostředek k ničení vzdušných cílů. Bojové vozidlo se skládá z elektronických zařízení instalovaných na otočné nástavbě a uvnitř vozidla BAZ 5937. Rakety jsou umístěny v kontejnerech. Bojové vozidlo umožňuje obsluhu vést bojovou činnost z místa i za pohybu a zasahovat cíle ze stanoviště nebo z místa krátké zastávky. Vodní překážky překonává plaváním.

9M32 STRELA-2M je přenosná protiletadlová řízená střela krátkého dosahu, určená k ničení podzvukových i nadzvukových vzdušných cílů (letounů, vrtulníků, bezpilotních prostředků) v přízemních a malých výškách. Střela je opatřena pasivní infračervenou naváděcí soustavou a kontaktním zapalovačem a je naváděna na výrazně kontrastní tepelný zdroj, obvykle výtokovou trysku leteckého motoru. Maximální efektivní dálkový dosah je 4200 m a výškový 2300 m.

RBS 70 – přenosný protiletadlový raketový komplet. Je určen pro přímou obranu manévrujících pozemních jednotek. Využívá princip navádění po laserovém paprsku, což mu oproti jiným typům této kategorie výzbroje zaručuje delší dosah, vyšší odolnost proti rušení či možnost měnit cíl i během letu. Komplet obsahuje nejnovější identifikační zařízení, noční zaměřovač III. generace a řízené střely s dálkovým dosahem 8 km a výškovým 5 km.

RAT-31DL – moderní třídimenzionální radiolokátor proti-vzdušné obrany (FADR) je pořizován z finančních zdrojů NATO. Zajišťuje nepřetržitý přehled o vzdušné situaci až do vzdálenosti 470 km. Je předurčen k zapojení do aliančního systému integrované protivzdušné obrany. Celková výška věže radiolokátoru včetně ochranného kulového krytu (radomu) je 25,5 m, vlastní průměr radomu dosahuje 18 m.

RL-4AS – přehledový radiolokátor je určen k průzkumu vzdušných cílů a k zabezpečení aktivních prostředků proti-vzdušné obrany. Zachycuje vzdušné cíle a identifikuje jejich souřadnice (azimut a šikmou dálku). Slouží ke sledování cílů nad terénem za nepříznivých povětrnostních podmínek i při úmyslném rušení.

PRV-17 – radiolokační výškoměr (ve spolupráci s přehledovým radiolokátorem) zjišťuje výšku letu cílů. Slouží k radiolokačnímu průzkumu nízkoletících cílů v režimu dálkoměr, k určení azimutu a polohového úhlu aktivního rušiče, ke zjišťování jaderných výbuchů a k udávání souřadnic cílů pro aktivní prostředky (stíhacího letectva a protiletadlového raketového vojska).

1L22-1/IFF – radiolokátor je určen k průzkumu vzdušných cílů a k zabezpečení aktivních prostředků.

ST-68U CZ – třídimenzionální radiolokátor je mobilní radiolokační prostředek určený k radiolokačnímu průzkumu a zjišťování především nízkoletících cílů. Radiolokátor zabezpečuje měření ve třech souřadnicích (azimut, šikmá dálka a polohový úhel) a umožňuje určit polohu zdroje aktivního rušení.

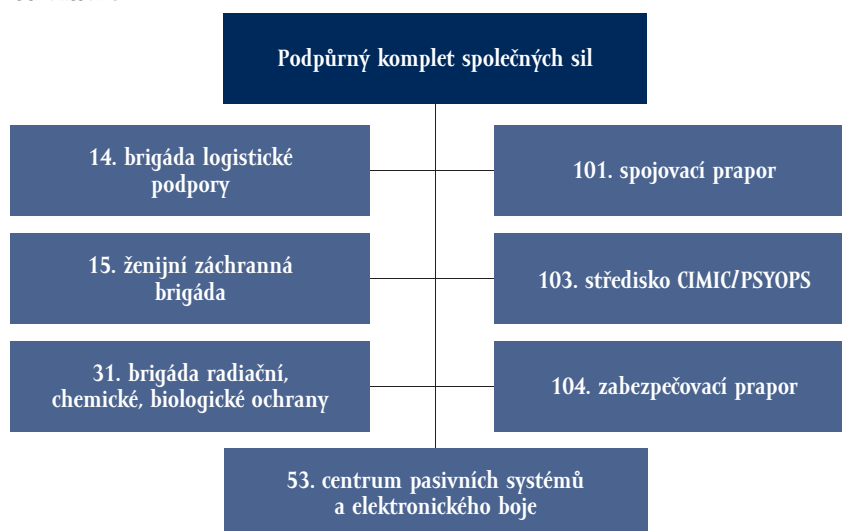
PODPŮRNÝ KOMPLET SPOLEČNÝCH SIL

Je určen k podpoře a zabezpečení činnosti zejména pozemních a vzdušných sil v operacích, ve kterých budou působit. Jeho jednotlivé součásti ve prospěch útvarů společných sil a některých dalších armádních subjektů zabezpečují zejména: přepravní úkoly, opravy kolové a pásové techniky, ženijní zajištění úkolových uskupení, zevšeobecňování informací chemické a biologické povahy, rozvinutí spojovací soustavy a provoz operačně-taktického systému velení a řízení mobilních prvků Velitelství společných sil a Společného operačního centra MO. Zajišťují také spolupráci s orgány a organizacemi v prostoru nasazení úkolového uskupení v zahraničí, vedení nepřetržitého skrytého rádiového a radiotechnického průzkumu, záchranné práce apod.

Modernizační projekty:

- modernizace rádiového systému,
- mobilní přístupová provozovna MPP 100p,
- cisternový automobil Tatra 815 CAP-6M,
- rozvoj kontejnerizace.

Organizační struktura

14. brigáda logistické podpory

Je určena k poskytování logistické podpory 2. stupně jednotkám AČR, zajišťuje podpůrnou a kontraktáční činnost v rámci mnohonárodních sil, poskytuje síly a prostředky k přepravě a zmanipulování státních hmotných rezerv pro řešení krizových situací v systému nouzového hospodářství.

Organizační struktura

Hlavní druhy techniky:

Přepravní technika – automobily T 815 6x6 VVN, T 815 8x8 VVN, T 815 8x8 VPR 9, PV 16.12.

Přepravní a manipulační technika – vozidla T 815 260 R 81 Multilift, T 815 8x8 Klaus, T 815 6x6 NK, kontejnerový přívěs PV 18LP.

Speciální technika – automobily T 815 6x6 CA 18, T 815 6x6 CAP 6 a přívěs na PHM CP 11, T 815 6x6 Citra, PV 06.04 Vesna.

Manipulační technika – vozidlo T 815 6x6 AD 20, vysokozdvizný vozík terénní DVHM 3522T.

15. ženijní záchranná brigáda

Brigáda je určena k ženijní podpoře vojsk a k pomoci obyvatelstvu.

Ženijní podpora vojsk:

- ženijní zabezpečení úkolových uskupení (ženijní průzkum, zabezpečení překonávání překážek, odminování, odtarasování a úprava cest, zatarasování a ničení, podpora předsunutého letectva, udržování prostorů rozmístění vojsk a míst velení, maskovací opatření apod.),
- odstraňování a likvidování nevybuchlé munice (činnost odřadů EOD – Explosive Ordnance Disposal),
- ženijní podpora a zabezpečení vojsk v zahraničních misích.

Pomoc obyvatelstvu:

- plnění humanitárních úkolů civilní ochrany, záchranné, vyprošťovací a dalších neodkladné práce při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí (požáry, povodně, hromadná neštěstí, průmyslové havárie...);
- jako podpora a doplnění základních složek integrovaného záchranného systému, před nasazením ostatních vojenských útvarů a zařízení.

Organizační struktura

HLAVNÍ DRUHY TECHNIKY BRIGÁDY

AM-50 (automobil mostní) je určen ke stavbě jednoduchých jednoproudových mostů na pevných podpěrách přes suché i vodní překážky o jednom až osmi polích. Délka mostu 13,5 m, šířka 4 m, zatížitelnost mostu 50 t, osádka 3 osoby.

MT 55 A (mostní tank) je určen k rychlému přemostování umělých i přirozených překážek přímo v bojové situaci na čele bojové sestavy. Maximální délka přemostění jedním mostem 17 m, zatížitelnost mostu 50 t, osádka 2 osoby.

PTS (pásový obojživelný transportér) je samohybný přepravní prostředek pro plavidlovou přepravu osob, materiálu a některé bojové techniky. Maximální zatížitelnost na souši 5000 kg, na vodě 1000 kg, osádka 2 osoby.

KN 251 (kolový nosič) je dvouápravový stroj s kloubovým rámem na obřích pneumatikách. Je určen k provádění zemních a odtarasovacích prací, nouzově může být využit i jako tahač k improvizovanému zvedání a překládání břemen. Obsah lopaty 2,6 m³, pracovní výkon (těžba) až 150 m³/h, osádka 2 osoby.

SPOT 55 (protipožární) je určen k likvidaci všech druhů pozemních požárů ve složitých terénních podmínkách, tj. při požárech lesů, haváriích plynovodů, rafinerií, povrchových dolů, jaderných elektráren apod. Je vybaven objemnou nádrží na vodu, dvěma vodními děly, zařízením pro výrobu pěny, dvěma práškovými hasicími přístroji, vlastním chladičím zařízením a radlicí. Součinnost tříčlenné posádky je zajištěna spojovacími prostředky a průmyslovou kamerou s monitorem.

tEODor (robot) je určen k prověřování, odstraňování nebo k samotné likvidaci nebezpečných předmětů, které nesou riziko spojené s výbuchem.

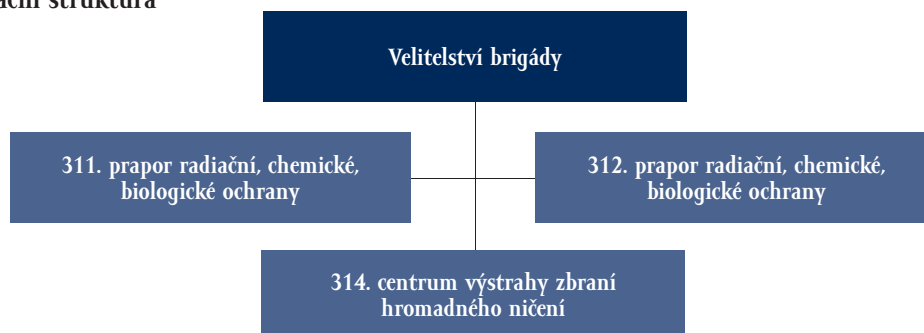
T-815 (nákladní automobil) je určen k přepravě různých nákladů do hmotnosti 15 000 kg v těžkých terénních podmínkách. Lze ho uzpůsobit pro příležitostnou práci se sněhovým pluhem.

31. brigáda radiální, chemické, biologické ochrany

Má následující určení: radiologický, biologický a chemický průzkum, dekontaminace osob a techniky, detekce nebezpečných a toxických látek, varování vojsk a civilního obyvatelstva, řízení systému monitorování radiální a chemické situace v AČR, účast NBC jednotek v silách NRF (NATO Response Force).

Organizační struktura

Hlavní druhy techniky brigády

LR130 – Chemické průzkumné vozidlo Land Rover 130 rch vybavené přístroji poslední generace pro družstvo radiačního a chemického průzkumu. Umožňuje plnit všechny úkoly radiačního a chemického průzkumu.

BRDM – Obrněné kolové obojživelné vozidlo BRDM-2rch je vybaveno přístroji zabezpečujícími plnění všech úkolů radiačního a chemického průzkumu včetně navigace v terénu.

Mobilní laboratoř **SONDA** je vybavena nejmodernější aparaturou k provádění chemické a radiologické analýzy.

ACHR-90 – Automobil chemický rozstřikovací ACHR-90 je určen k dekontaminaci vnějších povrchů vozidel, zbraní a osob v polních podmínkách. Může pracovat samostatně nebo ve spojení s postřikovým rámem POR-82.

101. spojovací prapor

Je součástí společných sil AČR určenou k zabezpečení podpory společného velitelství (JFC) a Společného operačního centra (SOC MO) v oblasti komunikačních a informačních systémů a k vytvoření opěrné komunikační sítě pro pozemní protivzdušnou obranu ČR v rámci NATINADS. Prapor může plnit úkoly v sestavě SOC (na území i mimo území ČR) a v účelovém uskupení (na území i mimo území ČR).

Hlavní druhy techniky: Patří k nim mobilní přístupová provozovna MPP 40p na podvozku PV3S, mobilní pracoviště velitele R6Mp a rádiová stanice RF 13.

53. centrum pasivních systémů a elektronického boje

Je určeno k vedení skrytého elektronického (rádiového a radiotechnického) průzkumu širokého spektra vzdušných, pozemních i hladinových cílů protivníka, zahrnujícího vyhledávání, zaměřování a důkladnou technickou i zpravodajskou analýzu signálů jako nezbytný podklad pro rozhodování velitelů všech druhů vojsk na taktickém i strategickém stupni. Vyčleňuje rotu PSS Věra S/M ve prospěch sil vysoké připravenosti NATO. Útvar je nositelem prioritní specializace Armády České republiky v NATO na pasivní sledovací systémy.

ZÁKLADNÍ DRUHY TECHNIKY CENTRA PASIVNÍCH SYSTÉMŮ A ELEKTRONICKÉHO BOJE

Věra S/M – využívá principu „časově-hyperbolického“ určování polohy (TDOA). Systém má 4 stanoviště, zaměřuje signál (SIF, TACAN) a radiolokační impulzní signály 1-18 GHz. 4 stanoviště (10-60 km) 3D (určení polohy cíle a výšky), dosah 120 deg/450 km (omezený rádiovým horizontem), impulzní a vnitroimpulzní analýza signálu.

SDD (stanice dalekého dosahu) – využívá „monoimpulzní“ princip zaměřování signálu. 1 stanoviště 1D (určení pouze směru), 2 a více stanovišť (50-200 km) 2D (možnost určení polohy cíle), zaměřuje signály pozemních RL (letištní, PVO, námořní) v pásmu 0,8-8 GHz, dosah 600 km (za rádiový horizont s využitím troposférického šíření signálu), $\pm 185^\circ$, impulzní a vnitroimpulzní analýza signálu.

BORAP (KRTP-96, komplet radiotechnického průzkumu) – využívá „interferometrický“ princip zaměřování signálu. Systém tvoří 2 nebo jen 1 stanoviště, zaměřuje signál SIF, TACAN a radiolokační impulzní i CW signály v pásmu 1-18 GHz. 1 stanoviště 1D (určení pouze směru), 2 stanoviště (20-50 km) 2D (určení polohy), dosah 120 deg/400 km (omezený rádiovým horizontem), impulzní a vnitroimpulzní analýza signálu.

103. středisko CIMIC/PSYOPS

Je útvarem podpůrného kompletu svazků a útvarů společných sil. Jako podpůrný prvek pozemních sil je předurčeno k plánování, vedení, řízení a vyhodnocování realizace úkolů operací civilně-vojenské spolupráce a psychologických operací na podporu bojových i nebojových operací.

V souladu s Koncepcí výstavby profesionální AČR plní následující úkoly:

- zabezpečení spolupráce s místními orgány státní správy, místními obyvateli, vládními i nevládními organizacemi v prostoru nasazení úkolového uskupení;
- zajišťování významných akcí, při kterých spolupracují součásti AČR s civilními složkami (např. CIHELNA, Den bez bariér apod.);
- vedení mediální kampaně ve prospěch nasazeného úkolového uskupení ve spolupráci s orgány informování veřejnosti;
- hodnocení slabých míst cílových skupin, plánování vhodných forem oslovení cílových skupin;
- posuzování produktů psychologického působení;
- výroba a distribuce produktů psychologického působení;
- vysílání přímých výzev a oznámení.

Ke splnění stanovených úkolů je středisko vybaveno zejména přepravní technikou a technikou pro sběr a zpracování informací.

104. zabezpečovací prapor

Hlavním úkolem praporu je plnohodnotně zabezpečit chod nadřízeného Velitelství společných sil. Jeho příslušníci jsou v jednotlivých případech vysíláni do misí na území bývalé Jugoslávie, v Afghánistánu a Iráku.

Mezi hlavní druhy techniky u praporu patří:

T-815 VVN – pohotovostní hmotnost 12 700 kg, celková délka vozidla 8350 mm, šířka vozidla 2500 mm, výška vozidla 3650 mm.

PV3S – pohotovostní hmotnost 5550 kg, celková délka vozidla 6910 mm, šířka vozidla 2320 mm, výška vozidla 3650 mm.

UAZ 469 – pohotovostní hmotnost 1700 kg, celková délka vozidla 4025 mm, šířka vozidla 1785 mm, výška vozidla 2050 mm.

Š-Fabia – pohotovostní hmotnost 1200 kg, celková délka vozidla 3960 mm, šířka vozidla 1646 mm, výška vozidla 1466 mm.

SÍLY PODPORY A VÝCVIKU

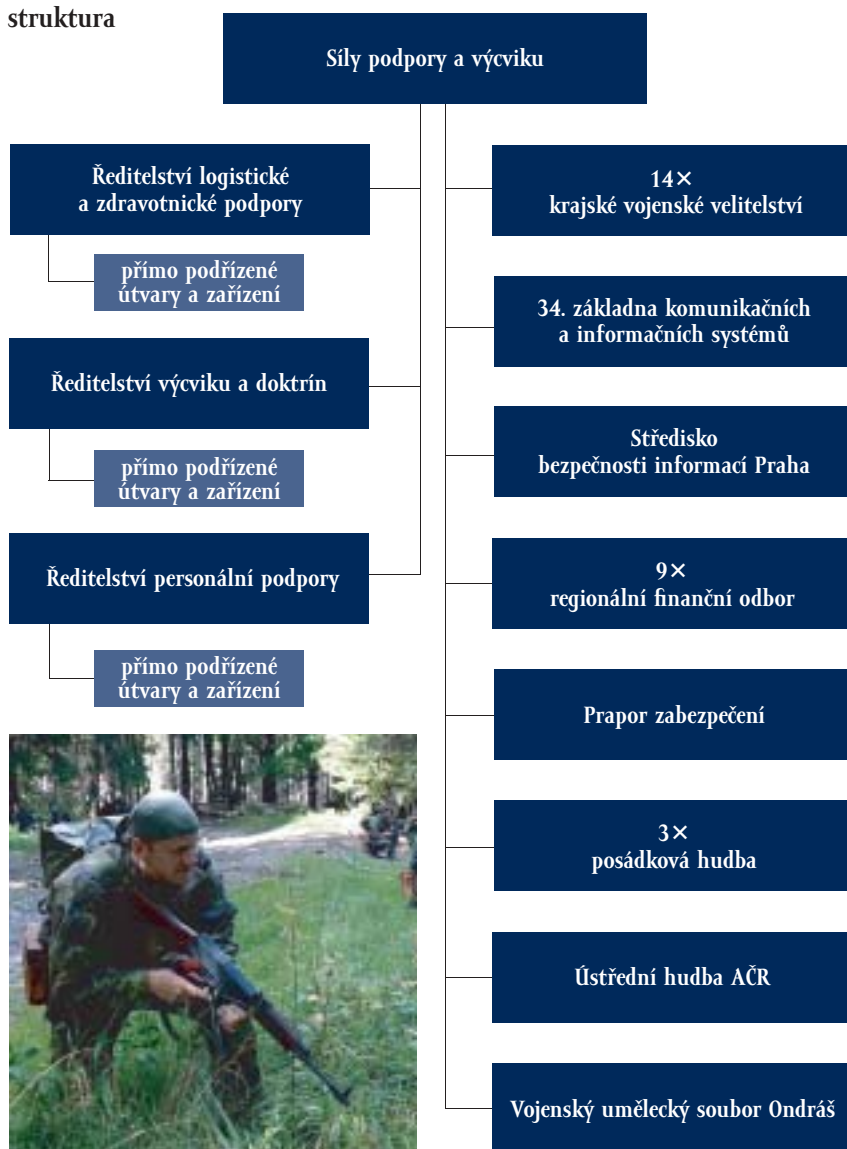

Jsou určeny především k poskytování personální, finanční, logistické, zdravotnické, veterinární, komunikační a informační podpory všem součástem resortu Ministerstva obrany ČR a v rámci plnění úkolů zabezpečení ozbrojených sil hostitelskou zemí (HNS) i spojeneckým silám NATO nacházejícím se dočasně na českém území. Dále také zabezpečují spolupráci s civilními územními správními úřady a právníckými i fyzickými osobami na teritoriu České republiky, případně i mimo ně. Jsou zodpovědné za rozvoj doktrinální soustavy Armády České republiky a výcvik i odbornou přípravu profesionálů a záloh ozbrojených sil.

Výše uvedené úkoly plní jak v míru, tak v době ohrožení státu nebo za válečného stavu. Svým určením jsou síly podpory a výcviku prvkem teritoriálního charakteru a s výjimkou vyčleňovaných prvků působí zpravidla ve stacionárních zařízeních. Největší každoroční prezentační akcí pro veřejnost je Den sil podpory a výcviku „Cihelna“ uskutečňovaný v Králické pevnostní oblasti již od roku 1999.

U sil podpory a výcviku pokračovala v roce 2005 transformace logistické podpory. Všechny základny logistiky byly reorganizovány na nové organizační struktury.

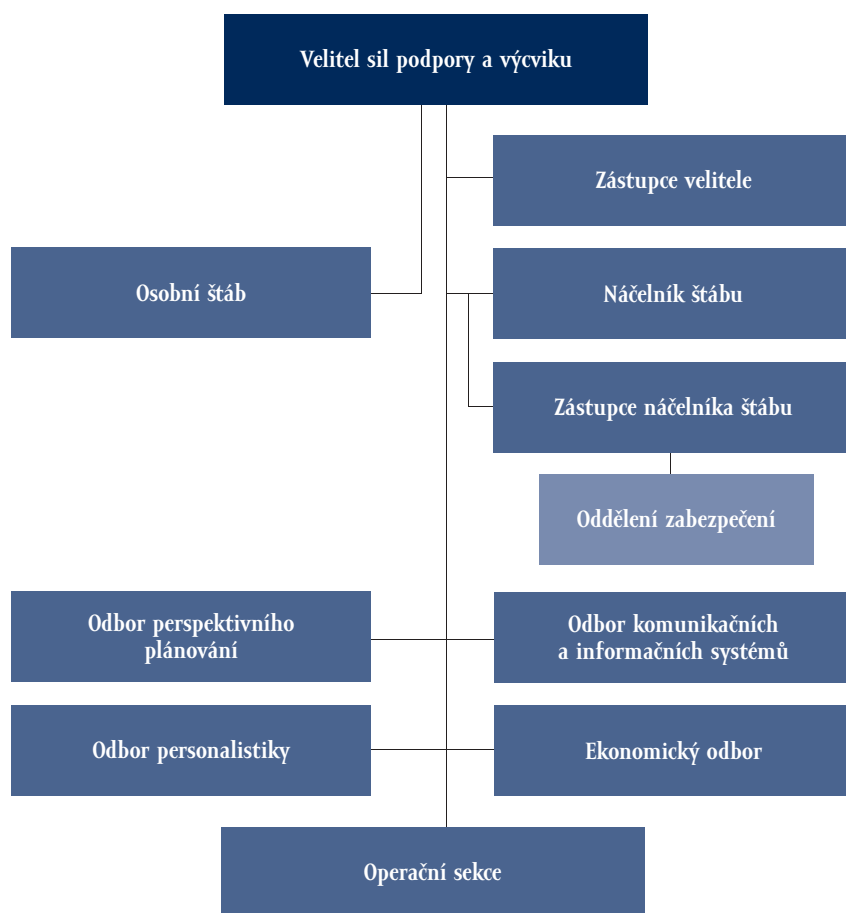
Organizační struktura

VELITELSTVÍ SIL PODPORY A VÝCVIKU

Je určeno k zabezpečení plánování a řízení výstavby a přípravy jednotlivých podřízených ředitelství a samostatných útvarů. Ve spolupráci s nimi pak organizuje a zajišťuje všestrannou podporu všem součástem resortu Ministerstva obrany a podílí se i na úkolech zabezpečení ozbrojených sil hostitelskou zemí (HNS). Velitelství sil podpory a výcviku tedy není klasickým prvkem určeným k velení taktickým operacím; velitel, štáb a ředitelé jednotlivých ředitelství jsou spíše manažery lidských, věcných nebo finančních zdrojů a služeb pro potřeby resortu. Prostřednictvím podřízených regionálních finančních orgánů velitelství také komplexně spravuje problematiku finančních toků v resortu Ministerstva obrany, vedení účetnictví a výkaznictví, jakož i zajištění plnění daňových povinností. Sídlem Velitelství sil podpory a výcviku je Stará Boleslav.

Organizační struktura

Hlavní úkoly Velitelství sil podpory a výcviku

- Plánuje a řídí výstavbu a přípravu sil podpory a výcviku.
- Plánuje a řídí poskytování personální, finanční, logistické, zdravotnické, veterinární, komunikační a informační podpory součástí resortu Ministerstva obrany a při zabezpečení ozbrojených sil hostitelskou zemí (HNS) také aliančním silám.
- Plánuje a řídí poskytování podpory součástí resortu Ministerstva obrany v oblasti výcviku.
- Prostřednictvím krajských vojenských velitelství řídí spolupráci s civilními orgány.
- Prostřednictvím regionálních finančních orgánů zabezpečuje financování součástí resortu Ministerstva obrany formou bezhotovostního, popřípadě hotovostního platebního styku, spravuje zřízené bankovní účty a vede podvojný účetnictví a výkaznictví. Zajišťuje zpracování platů, výpočty, výběry a odvody záloh na daň, pojistného na sociální zabezpečení a všeobecného zdravotního pojištění a zabezpečuje výkon finanční, respektive řídicí kontroly z pozice hlavních účetních.

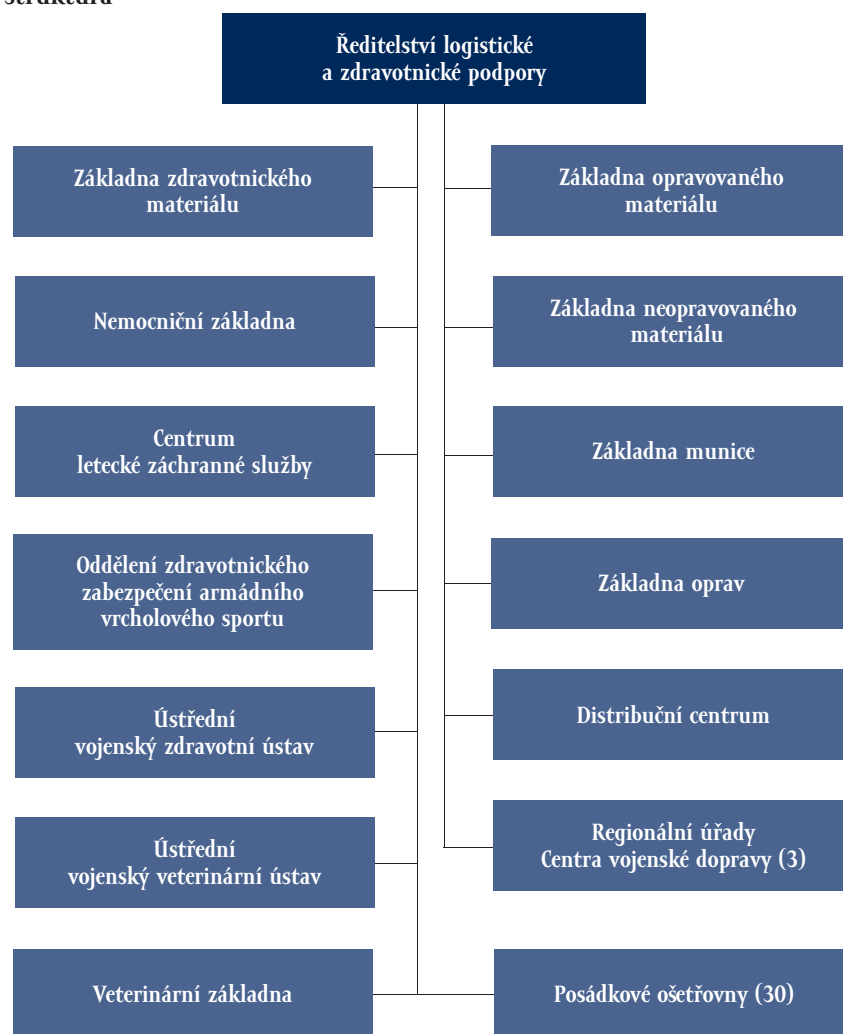
ŘEDITELSTVÍ LOGISTICKÉ A ZDRAVOTNICKÉ PODPORY

Je výkonným prvkem sil podpory a výcviku určeným k zabezpečení všestranné logistické a zdravotnické podpory ozbrojených sil České republiky v době míru i krize. Jeho úkolem je zajistit efektivní a účinné naplnění logistických koncepcí, plánování a řízení výkonné logistiky s cílem poskytovat logistickou podporu a zdravotnické a veterinární zabezpečení podle požadavků útvarů a zařízení ozbrojených sil na území ČR i mimo ně. Síly a prostředky ředitelství musí být rovněž schopny zajistit poskytnutí logistické, zdravotnické a veterinární podpory aliančním silám na území České republiky v rámci plnění úkolů HNS (podpora hostitelskou zemí).

V roce 2005 byly v rámci optimalizace logistických zařízení zrušeny dvě posádkové ošetrovny (České Budějovice a Stříbro), zásobovací základny (Chotěboř-Bílek a Mikulovice), sklad nadpočetné techniky (Litoměřice) a sklad nadpočetného majetku (Čáslav).

Organizační struktura

Hlavní úkoly Ředitelství logistické a zdravotnické podpory

- Zabezpečuje logistickou, zdravotnickou a veterinární podporu jednotek AČR na území České republiky i v zahraničí.
- Zabývá se pořizováním majetku a služeb.
- Spravuje jednotlivá majetková uskupení a provádí kontrolní a revizní činnost.
- Plánuje, koordinuje, řídí a zabezpečuje vojenské přepravy a přesuny.
- Řídí ochranu životního prostředí, požární prevenci a bezpečnost a ochranu zdraví při práci.
- Prostřednictvím podřízených prvků poskytuje příslušníkům ozbrojených sil ČR a armád členských států NATO při činnosti na území České republiky primární i specializovanou lékařskou péči.
- Vyhodnocuje a klasifikuje zdravotní stav příslušníků AČR z hlediska jejich způsobilosti pro výkon služby.
- Organizuje a řídí akce v oblasti preventivní medicíny.
- Vykonává státní správu v oblasti veterinárního zabezpečení ve vojenských výcvikových zařízeních a u útvarů Armády České republiky.
- Organizuje a řídí vojenskou kynologii a výcvik kynologických odborností.
- Odborně řídí leteckou záchrannou službu.

Základna opravovaného materiálu je výkonným zařízením Ředitelství logistické a zdravotnické podpory pro zabezpečení logistické podpory vojsk AČR – zabezpečení hmotným investičním majetkem a zásobami majetkového uskupení 2.2, 2.3, 2.4, 6.2 a stanovenými skupinami materiálu a techniky ostatních majetkových uskupení včetně evidence a kontroly hospodaření – s celoarmádní působností.

Základna neopravovaného materiálu je ústředním zařízením určeným k nepřetržitému zabezpečení zásobování svazků, útvarů a zařízení AČR materiálem, do kterého patří: potraviny, materiál osobního použití (včetně výstroje a souvisejících služeb), maziva, provozní hmoty a plyny, materiál všeobecného použití (neopravované druhy materiálu), stavební a opevňovací materiál (vybrané druhy majetku).

Základna munice je ústředním zásobovacím a skladovým zařízením určeným k nepřetržitému zabezpečení útvarů a zařízení AČR municí, řízenými střelami, výbušninami a pyrotechnickými prostředky.

Základna oprav je určena k provádění oprav výzbroje, techniky a materiálu AČR, revizí určených technických zařízení, výcviku revizních techniků elektrických, tlakových, zvedacích a plynových zařízení, metrologické služby a technického dozoru pro svazky, útvary a zařízení AČR.

Distribuční centrum je zásobovacím a dopravním zařízením pro přípravu, plánování, řízení a organizaci logistické podpory jednotek AČR v zahraničí, zařízením pro školení a výcvik specialistů požární ochrany pro celou Armádu České republiky.

Regionální úřady (Plzeň, Olomouc a Hradec Králové)
Centra vojenské dopravy plní úkoly komplexního dopravního zabezpečení s působností ve vyčleněných územních obvodech krajů. Zabezpečují, operativně řídí a sledují vojenské železniční přepravy v železničním obvodu.

Veterinární základna zajišťuje kynologický servis pro celou AČR a zabezpečuje výcvik kynologických odborností.

ŘEDITELSTVÍ VÝCVIKU A DOKTRÍN

Je jedním ze tří ředitelství sil podpory a výcviku, které se dále vnitřně člení na Odbor výcviku, Odbor zabezpečení výcviku a učebně-výcvikové základny a Správu doktrín.

Hlavní úkoly:

Odbor výcviku

- Zodpovídá za zajištění základního a specializovaného výcviku vojenských profesionálů a jejich další odborné a kariérové vzdělávání.
- Je řídicím a koncepčním orgánem v oblasti základní, odborné i speciální přípravy vojenských profesionálů, jejich odborného a kariérového vzdělávání a základní přípravy záloh v rámci celé AČR.
- Připravuje a realizuje koncepci rozvoje výcviku a vzdělávání ve výcvikových střediscích, výcvikové základně a resortní škole.
- Odborně a metodicky řídí Vojenskou akademii (resortní vzdělávací zařízení AČR), výcvikovou základnu a výcviková střediska podřízená Ředitelství výcviku a doktrín.

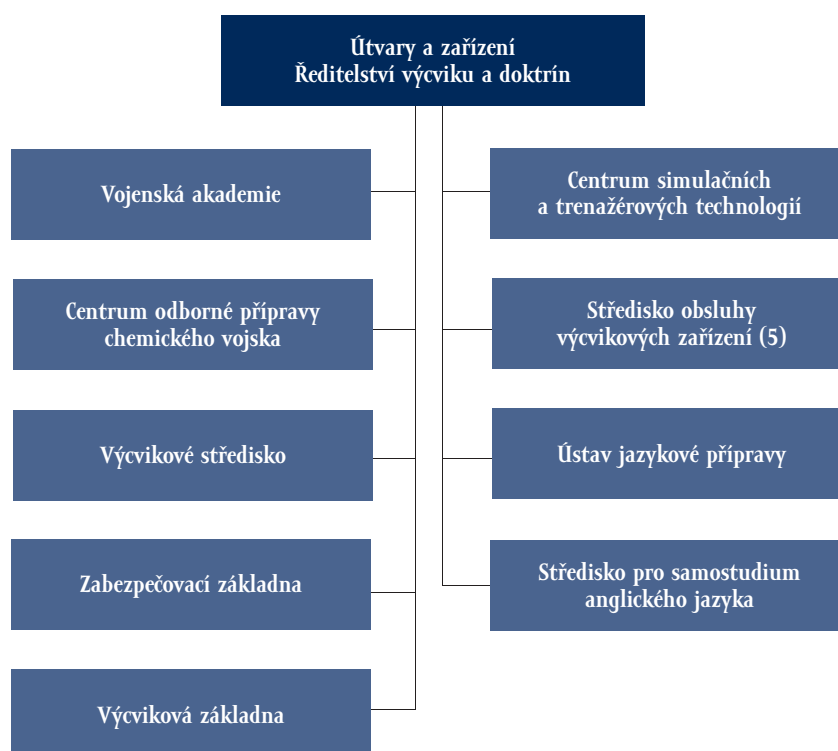
Odbor zabezpečení výcviku a učebně-výcvikové základny

- Koncepčně i exekutivně řídí zabezpečení učebně-výcvikové základny pro vojska společných sil.
- Koordinuje výcvik ve vojenských újezdech, výcvikových zařízeních a v Centru simulačních a trenažerových technologií pro jednotky a útvary ozbrojených sil České republiky i armád NATO.
- Koncepčně řídí rozvoj, modernizaci, distribuci a rušení simulační a trenažerové techniky.

Správa doktrín

- Je odborně-teoretickým prvkem Ředitelství výcviku a doktrín s operačně-taktickým významem.
- Řídí tvorbu doktrín, předpisů a pomůcek pro armádu s využitím analýz vývoje vojenského umění a použití nových vojenských technologií.
- Zároveň je i výkonným prvkem Armády České republiky, jehož úkolem je rozvoj vojenské teorie, zpracování, revize a novelizace doktrín, předpisů a pomůcek v oblasti operačního a bojového použití vojsk i v oblasti výcviku.

Organizační struktura

Vojenská akademie Vyškov poskytuje neakreditované vojensko-odborné vzdělávání praporčíkům a důstojníkům do hodnosti kapitána pro výkon velitelských, odborných a štábních funkcí. Dále zabezpečuje přípravu důstojníků a praporčků AČR, armád zemí NATO, Partnerství pro mír (PpP) a ostatních států v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení, přípravu příslušníků jednotlivých kontingentů, misí a pozorovatelů AČR, přípravu a výcvik aktivních záloh.

Centrum odborné přípravy chemického vojska Vyškov je určeno ke zvyšování znalostí a dovedností důstojníků a praporčků AČR, armád zemí NATO, PpP i ostatních států a určených zaměstnanců státní správy v řízení opatření ochrany proti zbraním hromadného ničení a odstraňování následků po chemických nebo radiačních haváriích.

Centrum simulačních a trenažerových technologií Brno, Vyškov je určeno k provádění výcviku vojenských profesionálů s využitím moderních simulačních a trenažerových technologií. Zahrnuje i vzdělávání studentů vojenských škol a podílí se na vědecko-výzkumné činnosti.

Zabezpečovací základna Vyškov zajišťuje kompletní logistické služby pro všechny útvary dislokované v posádce a další jednotky naše i zahraniční, které absolvují ve vojenském výcvikovém prostoru Dědice různé druhy výcviku, většinou pod vedením Vojenské akademie Vyškov.

Výcvikové středisko Přerov připravuje především vojenské profesionály – specialisty vzdušných sil pro výkon základních funkcí a odborností inženýrsko-letecké služby, letištně-provozního zabezpečení, radio-technického zabezpečení letectva a protiletadlového raketového vojska.

Výcviková základna Vyškov zabezpečuje výcvik vojáků v základní přípravě, rotmistrovského sboru v základních odborných a speciálních kurzech a přípravu příslušníků aktivních záloh.

Ústav jazykové přípravy Vyškov je samostatným pracovištěm AČR, které se zabývá koncepční vzdělávací, normotvornou, testovací a metodickou činností v oblasti jazykové přípravy. Na základě požadavků Ministerstva obrany, které vycházejí z cílů výstavby ozbrojených sil v rámci NATO, má za úkol jazykově připravit dostatečný počet vojáků a občanských pracovníků.

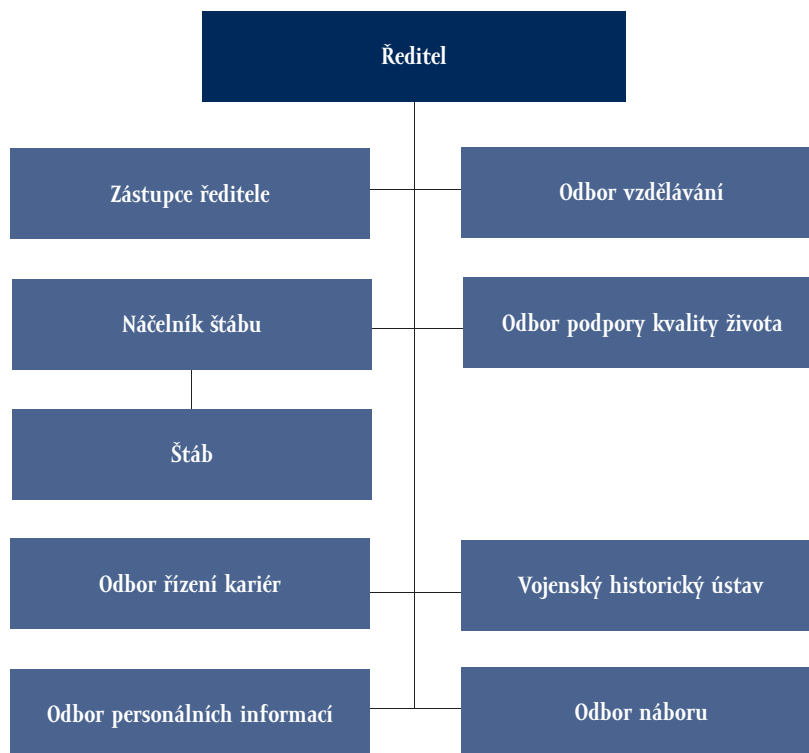

ŘEDITELSTVÍ PERSONÁLNÍ PODPORY

Je dalším ze tří ředitelství sil podpory a výcviku, prvkem určeným k poskytování všestranné personální podpory součástí resortu Ministerstva obrany se zaměřením především na praktické každodenní úkoly spojené s činností vojsk.

Organizační struktura

Hlavní úkoly Ředitelství personální podpory

- Zabezpečuje nábor a profesionalizaci ozbrojených sil, získává a vybírá vojenský personál a zajišťuje jeho povolávání do služebního poměru.
- Řídí personální práci a služební kariéry vojáků Armády České republiky i občanských zaměstnanců resortu Ministerstva obrany.
- Zpracovává statistiky a personální agendy zaměstnanců resortu MO, plní funkci centrálního orgánu při vedení personální evidence, provádí personální analýzy, zpracovává statistické výstupy a podobně.
- Zabezpečuje realizaci vzdělávacích aktivit v České republice i v zahraničí, připravuje standardy pro vzdělávací programy, organizaci a administrativu potřebnou k vysílání vojáků ke studiu i rekvalifikace pro vojáky na konci jejich kariéry.
- Realizuje program prevence sociálně nežádoucích jevů.
- Pečuje o veterány a vojenské důchodce.
- Vytváří podmínky pro realizaci sportovních a kulturních programů a stimulaci jejich tvorby, organizuje zájmovou a klubovou činnost.
- Zabezpečuje uchování kulturně-historických hodnot ozbrojených sil ČR, včetně odborného výkladu a zpracování historických informací, muzejní a expertní činnosti a podobně.

Krajská vojenská velitelství

Krajské vojenské velitelství je vojenským správním úřadem pro zabezpečení obrany a ochrany vymezeného územního obvodu. Jedná se o vojenský správní úřad I. stupně vykonávající ve svém územním obvodu státní správu v rozsahu vymezeném zákonem číslo 585/2004 Sb. a zvláštními zákony. Po zrušených územních vojenských správách převzala krajská vojenská velitelství úkoly v oblasti evidence občanů podléhajících odvodní povinnosti, dále evidenci mobilizačních záloh a mobilizačního doplňování AČR a krizového řízení.

Od 1. ledna 2006 byla převedena do organizačních struktur krajských vojenských velitelství rekruotační střediska ze zrušené Agentury pro nábor a profesionalizaci ozbrojených sil. V čele krajského vojenského velitelství stojí ředitel. V přímé podřízenosti Velitelství sil podpory a výcviku je na území České republiky 14 krajských vojenských velitelství, která jsou orgánem pro zabezpečení ochrany stanoveného teritoria a koordinaci úkolů při řešení krizových situací ve stanoveném obvodu působnosti.

Hlavní úkoly krajského vojenského velitelství

- Plánuje a zabezpečuje mobilizační přípravy a provádění mobilizace, tuto problematiku projednává s územními orgány státní správy a samosprávy.
- Plánuje a provádí doplňování ozbrojených sil České republiky mobilizačními zálohami a věcnými prostředky.
- Zabezpečuje péči o vojenské veterány, vojenské důchodce a rehabilitované vojáky ve smyslu zákona číslo 170/2002 Sb., o válečných veteránech, včetně podpory činnosti vojenských zájmových sdružení na úrovni kraje.
- Vede evidenci aktivních záloh, provádí jejich výběr a zařazení do jednotek aktivních záloh na volná systemizovaná místa, vede přehled o uzavřených dohodách. Přebírá a řeší žádosti o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti a prodloužení branné povinnosti občanů, konají-li mimořádnou službu po dobu ohrožení státu nebo válečného stavu.
- Zabezpečuje plánování opatření k nasazování sil a prostředků Armády České republiky, vojenských útvarů a zařízení dislokovaných na území kraje k záchranným pracím v součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému v příslušných havarijních (poplachových) plánech kraje.
- Řídí síly a prostředky Armády České republiky nasazené na území kraje v součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému nebo k plnění úkolů Policie České republiky v případě, že je nasazena více než jedna součást AČR.
- Koordinuje a provádí logistické zabezpečení aliančních sil působících na teritoriu kraje.

Krajské vojenské velitelství
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA
Hlavní město Praha

Krajské vojenské velitelství
HRADEC KRÁLOVÉ
Královéhradecký kraj

Krajské vojenské velitelství
ÚSTÍ NAD LABEM
Ústecký kraj

Krajské vojenské velitelství
PLZEŇ
Plzeňský kraj

Krajské vojenské velitelství
JIHLAVA
kraj Vysočina

Krajské vojenské velitelství
OSTRAVA
Moravskoslezský kraj

Krajské vojenské velitelství
ZLÍN
Zlínský kraj

Krajské vojenské velitelství
PRAHA
Středočeský kraj

Krajské vojenské velitelství
LIBEREC
Liberecký kraj

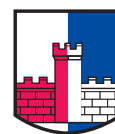
Krajské vojenské velitelství
KARLOVY VARY
Karlovarský kraj

Krajské vojenské velitelství
ČESKÉ BUDĚJOVICE
Jihočeský kraj

Krajské vojenské velitelství
PARDUBICE
Pardubický kraj

Krajské vojenské velitelství
OLOMOUC
Olomoucký kraj

Krajské vojenské velitelství
BRNO
Jihomoravský kraj

Aktivní záloha ozbrojených sil ČR

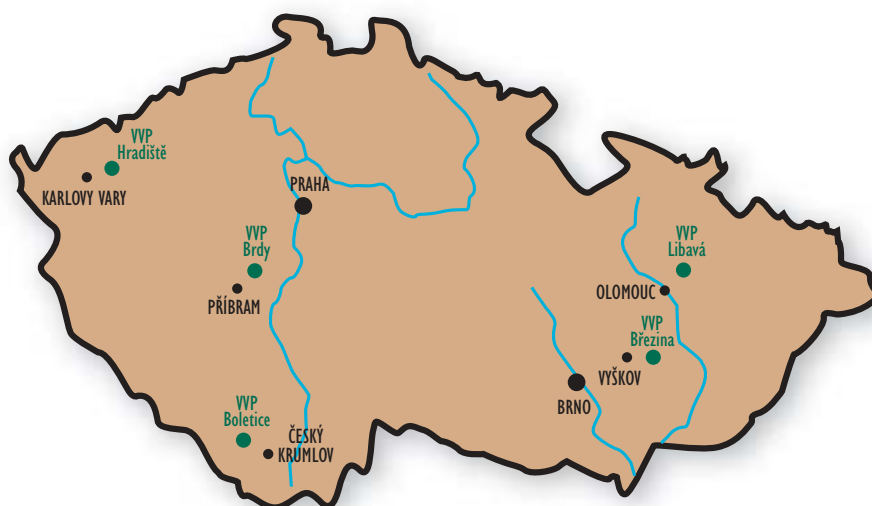
Vytváří se na základě zákona číslo 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). Využívá se především pro doplňování ozbrojených sil za stavu ohrožení státu, za válečného stavu nebo při vzniku nevojenských krizových situací – zejména k pomoci při živelních a ekologických pohromách. Oficiálně aktivní záloha vznikla na základě potřeb Armády České republiky a zájmu vojáků v záloze o zařazení do jejich jednotek k 1. 1. 2004; jejímu zrodu však předcházely už od roku 1999 výcvik záloh na tzv. dobrovolných vojenských cvičeních. V souladu s novelizací branného zákona se příslušníkem aktivní zálohy může stát občan České republiky (muž, žena, voják v povinné záloze), který již dosáhl 18 let, ale ještě nepřesáhl věk 60 let a písemně požádal příslušné krajské vojenské velitelství podle místa svého trvalého pobytu o dobrovolné převzetí výkonu branné povinnosti a o zařazení do aktivní zálohy. Dalšími podmínkami pro zařazení občana do aktivní zálohy jsou jeho zdravotní způsobilost, trestní bezúhonnost, potřeba ozbrojených sil a uzavření dohody o zařazení do aktivní zálohy. Dohodu o zařazení do aktivní zálohy s občanem uzavírá krajské vojenské velitelství na dobu tří let. V dohodě se rovněž uvádí vojenský útvar, pro který je voják připravován, jeho služební zařazení, rozsah vojenských cvičení a předběžný souhlas s povoláním do služebního poměru vojáka z povolání na dobu dvou let.

Výcvik aktivní zálohy

Od roku 2005 je výcvik organizován v rozsahu do tří týdnů. U příslušníků záloh, kteří podepsali dohodu po 1. lednu 2005 a neabsolvovali základní nebo náhradní službu, je prováděn základní výcvik ve výcvikových střediscích Ředitelství výcviku a doktrín v rozsahu do 8 týdnů. Příprava předurčených rotmistrů, praporčíků a důstojníků se uskutečňuje ve Vojenské akademii Vyškov a v určených útvech. Výcvik je organizován zejména v terénu a probíhá v metodické poslušnosti. První týden je zaměřen na výcvik specialisty ve výcvikových střediscích Ředitelství výcviku a doktrín. Další dva týdny se příprava uskutečňuje ve vojenském výcvikovém prostoru (Libavá, Hradiště, Boletice), v prvním týdnu se zaměřením na výcvik jednotlivce a družstva, druhý týden na výcvik čety. S příslušníky pěších družstev je prováděn výcvik specialisty v rámci vyvedení jednotek do výcvikových zařízení vojenských újezdů v rozsahu dvou týdnů.

VOJENSKÉ ÚJEZDY A VÝCVIKOVÁ ZAŘÍZENÍ

Vojenský újezd je vymezená část území státu, územní správní jednotka, určená k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. V současné době Armáda České republiky využívá pět vojenských újezdů.

Přehled vojenských újezdů

Název	Region/kraj	Rozloha	Výcviková zařízení
Boletice	Český Krumlov Jihočeský	21 935 ha	Cvičiště pro výcvik tankových, mechanizovaných a speciálních jednotek, výcvik na vodním a ženíjním cvičišti a výcvik jednotek pro zahraniční mise.
Brdy	Příbram Středočeský	26 009 ha	Cvičiště se specializovanou dělostřeleckou a leteckou střelnicí, je zde i zařízení pro výcvik řidičů, pistolová a pěchotní střelnice.
Březina	Vyškov Jihomoravský	15 870 ha	Cvičiště se zařízením pro výcvik žáků a posluchačů vojenských škol.
Hradiště	Karlovy Vary Karlovarský	33 161 ha	Vševojskové cvičiště s největším taktickým prostorem, je vhodné i k výcviku protivzdušné obrany.
Libavá	Olomouc Olomoucký	32 733 ha	Vševojskové cvičiště s leteckou, tankovou, dělostřeleckou, ženíjní a pěší střelnicí, vodním cvičištem, cvičištem pro řízení bojových vozidel a cvičištem pro výcvik s ostrou municí.

Státní správu na území vojenského újezdu vykonává újezdni úřad vojenského újezdu, v jehož čele stojí přednosta úřadu. Hospodářské využití újezdu je plně v kompetenci státního podniku Vojenské lesy a statky České republiky a přednosta újezdniho úřadu.

Státní podnik Vojenské lesy a statky České republiky se stará o krajinu vojenských újezdů a svou hospodářskou činností podstatně přispívá k udržování ekologické a biologické rovnováhy na území vojenského újezdu v souladu s potřebami výcviku vojsk.

Na území vojenských újezdů jsou vyčleněny výcvikové plochy s vybavením a zázemím pro zabezpečení polního výcviku AČR, Policie ČR, složek integrovaného záchranného systému, případně i ozbrojených sil států Severoatlantické aliance. Zřízené výcvikové prostory mají důležitou funkci v rámci taktické a operační přípravy vojsk, proto zauímají větší souvislá území téměř nepřístupná veřejnosti. Pro krajinu všech vojenských újezdů je charakteristický rozsáhlý lesní porost a speciální výcvikové plochy (tankové, pěchotní a dělostřelecké střelnice, cvičiště řízení bojových vozidel, vodní a ženijní cvičiště aj.). Lesy mají jednak funkci ochrannou, aby při výcviku nedošlo k ohrožení veřejnosti, jednak slouží k výcviku vojsk v polních podmínkách a jako kryt vojenským objektům podléhajícím určitému stupni utajení.

Provoznuschopnost výcvikových zařízení vojenských újezdů zajišťují jednotlivá střediska obsluhy výcvikových zařízení, která řídí Ředitelství výcviku a doktrín. Tato střediska plánují i kapacitní využití výcvikových zařízení vojenských újezdů v průběhu celého roku.

ÚČAST AČR V ZAHRANIČNÍCH OPERACÍCH, POZOROVATELSKÝCH MISÍCH A V MEZINÁRODNÍCH VOJENSKÝCH STRUKTURÁCH

Zapojení českých vojáků do mírových operací má již mnohaletou tradici. Její počátky sahají až k závěru roku 1990 a pokračují nepřetržitě do současné doby. V roce 2005, kdy se AČR stala plně profesionálním vojskem, se její příslušníci účastnili pěti zahraničních operací na území Afghánistánu, Bosny a Hercegoviny, Iráku, Kosova a Pákistánu. Celkem se v zahraničních misích vystřídalo 1822 vojáků.

Mise ISAF – Afghánistán

V misi působily roce 2005 dva kontingenty AČR. První kontingent v celkovém počtu do 20 osob byl dislokován na mezinárodním letišti Kábul. Jeho hlavním prvkem byl pyrotechnický odřad (EOD), určený zejména k provádění pyrotechnického průzkumu, k likvidaci nevybuchlé munice a nástražných systémů. Dalším prvkem byla skupina

METEO, která se podílela na meteorologickém zabezpečení orgánů řízení letového provozu. Druhý kontingent AČR v počtu do 50 osob byl dislokován v severovýchodní části Afghánistánu ve Fayzabádu. Jeho hlavním úkolem bylo zabezpečení základny, patrolování v přidělených prostorech odpovědnosti a zajištění ochrany příslušníků provinčního rekonstrukčního týmu při plnění úkolů mimo základnu. Čeští vojáci se podíleli také na úkolech spojených s probíhajícími volbami v oblasti.

Čeští vojenští profesionálové se zapojili do protiteroristické operace na území Afghánistánu již v dubnu 2004, kdy zde působil kontingent speciálních sil začleněný do sestavy sil Společného smíšeného úkolového uskupení speciálních sil a plnící především průzkumné úkoly. V současnosti jsou čeští vojáci začleněni do jednotek operujících na mezinárodním letišti Kábul a v prostoru Fayzabádu.

Operace ALTHEA (EUFOR) – Bosna a Hercegovina

Do operace se AČR v roce 2005 zapojila kontingentem, který byl tvořen zastoupením na velitelství EUFOR v Sarajevu, na velitelství NATO v Sarajevu a ve společné česko-rakouské strážní rotě na základně Eagle Base v Tuzle. Součástí kontingentu byla od dubna 2005 vrtulníková jednotka (2x Mi-17), která ukončila působení v misi v

prolíně prosince 2005. Hlavním úkolem českých vojáků je střežení a ochrana velitelství mnohonárodního úkolového uskupení Sever (MNTF N). Kontingent tvoří 90 osob.

Kontingent AČR je součástí vojenských mírových sil Evropské unie od prosince 2004.

Operace MNF-I a NTM-I – Irák

Do operací na území Iráku byla AČR zapojena kontingentem Vojenské policie v počtu 100 osob. Vojenští policisté byli dislokováni na základně Shaiba v provincii Basra a plnili úkoly v sestavě mnohonárodní divize Jihovýchod – MND (SE). K jejich hlavním

úkolum patřil výcvik příslušníků irácké policie v Policejní akademii v Az Zubayru a na základně Shaiba, dále výcvik instruktorů iráckých policejních stanic, výcvik příslušníků irácké dopravní policie a pohraniční policie. Čeští vojáci se podíleli také na doprovodné, ochranné a strážní činnosti a plnění úkolů policejního zabezpečení MND (SE). Do konce roku 2005 bylo součástí kontingentu i šest příslušníků polního chirurgického týmu, kteří pracovali v britské polní nemocnici. Od března 2005 byl kontingent navýšen o šest příslušníků AČR, kteří se v Bagdádu zapojili do plnění úkolů v rámci MNSTC-I (Multinational Security Transition Command in Iraq) a Výcvikové mise NATO v Iráku (NTM-I). Hlavním úkolem NTM-I je výcvik vybraných skupin velitelského sboru, pomoc při výstavbě vojenské akademie, Centra výcviku, vzdělávání a doktrín (TEDC) a při budování a výstavbě bezpečnostních struktur v Iráku.

Vojenští policisté působí v Iráku již od prosince 2003. Za tu dobu se vystřídal již osm kontingentů příslušníků Vojenské policie, kteří v různých odborných kurzech vycvičili stovky iráckých policistů.

Operace JOINT ENTERPRISE (KFOR) – Kosovo

V první polovině roku 2005 působil v operaci kontingent AČR v počtu do 400 osob. Kromě mechanizované roty měla AČR své zastoupení také na velitelství KFOR, na velitelství mnohonárodní brigády Střed – MNB (C), na letišti v Prištině, v mnohonárodní dopravní rotě a mnohonárodní rotě Vojenské policie. V druhé polovině roku (od 31. července) převzala Česká republika po Finsku roli vedoucího státu MNB (C). Poprvé v novodobé historii naší armády se stal český důstojník velitelem mnohonárodní brigády. S převzetím této role došlo k navýšení počtu příslušníků našeho kontingentu na 500 osob. Čeští vojáci jsou dislokováni na třech základnách – Šajkovac, Gazala Lines a Camp Ville. Prostor odpovědnosti kontingentu AČR má rozlohu 966 km². K hlavním úkolům českých vojáků patří zajištění bezpečného prostředí ve svěřeném prostoru odpovědnosti, střežení a monitorování provinciální kosovsko-srbské hranice v délce 112 km.

V této operaci působí čeští vojáci od července roku 1999, nejdříve v síle průzkumné rot, poté zesílené průzkumné roty a v letech 2002 až 2005 v rámci česko-slovenského praporu.

Humanitární mise – Pákistán

V době od 1. listopadu 2005 do 10. ledna 2006 se AČR zapojila do humanitární pomoci v souvislosti s odstraňováním následků ničivého zemětřesení kontingentem v počtu 30 osob (11 lékařů, 14 členů zdravotnického personálu a pětičlenný zabezpečovací tým). Příslušníci českého kontingentu působili ve svých odbornostech v sestavě nizozemské polní nemocnice v oblasti Bagh, 100 km severovýchodně od Islámábádu.

Během desetitýdenní mise ošetřil zdravotnický tým více než tři tisíce pacientů, provedl na šedesát operací a asistoval u jedenácti porodů. Humanitární misi zaštiťovala Severoatlantická aliance.

Účast v pozorovatelských misích

Dobré jméno v zahraničí vytvářejí České republice také vojenští pozorovatelé – monitori. V šesti misích OSN a OBSE na území Gruzie, Etiopie-Eritrey, Konga, Kosova, Libérie a Sierry Leone působil v roce 2005 celkem 17 vojenských pozorovatelů AČR.

Zapojení do mezinárodních vojenských struktur

V roce 2005 působil v rámci mezinárodních vojenských štábů při jednotlivých velitelstvích NATO 170 příslušníků AČR.

Pro potřeby 5. rotace NRF (NATO Response Force) vyčlenovala AČR účelové uskupení radiační, chemické a biologické ochrany v počtu 35 osob, které bylo od 1. července 2005 zařazeno do šestiměsíčního rotačního systému aliančních sil NRF.

Jednotka CIMIC (Civil-Military Cooperation – civilně-vojenská spolupráce) AČR, která je vyčleněna pro 6. rotaci NRF, dosáhla plných operačních schopností k 10. lednu 2006 a byla zařazena do šestiměsíčního cyklu pohotovosti. Působí v sestavě mnohonárodního úkolového uskupení NATO pod velením Velké Británie a je připravena k nasazení kdekoliv na světě. V případě nasazení jednotky je jejím hlavním úkolem naplňovat civilní aspekty mírových dohod a vytvářet podmínky pro normální fungování orgánů samosprávy v jednotlivých prostorech dané operace.

VOJENSKÁ PŘÍSAHA

„Já, voják ozbrojených sil, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice. Budu vojákem statečným a ukázněným a budu plnit ustanovení vojenských předpisů. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně a připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj vlastní život.“

„Tak přísahám!“

Znění vojenské přísahy platné od 1. ledna 1993

„Tak přísaháme!“

znělo Pražským hradem 28. října 2005

Za přítomnosti vrchního velitele ozbrojených sil České republiky, prezidenta republiky Václava Klause složili noví vojenští profesionálové (studenti prvních ročníků jednotlivých fakult Univerzity obrany) slavnostní přísahu.

VOJENSKÁ RESORTNÍ VYZNAMENÁNÍ

Od roku 1997 lze kromě státních řádů a medailí udělit také vojenská resortní vyznamenání k ocenění záslužných činů a aktivit vojenské povahy v bezpečnostních, humanitárních a jiných akcích mezinárodního nebo vnitrostátního charakteru ve prospěch demokracie a míru.

Vojenská resortní vyznamenání uděluje ministr obrany České republiky a předává je u příležitosti státních svátků 8. května a 28. října. V odůvodněných případech může vyznamenání udělit i mimo stanovené termíny.

Nejvyšším vojenským resortním vyznamenáním je **Záslužný kříž ministra obrany České republiky**. Ministr jej uděluje vojákům v činné službě a občanským zaměstnancům vojenské správy za statečnost a odvahu, za úspěšné velení v boji a za zásluhy při bojových akcích, za vzorné řízení vojsk a vynikající plnění služebních nebo pracovních povinností, za vzornou reprezentaci Armády České republiky a jiné významné zásluhy o resort obrany a jeho rozvoj. Dále jej může udělit občanům České republiky a cizím státním příslušníkům za významnou spolupráci s resortem obrany, za úsilí vynaložené na zajišťování bojeschopnosti a připravenosti naší armády a splnění úkolů ve prospěch AČR.

Záslužný kříž má tři stupně, z nichž první je nejvyšší; I. stupeň je zhotoven z kovu barvy zlata, II. stupeň z kovu barvy stříbra a III. stupeň z kovu barvy bronzu. Stužky jednotlivých stupňů se odlišují miniaturou Záslužného kříže raženou z kovu v barvě příslušného stupně.

Dalšími vojenskými resortními vyznamenáními jsou medaile. **Medaili Za zranění** uděluje ministr vojákům v činné službě, kteří při plnění služebních úkolů utrpěli bez vlastního zavinění těžkou újmu

na zdraví. Medaili lze udělit též občanským zaměstnancům vojenské správy za stejných podmínek jako vojákům v činné službě, došlo-li ke zranění při plnění zvláště významných pracovních úkolů.

Medaile Za zranění je ražena z bronzu.

Medaili Za službu v zahraničí uděluje ministr vojákům v činné službě a občanským zaměstnancům vojenské správy za úspěšné splnění úkolů v mírových silách Organizace spojených národů, v dalších mezinárodních vojenských sborech či v mírových a humanitárních misích mezinárodních společenství nebo za významný podíl při přípravě a zabezpečování těchto úkolů. Medaili lze udělit také příslušníkům ozbrojených sil cizích států a jiným osobám za významnou spolupráci a činnost s AČR a Ministerstvem obrany ČR při výše uvedených aktivitách. Medaile Za službu v zahraničí je ražena z bronzu.

Medaili Armády České republiky uděluje ministr vojákům z povolání a vojákům v další službě za dosahování velmi dobrých výsledků ve služební činnosti v závislosti na době trvání služby. Do doby trvání služby rozhodné pro udělení medaile se započítává jen služba po 1. lednu 1993.

Medaile AČR má tři stupně, z nichž první je nejvyšší. I. stupeň medaile se uděluje za 15 let služby a je ražen z kovu barvy zlata, II. stupeň udělovaný za 10 let služby je vyroben z kovu barvy stříbra, III. stupeň za 5 let služby je zhotoven z kovu barvy bronzu. Na stužce Medaile AČR I. stupně je symbol „XV“, na stužce II. stupně symbol „X“ a na stužce III. stupně symbol „V“. Symboly „XV“, „X“ a „V“ jsou raženy z kovu příslušného stupně medaile.

Při udělení vojenského resortního vyznamenání se současně předává příslušná listina. Při slavnostních příležitostech se vyznamenání nosí na vojenském stejnokroji na levé straně prsou in natura, jinak ve stužkách. Vojenská resortní vyznamenání nejsou státními vyznamenáními ve smyslu zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních České republiky.

Záslužný kříž
ministra obrany ČR,
I. stupeň,
líc a rub

Záslužný kříž
ministra obrany ČR,
II. stupeň,
líc a rub

Záslužný kříž
ministra obrany ČR,
III. stupeň,
líc a rub

Medaile
Za zranění,
líc a rub

Medaile
Za službu v zahraničí,
líc a rub

Medaile AČR,
III. stupeň,
líc a rub

II. stupeň

I. stupeň

STEJNOKROJE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Barety podle druhů vojsk

pozemního vojska

vzdušných sil

průzkumného vojska

logistiky

výsadečového vojska

civilní ochrany

mírových sil OSN

vojenské policie

Stejnokroj 95

Stejnokroj 97 – služební pro muže

Stejnokroj 97 – služební pro ženy

Stejnokroj 97 – vycházkový a večerní

PERSPEKTIVNÍ VOJENSKÉ POSÁDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Bechyně

Patří k nejmladším posádkovým městům v zemi. Prvním vojenským útvarům byl v roce 1955 19. stíhací letecký pluk. Zdejší vojenské letiště se pak využívalo až do roku 1993. Od roku 1995 v Bechyni dočasně působil 44. průzkumný prapor brigády rychlého nasazení. V současnosti je zde dislokováno velitelství 15. ženijní záchranné brigády s podřízeným ženijním praporem.

Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Je tradičním vojenským městem (dvojměstím). Po druhé světové válce se v něm vystřídal množství nejrůznějších vojenských útvarů a zařízení. Do 30. listopadu 2003 zde působil Velitelství logistiky a Velitelství vzdušných sil. V současnosti je sídlem jednoho ze dvou operačních velitelství AČR, a to Velitelství sil podpory a výcviku.

Brno

Novodobá vojenská historie města je spjata s 6. pěší divizí (do roku 1958), 83. protiletadlovou divizí (1951–1969), 34. bitevní divizí (1950–1958), 22. stíhací divizí (1958–1961), na ni navazující 2. divizí PVOS (1961–1994) atd. Současným nejvýznamnějším brněnským útvarem je od 1. září 2004 Univerzita obrany.

Bučovice

Město je vojenskou posádkou od roku 1936. V období let 1938–1939 zde působil 2. cyklistický prapor, po válce některé součásti dělostřelectva a protiletadlového vojska. Poté útvar civilní obrany, z něhož reorganizací vznikla 74. záchranná a výcviková základna, od 1. ledna 2005 přejmenovaná na 155. záchranný prapor.

Čáslav

Počátky historie dnešní 21. základny taktického letectva spadají do padesátých let minulého století. První letouny v Čáslavi-Chotusicích přistály 26. října 1955. V posledních letech prošlo letiště rozsáhlou rekonstrukcí. Od 12. března 1999 plní základna jako první součást AČR úkoly protivzdušné obrany v systému NATINADS.

Hlučín

Počátky vojenské historie města spadají do roku 1935, kdy se začalo budovat stálé opevnění našich hranic. Po válce zde byly dislokovány pěší, dělostřelecké, tankové, protiletadlové a automobilní útvary a v letech 1995 až 1997 posádkový komplet. V současné době je v posádce dislokován 157. záchranný prapor.

Hradec Králové

V novodobé historii města měly dlouholetou tradici velitelství 10. letecké armády a Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně. Dnes, po reorganizaci vojenského školství, plní tuto úlohu Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Město je také domovem Nemocniční základny a její 7. polní nemocnice.

Jince

Rozvoj obce po první světové válce významně ovlivnilo zřízení vojenské posádky s řadou dělostřeleckých útvarů a vybudování rozsáhlé dělostřelecké střelnice v brdských lesích. I po druhé světové válce byli v posádce převážně umístěni dělostřelci. V současnosti jsou Jince domovem velitelství 13. dělostřelecké brigády a jejího 132. dělostřeleckého oddílu.

Jindřichův Hradec

Vojenská historie města se začala psát v roce 1882, kdy byla postavena městská kasárna. V nich pak působily v různých obdobích dragounský, pěší, střelecký, motostřelecký a konečně 7. tankový pluk Jana Žižky z Trocnova. Dnešním profesionálním vojákům ve městě slouží areál Žižkových kasáren. Sídlí zde 153. záchranný prapor 15. ženijní záchranné brigády.

Klatovy

Po druhé světové válce ve městě působil 35. pěší pluk (pozdější 11. motostřelecký pluk) a nově i 8. dělostřelecký pluk, 2. prapor oprav techniky a od roku 1976 též 2. raketometný oddíl. V současné době armáda v Klatovech kromě budovy posádkové ošetřovny užívá Dragounská kasárna. Je zde umístěn 142. prapor oprav, který je součástí brigády logistické podpory.

Kutná Hora

Novodobá vojenská historie města se váže k roku 1955, kdy proběhla redislukace 1. pluku civilní obrany z Prahy do Kutné Hory. V devadesátých letech byl tento útvar přeměněn na 71. záchrannou a výcvikovou základnu. V rámci reorganizace Armády České republiky byla zmiňovaná základna dnem 1. dubna 2004 transformována na 152. záchranný prapor.

Liberec

Po skončení druhé světové války zde byl dislokovány dva pěší pluky. V roce 1952 přicházejí do posádky první útvary chemiků, z nichž byla v roce 1989 vytvořena 1. brigáda chemické ochrany. V současnosti v posádce sídlí velitelství 31. brigády radiální, chemické a biologické ochrany se svými podřízenými prapory.

Náměšť nad Oslavou

Prvním náměšťským útvarem byl v roce 1959 20. stíhací letecký pluk, v červenci 1961 přejmenovaný na 20. stíhací bombardovací letecký pluk. Po transformacích vojenského letectva v 90. letech minulého století a v roce 2003 zde zůstala 22. základna letectva. Ta má od července 2005 k dispozici letiště, které prošlo rozsáhlou modernizací.

Olomouc

S historií vojenské posádky ve městě jsou od roku 1718 nerozlučně spjata vojenská velitelství. Prvním bylo Vojenské velitelství Morava, v 90. letech minulého století pak velitelství středního vojenského okruhu (1994–1997), pozemního vojska AČR (1997–1999), pozemních sil AČR (1999–2003) a od 1. prosince 2003 v Olomouci sídlí Velitelství společných sil.

Pardubice

Počátky vojenské historie města sahají až do 17. století. Po druhé světové válce zde sídlila ženijní brigáda a vojenské letiště využívalo několik leteckých útvarů. V současné době v Pardubicích sídlí velitelství 14. brigády logistické podpory s podřízeným 141. zásobovacím praporem. V Centru leteckého výcviku se učí létat budoucí piloti letadel a vrtulníků.

Praha

Hlavní město má také bohatou vojenskou minulost. Počátek stálé vojenské posádky lze klást do roku 1621. Dnes je kromě Ministerstva obrany ČR a Generálního štábu AČR součástí pražské posádky především 24. základna dopravního letectva, Posádkové velitelství Praha, krajská vojenská velitelství pro Prahu a Středočeský kraj, Hlavní velitelství Vojenské policie, Ústřední vojenská nemocnice a další útvary a zařízení.

Prostějov

Novodobá vojenská historie města je spjata především s výsadkovým vojskem a vrtulníkovým letectvem. Dnes je prostějovská posádka domovem 601. skupiny speciálních sil a 102. průzkumného praporu Velitelství společných sil. Oba útvary navazují na tradice výsadkových jednotek bojujících po boku spojenců ve druhé světové válce.

Přáslavice

Vojenská posádka zde byla oficiálně založena v roce 1935 a prvním vojskem byla část 2. a 3. pluku útočné vozby. Poté zde působil tankový pluk, jehož pokračovateli se staly dva mechanizované prapory. Od roku 2006 bude u Přáslavic vyrůstat moderní vojenská základna. Ta se po roce 2010 stane domovem celé 7. mechanizované brigády.

Rakovník

Novodobá vojenská historie města je spjata s dělostřelectvem, tankovým a automobilním vojskem a záchranným plukem civilní obrany. Od roku 1996 zde působila 73. záchranná a výcviková základna CO. Od 1. ledna 2005 byla provedena změna jejího názvu na 154. záchranný prapor, který je podřízen 15. ženijní záchranné brigádě.

Strakonice

Vojenská posádka zde nemá příliš dlouhou tradici. Na vojenském významu město nabylo roku 1985, kdy se sem z Lešan a Rožmitálu přistěhoval 9. protiletadlový pluk. Ten prošel mnoha transformacemi a 1. ledna 2000 ho nahradila 43. protiletadlová raketová brigáda, která byla v červnu 2003 přechíslována na 25. protiletadlovou raketovou brigádu.

Vyškov

Vojenská posádka zde vznikla v roce 1936, kdy se do města přestěhoval 2. pluk útočné vozby. O rok později sem bylo přemístěno Učiliště útočné vozby, na jehož zkušenosti po druhé světové válce navázala vojenská učiliště a později vysoká škola pozemního vojska. V současné době je vyškovská posádka domovem Vojenské akademie a Ředitelství výcviku a doktrín.

Žatec

Domovem první vojenské posádky je od roku 1935. Místní letiště bylo vybudováno v roce 1951, následný provoz útvarů stíhacího letectva byl ukončen v roce 1993. Kromě letectva zde byly dislokovány ještě útvary protiletadlového a tankového vojska. V současné době je Žatec sídlem velitelství 4. brigády rychlého nasazení a jejího 41. mechanizovaného praporu.

OBSAH

ÚVOD	3
ČESKÁ REPUBLIKA	7
ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ČESKÉ REPUBLICCE	8
STÁTNÍ SYMBOLY ČESKÉ REPUBLIKY	10
ČLENSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	11
HISTORICKÉ MEZNÍKY VE VÝVOJI ČESKÉ STÁTNOSTI	16
Čechy za vlády dynastie Přemyslovců	16
Vrchol a krize české státnosti	18
Český stavovský stát a upevňování habsburské moci	20
České národní obrození	25
Československé jednotky zahraničního vojenského odboje za 1. světové války	26
Vznik samostatného československého státu a jeho další vývoj	28
Československé vojenské jednotky za 2. světové války	30
Československo v letech 1945-1989	32
Přechod k demokratické společnosti a vznik dvou suverénních států	33
HISTORICKÉ PAMÁTKY – SVĚDECTVÍ O BOHATÉ MINULOSTI	34
STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY ČESKÉ REPUBLIKY	38
30. ČERVEN – DEN OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY	39
OZBROJENÉ SÍLY ČESKÉ REPUBLIKY	43
REFORMA OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY	46
MODERNIZAČNÍ PROJEKTY ROZVOJE A VÝSTAVBY OZBROJENÝCH SIL	49
ČLENĚNÍ OZBROJENÝCH SIL V MÍRU	54
Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž	56
RESORT OBRANY	59
Ministerstvo obrany	60
Vojenské zpravodajství	61
Vojenská policie	62
Vojenské akreditované školství	66
ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	73
PLNĚ PROFESIONÁLNÍ ARMÁDA	75
SPOLEČNÉ SÍLY	77
Pozemní síly	79
4. brigáda rychlého nasazení	80
7. mechanizovaná brigáda	81
13. dělostřelecká brigáda	82
102. průzkumný prapor	83
Výcvik jednotek pozemních sil	84
Hlavní druhy techniky a výzbroje pozemních sil	86
Vzdušné síly	88
21. základna taktického letectva	90
22. základna letectva	91
23. základna vrtulníkového letectva	92
24. základna dopravního letectva	93
25. protiletadlová raketová brigáda	94
26. brigáda velení, řízení a průzkumu	95

Výcvik součástí vzdušných sil	96
Letecká technika a výzbroj vzdušných sil	98
Podpůrný komplet společných sil	102
14. brigáda logistické podpory	103
15. ženijní záchranná brigáda	104
31. brigáda radiační, chemické, biologické ochrany	106
101. spojovací prapor	108
53. centrum pasivních systémů a elektronického boje	108
103. středisko CIMIC/PSYOPS	110
104. zabezpečovací prapor	111
SÍLY PODPORY A VÝCVIKU	113
Velitelství sil podpory a výcviku	114
Ředitelství logistické a zdravotnické podpory	116
Ředitelství výcviku a doktrin	120
Ředitelství personální podpory	124
Krajská vojenská velitelství	125
Aktivní záloha ozbrojených sil ČR	127
VOJENSKÉ ÚJEZDY A VÝCVIKOVÁ ZAŘÍZENÍ	128
ÚČAST AČR V ZAHRANIČNÍCH OPERACÍCH, POZOROVATELSKÝCH MISÍCH A V MEZINÁRODNÍCH VOJENSKÝCH STRUKTURÁCH	131
VOJENSKÁ PŘÍSAHA	134
VOJENSKÁ RESORTNÍ VYZNAMENÁNÍ	136
STEJNOKROJE ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	140
PERSPEKTIVNÍ VOJENSKÉ POSÁDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	145

O starých mapách českých zemí

Str. 21 – mapa Čech od Mikuláše Klauďyána je první mapou zemského celku ve střední Evropě. Orientována je k jihu, v její obrazové části jsou alegoricky vyjádřeny rozporuplné náboženské a politické poměry v tehdejším českém království. Mapa nemá uvedeno číselné ani grafické měřítko, nemá zeměpisnou síť; přibližné měřítko je 1 : 650 000.

Str. 22 a 23 – mapa Pavla Aretina sloužila více než jedno století a vyšla pouze v několika vydáních. Při mapování autor bral zřetel nejen na místopis, horopis a vodopis, ale snažil se do své mapy zaznamenat i územní členění stavovského státu. V abecedním pořádku je uvedeno 1157 sídel, dekorativnost mapy podtrhují figurální motivy – 12 postav v dobovém oblečení.

Str. 24 – mapa Jana Crigingera je druhou samostatnou mapou Čech, vydána byla Abrahamem Ortelem v Antverpách. Mapa je bez zeměpisné sítě, ale je již orientována k severu. Její přibližné měřítko je 1 : 683 500 a obsahuje 292 sídel, hlavní řeky a také horu Říp.

Mapa Pavla Fabricia je nejstarší mapou Moravy. Původně byla vykreslena v měřítku 1 : 288 000, a to dosti podrobně. Pro její vyhotovení autor od roku 1568 dokonce vedl astronomická měření. V této úpravě byla vydána roku 1595 opět Abrahamem Ortelem v Antverpách jako součást atlasu „Teatrum orbis terrarum“. Mapa má latinský popis, uvedené měřítko a vyznačenou zeměpisnou síť.

Mapa ze 17. století je vyhotovena podle mapy Pavla Aretina z roku 1619 s orientací k severu. Obsahuje zákresy sídel, hlavní vodstvo, náznamy reliéfu vyjádřeného kopečkovou metodou, dále porosty, hranice Čech a tehdejší správní členění na kraje. Mapa má rýsky zeměpisné sítě, zdobí ji dvojhřlavý císařský orl a dvouocasý český lev.

Mapa Jana Ámose Komenského byla vyhotovena pro tehdejší nizozemské atlasy. Má bohatý informační obsah s uvedením měřítka a zeměpisné sítě, terén je vyjádřen kopečkovou metodou. Obsahuje téměř 500 sídel rozlišovaných podle jejich významu a její měřítko je asi 1 : 470 000.

Str. 25 – mapa rakouské monarchie vytvořená Karlem, svobodným pánem von Czoernig, byla zpracována a vydána ve Vídni na základě výsledků činnosti statistického byra z let 1829-1853, jehož byl Czoernig představitelem. Barevným rozlišením je prezentováno národnostní složení monarchie.

Všeobecná, přehledná mapa Čech a Moravy je z atlasu konce 19. století. Zachycuje historické země českého státu v měřítku 1 : 750 000. Zobrazuje státní a zemské hranice, sídla a důležité silniční a železniční spoje, vodstvo. Terén je vyjádřen šrafováním.

Ing. Drahomír Dušátko, CSc.

Podkladem pro vyobrazení uvedených map byl archivní fond reprodukcí starých map českých zemí bývalého Vojenského zeměpisného ústavu v Praze.

Jaroslav Roušar

ČESKÁ REPUBLIKA A JEJÍ PROFESIONÁLNÍ ARMÁDA

Vojenská část publikace byla připravena s využitím archivních materiálů AVIS a podkladů vyžádaných od součástí resortu Ministerstva obrany České republiky.

Odborná spolupráce: plukovník v záloze Václav Vavřích

Vydalo Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb

Adresa: Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6

<http://www.army.cz>

Redakce účelové tvorby (RÚT AVIS)

Gestor projektu: Jiří Šuba

Odpovědná redaktorka: Jarmila Xaverová

Výtvarné řešení a zlom: Jaroslava Lažanová

Foto: Jiří Hokův, Radko Janata, Jan Kouba, Marie Křížová, Vladimír Marek, Jaroslav Pajer, Jan Procházka, Jaroslav Roušar, Michal Zdobinský, archivy součástí AČR a AVIS

Dáno do tisku: 27. února 2006

Tisk: BARAS – Východočeská tiskárna, spol. s r. o., Sezemice

Kopírovat, překládat a rozmnožovat publikaci bez souhlasu vydavatele je zakázáno.

NEPRODEJNÉ

